YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

basel-II kriterleri çerçevesinde ba..

Yüksek Lisans Tezi

esin demirel

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Demirbaş No: 41284

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

xiv -140

YÜKSEK LİSANS

BASEL - II KRİTERLERİ ÇERÇEVESİNDE BANKALARDA RİSK YÖNETİMİ

ESİN DEMİREL
5713011

Tez Danışmanı:
Prof Dr. SALİH DURER

İSTANBUL

2008

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

497

BASEL II KRİTERLERİ ÇERÇEVESİNDE BANKALARDA RİSK YÖNETİMİ

ESİN DEMİREL
5713011

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 02.06.2008
Tezin Savunulduğu Tarih : 17.06.2008

Tez Oy birliği / Oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı :	Prof. Dr. Salih DURER	
Jüri Üyeleri :	Prof.Dr. Güler ARAS	
	Öğr. Gör. Dr. Arzu ÖZSÖZGÜN	

İSTANBUL
HAZİRAN 2008

ÖZ

BASEL - II KRİTERLERİ ÇERÇEVESİNDE BANKALARDA RİSK YÖNETİMİ

Esin Demirel
Mayıs, 2008

Dünya'da ve Türkiye'de Bankacılık sektöründe yaşanan finansal krizlerin Bankaların karlılığı üzerindeki etkisinin anlaşılması neticesinde Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi, IMF, Dünya Bankası ve Uluslararası Finans Enstitüsü gibi kuruluşlar piyasalarda finansal istikrarı artıracak yollar aramaya başlamıştır. Piyasaların yaşadığı olağanüstü durumlarda bankanın karşı karşıya kalabileceği zarar büyüklüğünü önceden ölçerek olağanüstü durumlara hazırlıklı olma imkanı tanıması, risklerin belirlenmesi, risklerin ölçülmesi ve sayısallaştırılmasını mümkün kılması nedeniyle risk yönetim sürecinin önemi anlaşılmış ve iyi bir risk yönetiminin doğru güçlü bir sermaye yapısı oluşturduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada, Basel II kriterlerin Türk Bankacılığı'nda risk yönetimi ve denetim süreçleri üzerindeki etkisi incelenmiş, Basel II'ye geçis yapmakta olan özel bir Türk bankası'nın sermaye yeterlilik oranı kredi riski, piyasa riski ve operasyonel riski hesaplanarak bulunmuş, bu hesaplamalarda operasyonel risk için 3 farklı yöntem (temel gösterge yaklaşımı, standart yaklaşım, alternatif standart yaklaşım) kullanılmış ve kullanılan bu 3 farklı yöntemin sermaye yeterlilik oranı üzerine etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte, aktif büyüklük olarak birbirlerine yakın iki özel Türk bankasının kredi riski, piyasa riski, operasyonel riski ve sermaye yeterlilik rasyoları karşılaştırılmış, son olarak da Türkiye'de kurulan ve faaliyet gösteren tüm mevduat bankalarının sermaye yeterlilik oranları ile yine bu bankaların bilançolarındaki farklı kalemleri, Şube Sayıları, Personel Sayıları ve borsaya kote olanlarının da piyasa değeri/defter değeri (PD/DD) oranları arasındaki ilişki incelenerek sermaye yeterlilik rasyosunu etkileyen faktörler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Risk Yönetimi, Basel-II, Operasyonel Risk, Sermaye Yeterlilik Rasyosu

ABSTRACT

RISK MANAGEMENT IN BANKS BASED ON BASEL – II CRİTERİA

Esin Demirel
May, 2008

The crises in Banking sector has a negative effect on profit of banks. Because of this, some organiztions like BIS, IMF, World Bank and International Finance Institute search method in order to inrease financial stability in market. When the market face extraordinary situation, risk management can able to calculate the size of risk, define risks, quantify the risks before this extraordinary situation and that's why the risk management gains importance in market. Also right risk management causes strong capital structure.

In this study, the effect of Basel-II on the audit and the risk management process of Banking sector in Turkey is examanined and also calculate/compare the credit risk, market risk, operational risk (by using 3 different method) and the capital ratio of one of Turkish Bank that have operations in private sector. On the other hand, two different banks' -that has similar asset size and also also operate in private sector- credit risk, market risk, operational risk and the capital ratio calculated and compared. And finally the capital ratio of Banks that has founded and display activity in Turkey and some independent variables can try to be compared.

Keywords: Risk Management, Basel-II, Operational Risk,The Capital Ratio

ÖNSÖZ

Basel II bankalarda etkin risk yönetimini ve piyasa disiplinini gelistirmek, sermaye yeterliligi ölçümlerinin etkinligini artırmak ve bu sayede saglam ve etkin bir bankacılık sistemi olusturmak ve finansal istikrara katkıda bulunmak için sunulmus önemli bir fırsattır.

Basel II içerisinde sermaye yükümlülüğünün nasıl hesaplanacagı, maruz kalınan risklerin nasıl yönetilecegi, sermaye yeterliliginin nasıl degerlendirilecegi ve nasıl kamuya açıklanacagına iliskin hükümler mevcuttur. Keza risk ölçümüne iliksin olarak basit aritmetige dayalı standart yöntemler ile kredi, piyasa ve operasyonel riske iliskin istatistiki/matematiksel risk ölçüm metotlarını içeren yöntemler bulunmaktadır.

Bu yöntemleri ve risk yönetimi üzerine etkilerini incelediğim bu çalışmamda danışmanım Prof. Dr. Salih Durer'e ve Emre Akbaş'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamın her aşamasında ve tüm hayatım boyunca desteklerini benden hiç esirgemeyen aileme ve çalışma sürecimde sabır ve desteğiyle yanımda olan Kerem Domaniç Yüksel'e teşekkürü bir borç bilirim.

İstanbul; Mayıs, 2008 **Esin Demirel**

İÇİNDEKİLER

ÖZ iii
ABSTRACT iv
ÖNSÖZ v
İÇİNDEKİLER vi
TABLOLAR LİSTESİ xi
ŞEKİLLER LİSTESİ xiii
KISALTMALAR xiv
1.GİRİŞ 1
2. RİSK YÖNETİMİ KAVRAMI VE ÖNEMİ 4
2.1.Risk ve Risk Yönetimi Kavramları 4
2.2.Risk Yönetiminin Amacı 6
2.3.Risk Yönetiminin Önemi 7
2.4.Risk Yönetim Süreci 8
2.4.1.Risklerin Belirlenmesi Yöntemi 9
2.4.2.Risklerin Ölçülmesi ve Sayısallaşması 9
2.4.3.Risk Yönetimi Kararlarının Uygulanması 10
2.4.4. Risk Analizi 11
2.4.5.Riskin İzlenmesi ve Raporlanması 11
3.RİSK ÇEŞİTLERİ VE BANKACILIKTA RİSK YÖNETİMİ 13
3.1.Bankacılıkta Risk Yönetiminin Gelişimi 13
3.2. Bankacılık Faaliyetleri ve Finansal Risk Oluşumu 15
3.2.1. Risk ve Belirsizlik 15
3.2.2. Risk ve Getiri 16
3.2.3. Risk ve Oynaklık 17
3.2.4. Risk ve Sermaye 18
3.3. Bankacılıkta Risk Çesitleri 19
3.3.1. Piyasa Riskleri 19
3.3.1.1. Hisse Senedi Fiyat Degisim Riski 20
3.3.1.2. Faiz Oranı Degisim Riski 21

3.3.1.3. Kur Riski 25
3.3.1.4. Karsı Taraf Riski 27
3.3.1.5. Takas-Teslim Riski 27
3.3.2. Kredi Riskleri 28
3.3.2.1. Kredibilite Riski 30
3.3.2.2. Kredi Değerliligi Riski 30
3.3.2.3. Ülke Riski 30
3.3.2.4. Istirak veya Baglı Ortaklık Riski 31
3.3.2.5. Diger Bankalara Yatırılan Mevduat Ya da Verilen Kredi Riski 31
3.3.2.6. Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Kıymetler Riski 31
3.3.3. Likidite Riskleri 32
3.3.3.1. Fon Ihtiyacından Kaynaklanan Likidite Riski 32
3.3.3.2. Piyasaya Iliskin Likidite Riski 33
3.3.3.3. Operasyonel Riskler 33
3.3.3.4. Is Stratejisi Riski 34
3.3.3.5. Teknoloji Riski 34
3.3.3.6. Yönetim Riski 34
3.3.3.7. Iç Kontrolün Yetersizligi Riski 35
3.3.3.8. Isletme Risklerinin Ölçülmesi ve Yönetilmesi 35
4.DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE RİSK YÖNETİMİ UYGULAMALARI 37
4.1 Dünyadaki Risk Yönetimi Uygulamaları 37
4.1.1. Uluslararası Para Bankasının Kurulumu ve Basel Komitesi 37
4.1.2 Basel I Sermaye Yeterlilik Uzlaşısı 39
4.1.3. Basel II Yeni Sermaye Yeterliliği Uzlaşısı 45
4.1.3.1. Yeni Düzenlemenin Amaçları ve Temel Unsurları 46
4.1.3.2. Asgari Sermaye Yeterliligi 47
4.1.3.3. Kredi Riski Yaklasımları ve Önerileri 48
4.1.3.3.1. Standat Yaklasım 48
4.1.3.3.2. İçsel Derecelendirmeye Dayalı Temel ya da İleri Yaklasım 50
4.1.3.4. Operasyonel Risk Yaklasım ve Önerileri 51
4.1.3.4.1. Temel Gösterge Yaklasımı 52
4.1.3.4.2. Standart Yaklasım 52
4.1.3.4.3. Alternatif Standart Yaklaşım 53
4.1.3.4.4. İçsel Ölçüm Yaklasımı 53

4.1.3.5. Piyasa Riski Yaklasım ve Önerileri 54
4.1.3.6. Sermaye Yeterliliğinin Denetimi 55
4.1.3.7. Piyasa Disiplini 57
4.1.4. Risk Yönetimine İlişkin Dünya Uygulamaları 58
4.1.5. Bankacılıkta Etkın Gözetım ve Denetıme Iliskın Temel Prensıpler 60
4. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların büyük hissedarlarına ait paylarının ya da bunlar üzerindeki kontrol haklarının el değiştirmesine ilişkin taleplerini inceleme ve reddetme yetkisine sahip olmalıdır. 61
Aralıksız Banka Gözetimi Yöntemleri 63
Bankacılık Gözetim ve Denetim Otoritesinin Yasal Yetkileri 63
4.2 Türkiye'de Risk Yönetimi Uygulamaları 64
4.2.1. Bankalar Kanunu'nda Risk Yönetimi ve Denetim Süreçlerine İliskin Uygulamalar 64
4.2.1.1. Denetim Komitesi Olusturulması 64
4.2.1.2. İç Sistemlere İliskin Yükümlülükler 65
4.2.1.3. İç Kontrol Sistemi 65
4.2.1.4. Risk Yönetimi Sistemi 66
4.2.1.5. İç Denetim Sistemi 66
4.2.1.6. Muhasebe ve Raporlama Sistemi 66
4.2.1.7. Sorumluluk 67
4.2.2. B.D.D.K. Yönetmelikleri ile Risk Yönetimi ve Denetim Süreçlerine İliskin Uygulamalar 67
4.2.2.1. Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemlerine İlişkin Yönetmelik 67
4.2.2.2. Sermaye Yeterliligine İliskin Yönetmelik 70
4.2.2.3. Kur Riskine İlişkin Yönetmelik 71
4.2.2.4. Bankalarca Ayrılacak Karsılıklara İlişkin Yönetmelik 71
4.2.3. Risk Yönetimi ve Denetim Süreçlerine İliskin Genel Banka Uygulamaları 72
5. BASEL II KRİTERLERİ KAPSAMINDA SERMAYE YETERLILIĞI RASYOSUNUN HESAPLANMASI, OPERASYONEL RİSK HESABINDA KULLANILAN FARKLI ÖLÇÜM YAKLAŞIMLARININ SERMAYE YETERLİLİĞİ RASYOSUNA ETKİSİ VE SERMAYE YETERLILIK RASYOSUNU ETKILEYEN FAKTÖRLER 74

5.1 Türk Bankacılık Sistemi 74
5.2. Uygulamanın Amacı 76
5.3. Uygulamanın Kapsamı 77
5.4. Anadolubank A.Ş. Uygulaması 78
5.4.1.Kredi Riskinin Hesaplanması 78
5.4.2.Piyasa Riski 80
5.4.3 Operasyonel Risk 81
5.4.3.1 Temel Gösterge Yaklaşımının Kullanılması 82
5.4.3.2 Standart Yaklaşımın Kullanılması 84
5.4.3.3. Alternatif Standart Yöntem 89
5.4.4.Operasyonel Riskin İçsel Ölçüm Yaklaşımıa Göre Hesaplanması 91
5.4.4.1.Bankanın Risk Noktalarının Belirlenmesi ve Operasyonel Risk Veritabanının Oluşturulması 92
5.4.5.Sermaye Gereksinimi Yaklaşımlarının Karşılaştırmalı Analizi ve Sermaye Yeterliliğine Etkisi 93
5.4.6. Karşılaştırma Sonuçları 97
5.5. Tekstilbank A.Ş. – Anadolubank A.Ş. Karşılaştırılması 98
5.5.1 Kredi Riski Hesaplaması 98
5.5.2 Piyasa Riski Hesaplaması 100
5.5.3.Operasyonel Risk Hesaplaması 100
5.5.4. Sermaye Yeterlilik Oranının Hesaplanması 101
5.5.5. Anadolubank A.Ş. ile Tekstilbank A.Ş Verilerinin Karşılaştırılması 102
5.6. Türkiye'de Kurulmuş ve Faaliyet Gösteren Tüm Mevduat Bankalarının Sermaye Yeterlilik Rasyolarına (SYO) Temel Bilanço Kalemlerinin ve Bankaya ait Bazı İçsel Değişkenlerin Etkisi 104
6.SONUÇ 110
KAYNAKÇA 114
EKLER 117
Ek.1: Anadolubank A.Ş. 31.12.2007 - 31.12.2006 - 31.12.2005 Tarihli Bilançoları 117
Ek.2. Anadolubank A.Ş. 31.12.2007 - 31.12.2006 - 31.12.2005 Tarihli Gelir Tablosu 121
Ek.3: Anadolubank A.Ş.ye Ait 31.12.2007 Tarihli Aktif Kalemlerin Faaliyet Kollarına Göre Ayrıştırıldığı Mizan 122

Ek. 4. Anadolubank A.Ş.ye Ait 31.12.2007 Tarihli Gelir Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Göre Ayrıştırıldığı Mizan 127
Ek 5. Anadolubank A.Ş.ye Ait 31.12.2007 Tarihli Gider Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Göre Ayrıştırıldığı Mizan 133
Ek.6. Tekstilbank A.Ş.nin 2006-2007 Yıllarına ait Bilançosu 138
ÖZGEÇMİŞ 140

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1: Basel 1988 ve 2001 Karşılaştırılması 46
Tablo 2: Basel II Standart Yaklaşım Altında Ülke Banka ve Anonim Şirketlere Kullandırılan Krediler için % Risk Ağırlıkları 49
Tablo 3: Anadolubank A.Ş. Kredi Riskine Esas Tutar Hesaplaması 79
Tablo 4: Anadolubank A.Ş. Piyasa Riskine Esas Tutar Hesaplaması 80
Tablo 5: Temel Gösterge Yaklaşımı Kullanılarak Hesaplanan Operasyonel Riske Esas Tutar 82
Tablo 6: Anadolubanak A.Ş. Aktif Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Ayrıştırılması Neticesinde Elde Edilen Bulgular 84
Tablo 7: Anadolubanak A.Ş. Gelir Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Ayrıştırılması Neticesinde Elde Edilen Bulgular 85
Tablo 8: Anadolubanak A.Ş. Gider Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Ayrıştırılması Neticesinde Elde Edilen Bulgular 86
Tablo 9: Her faaliyet Kolunun Gelir Kalemleri İçerisinden Aldığı Toplam Tutar 87
Tablo 10: Her faaliyet Kolunun Gider Kalemleri İçerisinden Aldığı Toplam Tutar . 87
Tablo 11: Faaliyet Kollarına Göre Brüt Gelir Hesaplaması 88
Tablo 12: Beta Katsayıları Kullanılarak Faaliyet Kollarına Göre Hesaplanana Sermaye Gereksinimi 89
Tablo 13: Alternatif standart Yönteme Göre Hesaplanana Sermaye Gereksinimi 90
Tablo 14: Operasyonel Risk İçin Sermaye Yeterlilik Oranına Yansıtılacak Risk Miktarı 94
Tablo 15: Anadolubank A.Ş.nin Kredi ve Piyasa Riskleri için Sermaye Yeterlilik Oranına Yansıtılacak Risk Miktarları 95
Tablo 16: Anadolubank A.Ş. Özkaynak Tablosu 95
Tablo 17: Farklı Sermaye Gereksinimi ile Hesaplanan Sermaye Yeterlilik Oranları 97
Tablo 18: Tekstilbank A.Ş. Kredi Riskine Esas Tutar Hesaplaması 99
Tablo 19: Tekstilbank A.Ş. Piyasa Riskine Esas Tutar Hesaplaması 100
Tablo 20: Tekstilbank A.Ş. Operasyonel Riske Esas Tutar Hesaplaması 101

Tablo 21: Tekstilbank A.Ş. Özkaynak Değeri 102
Tablo 22: Anadolubank A.Ş.-Tekstilbank A.Ş. Karşılaştırılması 102
Tablo 23: Bankaların SYO'ları ile Diğer Değişkenler Arasındaki Korelasyon 104
Tablo 24: Türkiye'de Kurulmuş ve Faaliyet Gösteren Mevduat Bankalarına Ait Veriler 105
Tablo 25: Borsaya Kote Olmuş Bankaların PD/DD Değeri İle SYO'ları Arasındaki İlişki 108

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1: Basel Bankacılık Denetim Komitesinde Temsil Edilen Kurumlar 39
Şekil 2: Toplam Sermayenin Öğeleri 40
Şekil 3:Risk Ağırlıklı Varlıklar (Basel I) Varlık Türü Risk Ağırlıkları (%) 41
Şekil 4: Basel II Kapsamında Risk Ölçüm Metotları 48

KISALTMALAR

BDDK:Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BIS :Bank For International Settlements
CAR :Capital at Risk
FRA :Forward Rate Agreements
IMF :International Monetary Found
OECD:Organisation For Economic Cooperation and Development
QIS :Quantitativ Impact Study
RMD :Riske Maruz Değer
PD/DD:Piyasa Değeri / Defter Değeri
S&P :Standart and Poors
SYO :Sermaye Yeterlilik Oranı
TBB :Türkiye Bankalar Birligi
TCMB:Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

1.GİRİŞ

1980 ve 1990'lı yıllarda, uluslararası mali piyasalarda, karmaşık ve değişken işlemlerin ortaya çıkması, belirsizliği artırırken, rekabetçi finans sektöründeki piyasa katılımcıları, daha büyük mali risklerle karşı karşıya kalmışlardır.

Bu değişimlerin nedenleri, uluslararası piyasaların daha değişken hale gelmesi, küreselleşmesi, yine uluslararası piyasalardaki şartların değişmesi sonucunda karmaşık yapılı yeni yatırım alternatiflerinin ortaya çıkması olarak sıralanabilir.

Yaşanan bu gelişmeler sonucunda finansal riskler artmış, piyasa katılımcıları daha büyük belirsizliklerle karşı karşıya kalmışlardır. Ulusal ve uluslararası bankacılık sisteminin dokusu etkilenmiş, böylece, finansal istikrarı korumak amacıyla daha etkin risk yönetimi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Risklerin etkin yönetilmesini sağlamak amacıyla güvenilir ölçüm metotlarının uygulanmasının ve bankalar tarafından finansal durum ve risk yapıları hakkında piyasa katılımcılarına doğru karar verebilmeleri için düzenli bilgi verilmesinin önemi de ortaya çıkmıştır.

Bu tür faaliyetlerin olduğu bir ortamda, ulusal ve uluslararası bankacılık sisteminin istikrarının sürdürülmesi görevi, bankacılık sektörüne yeni düzenlemelerin getirilmesini de kaçınılmaz kılmıştır. Bu alandaki gelişmeleri, Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi (BIS) öncülüğünde, merkez bankaları ve bir kaç ülkenin banka denetim uzmanından oluşan bir komite takip etmekte ve önlemler önermektedir. Bu komitenin sunduğu önerilerin çoğunun tavsiye niteliğinde olmasına rağmen, birçok ülke, bankacılık sistemlerini bu önerilerle uyumlu duruma getirebilme amacıyla iç mevzuatlarında düzenlemeler yapmaktadırlar.

Bu çerçevede, Basel Komite'nin ilk düzenlemelerinden birisi bankaların sermaye yeterliliği ile ilgilidir. "Sermaye Yeterliliği ve Standartlarının Uluslararası Yakınlaştırılması" adı altında 1988 yılında yayınlanan rapor, birçok ülke tarafından kısa sürede onaylanmış ve kabul görmüştür. "Basel Sermaye Uzlaşısı" olarak bilinen

çalışma, kredi riskini esas almıştır, çünkü uluslararası piyasalarda risk çeşitlerinin artmasına rağmen, kredi riski hala bankalar için en önemli risk kategorisini oluşturmaktadır.

Bankaların kredi risklerinin etkin yönetimi ve beklenmedik durum riski için ne kadar sermaye tutmaları gerektiğinin belirlenmesi amacıyla düzenlenen 1988 tarihli "Basel Sermaye Uyumu" paketi, ne yazık ki, son on yıldaki yeni ve hızlı gelişmeler karşısında yetersiz kalmış, bunun üzerine Basel Bankacılık Gözetim ve Denetim Komitesi (BIS), Ocak 2001 tarihinde, 1988 yılından beri yürürlükte olan "Sermaye Yeterlilik Düzenlemesi'ne ilişkin taslak bir paket açıklamıştır (Basel II) Söz konusu çalışmada, kredi riski, operasyonel risk, riskin azaltılması, güvenlik, aktif-pasif yönetimi gibi birçok konu ele alınmaktadır. Operasyonel risk, genel olarak "kredi riski" ve "piyasa riski" dışında kalan tüm riskler olarak tanımlanırken, risklerin ölçümlenmesi ve yönetimi alanında yeni bir kavram olarak bankacılık sektörünün karşısına çıkmıştır. Uluslararası Netleştirmeler Bankası tarafından oluşturulan düzenlemelerde, operasyonel risk "uygun olmayan ya da işlemeyen iç süreçler, insanlar ve sistemler ya da dış etkenler nedeniyle ortaya çıkabilecek zarara uğrama riski olarak tanımlanmaktadır. Operasyonel risklerin belirlenemsinde ilk adım, bu risklerin banka yönetimi tarafından tanımlanabilmesidir. Operasyonel risklerin belirlenmesinden sonra bankalar ortaya çıkabilecek operasyonel risklerini ölçerek zarar miktarlarını tahmin etmeye çalışmakta ve tahmin edilen operasyonel zararları en aza indirgemeyebilmek için gerekli ekonomik sermayeyi ayırmaktadırlar. Operasyonel riskler nedeniyle ayrılması gereken ekonomik sermaye miktarının hesaplanabilmesi için Basel Komite dört farklı yöntem önermiştir. Bunlar, temel gösterge yaklaşımı, standart yaklaşım, alternatif standart yaklaşım ve gelişmiş ölçüm yaklaşımlarıdır. 2007 yılı haziran ayında operasyonel riskleri için sermaye ayıran Türkiye'deki Bankacılık sektörü operasyonel risk hesabı için en basit yöntem olan temel gösterge yaklaşımını kullanmaktadır. Ancak, B.D.D.K. tarafından yapılan QIS-TR (Sayısal Etki Çalısması) çalısması, sektörün standart yaklasımları kullanması halinde, Basel II'ye geçisin ciddi bir sermaye sorunu yaratmayacagına isaret etmektedir. Çalısmanın yapıldıgı tarih itibarıyla, yüzde 29 seviyesinde olan sermaye yeterliligi oranının Basel II ile beraber yüzde 16,9'a kadar gerileyecegi görülmüstür. Ancak, söz konusu oran bile Basel II'de öngörülen minimum yüzde 8'in oldukça

üzerinde kalmaktadır. Dolayısıyla, bu fazla sermayenin geçis sürecini kolaylastıracagı düsünülmektedir.

Bu çalışmanın ilk bölümünde risk kavramı açıklanarak önemi amacı, sayısallaştırılması ve yönetiminin önemine vurgu yapılacak, ikinci bölümde risk olgusu ve yönetimi Bankacılık sektörü için incelenecek ve Bankacılık sektörünün karşı karşıya kalmış olduğu riskler açıklanmaya çalışılacak, üçüncü bölümde risk yönetiminin gerek Dünya'da gerek Türkiye'de ki gelişimi Basel kapsamında anlatılmaya çalışılacak ve risklerin ölçüm yöntemleri detaylı bir şekilde incelenecektir.

Çalışmanın uygulama bölümünde ilk olarak risk yönetimi kapsamında özel bir türk bankasının sermaye yeterlilik rasyosu hesaplanacak söz konusu hesaplamalarda operasyonel risk için farklı ölçüm yaklaşımlarının (temel gösterge, standart yaklaşım ve alternatif standart yaklaşım) sermaye yeterlilik rasyosu üzerine etkisi analiz edilmeye çalışılacak, ikinci olarak aktif büyüklüğü birbirine benze iki özel türk bankasının kredi riski, piyasa riski, operasyonel riski ve sermaye yeterlilik oranı hesaplanarak karşılaştırma yapılacak ve son olarak da Türkiye'de kurulan ve faaliyet gösteren tüm mevduat bankalarının sermaye yeterlilik oranları ile bu bankalara ait bağımsız değişkenler arasındaki ilişki incelenerek, sermaye yeterlik rasyosunu etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılacaktır.

2. RİSK YÖNETİMİ KAVRAMI VE ÖNEMİ

Bu bölümde risk kavramı açıklanarak önemi amacı, sayısallaştırılması ve yönetiminin önemine vurgu yapılacaktır.

2.1.Risk ve Risk Yönetimi Kavramları

Risk, bir işleme ilişkin bir parasal kaybın veya bir giderin ya da zararın ortaya çıkması ile neticelenebilecek ekonomik faydanın azalması ihtimalidir. Risk yönetimi, risk ve getiri arasında şirket yönetimine uygun bir geçiş veya değişim yapabilmesini sağlayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır.[1] Risk kelimesi genel olarak belirsizlik sözcüğü ile birlikte kullanılmaktadır. Risk ile belirsizlik sözcükleri birbiriyle karıştırılan fakat ayrı anlamları olan kavramlardır. Risk kavramı; gerek ekonomik gerek sosyal alanlarda olmak üzere karşılaşılan tüm ortamlarda varlığını hissettirmektedir. Risk kavramının; sosyal hayata oranla ekonomik hayatta çok daha sıklıkla kullanılmasının nedeni, riskin yarattığı olumsuz sonuçların ekonomik hayatta, ağırlığını birey üzerinde hissettirerek gerçekleşmesidir. Risk sözcüğü dilimizde, belirsizlik kelimesiyle neredeyse eş anlamlı olarak algılanmaktadır[2]. Ancak risk kavramı ve risk olasılığı, kendini oluşturan değişkenler yönünden nicel, belirsizlik kavramı nitel olarak tanımlanabilmektedir. Bu nedenle eş anlamlı olarak algılanan belirsizlik ve risk kavramlarından belirsizlik, "subjektif", risk ise "objektif" niteliklidir[3].

Belirsizlik kavramının subjektif özelliği nedeniyle, geçmişteki gözlemlere dayalı nicel veri listesi söz konusu olamadığından, ileriye yönelik bir olay veya işlem üzerinde sayısal büyüklüğe dayalı bir olasılık hesaplanamamaktadır. Oysa risk kavramı; sayısal değerlerle karakterize edilebilen olasılık büyüklükleriyle

---

[1] A.Nejat Yüzbaşıoğlu, "Risk Yönetimi ve Bankaların Denetimi", **BDDK Risk Yönetimi Konferansı, 16 Ocak 2003** (İstanbul: 2003): 12.

[2] Donaldson, Gordon, **Corporate Debt Capacity**, 3. bs (Boston : Division of Research, Harward University ,1964), 6.

[3] Cohen, Jerome B., Robins M., **The Financial Manager** (New York: Harper and Row, 1966), 214-216.

açıklanabilmektedir. İşletme yönetimine ya da karar vericilere düşen görev, belirsizlik ve dolayısıyla riski mevcut koşullarda en aza indirgemektir. Belirsizlik ortamlarında subjektif değerleme işlemleri içeren, ileriye yönelik tahminlerdeki sapma olasılıkları, objektif değerlemelere dayalı risk olasılıklarından çok daha yüksektir[4]. Finansal ve ekonomik ya da sosyolojik etkenleri içerecek biçimde izlenen bir olayda, olasılık dağılımları oluşturulabiliyorsa yada incelenen olay veya işlemlerin izlenmesi sonucunda, elde edilen veriler nicel ve eşit koşullar altında tekrarlanabiliyorsa bu durum riski aksi ise belirsizliği oluşturmaktadır[5].

Finansal açıdan risk parasal bir kayıpla karsı karsıya kalma ihtimalidir. Finansal risk kisiden kisiye kurumdan kuruma farklılık göstermektedir. Finansal yatırım açısından risk, yatırımların gelecekteki getirilerinin tahmin edilememesi olarak ifade edilebilir. Finansal yatırımların riskini, beklenen getiriyi düsürmeden azaltmanın yolu portföy olusturmaktan geçmektedir.

Bankacılık açısından risk kavramı, bankanın yatırımlarının zarara uğrama ihtimalini ifade etmektedir. Bankaların hemen hemen tüm faaliyet alanlarında aldıkları kararlar için bir risk unsuru söz konusudur. Örneğin; bankalar karlılığa ve likiditeye ilişkin kararlar alırken, mevcut belirsizliği gidermek amacıyla tahminde bulunurlar. Tahmin ile gerçeklesmenin aynı ölçülerde olmaması da riski doğurmaktadır[6].

Risk yönetimi, etkin karar ve faaliyetlerle, sürekli olarak nelerin risk olduğunu değerlendirmek, hangi risklerin ele alınması gerektiğine karar vermek ve risklerle başa çıkmak için stratejiler geliştirerek uygulamak olarak tanımlamaktadır[7].

Bununla birlikte Risk yönetimi bankanın karlılığını olumsuz yönde etkileyecek risk faktörlerinin belirlenmesi, ölçülmesi ve en alt düzeye indirilmesi sürecidir. Risk yönetimi tüm banka düzeyinde uygulanmalı, farklı risk faktörlerinin birbirleri ile etkileşimleri göz önünde bulundurulmalıdır. Yakın geçmişte bankacılık sektöründe edinilen pahalı tecrübeler finansal risklerin, bankaların kârlılığı üzerinde direkt bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bu bakımdan, sermaye yeterliliğini güçlendirmek

---

[4] Sarıkamıs, Cevat, **Sermaye Pazarları** (Istanbul: Alfa Basım Yayın Dagıtım, 1995), 142
[5] Sarıaslan, Halil, **Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Degerlendirilmesi** (Ankara: Turhan Kitabevi, 1990), 161–162.
[6] İlker Parasız, **Modern Bankacılık Teori ve Uygulama** (İstanbul: Banksis Yayınları, 2000), 183
[7] Meryem Fıkırkoca., **Bütünsel Risk Yönetimi** (Ankara: Pozitif Matbaacılık 2003), 57

ve piyasa payını arttırarak, hisse değerlerini maksimize etme amacı taşıyan bankalar, finansal risk yönetimine gereken önemi göstermelidir[8].

Risk yönetimi süreci, banka üst düzey yönetimi ile risk yönetimi grubunun beraberce belirlediği ve yönetim kurulunun onayladığı esaslar çerçevesinde, risklerin tanımlanması, ölçülmesi, risk politikaları ve uygulama usullerinin oluşturulması ve uygulanması, risklerin analizi ve izlenmesi, raporlanması, araştırılması, ve denetimi aşamalarından oluşmaktadır[9].

2.2.Risk Yönetiminin Amacı

Risk yönetimi sisteminin amacı, bankanın gelecekteki nakit akımlarının ihtiva ettiği risk-getiri yapısını, buna bağlı olarak faaliyetlerin niteliğini ve düzeyini izlemeye, kontrol altında tutmaya ve gerektiğinde değiştirmeye yönelik olarak belirlenen politikalar, uygulama usulleri ve limitler vasıtasıyla, maruz kalınan risklerin tanımlanmasını, ölçülmesini, izlenmesini ve kontrol edilmesini sağlamaktır[10].

Yakın geçmişte bankacılık sektöründe edinilen pahalı tecrübeler finansal risklerin, bankaların kârlılığı üzerinde direkt bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bu bakımdan, sermaye yeterliliğini güçlendirmek ve piyasa payını arttırarak, hisse değerlerini maksimize etme amacı taşıyan bankalar, finansal risk yönetimine gereken önemi vermelidir. Böylece, risklerini en düşük seviyede tutarken performanslarını yükselterek hedeflerine ulaşabileceklerdir. Finansal risklerin iyi analiz edilmesi ve sermaye yeterliliğinin doğru bir şekilde belirlenmesi neticesinde bankalar finansal bir kriz olsa bile, faaliyetlerini normal bir şekilde sürdürebilecektir. Bu nedenle, bankaların söz konusu çalışmaları yapabilmeleri ancak, kurum çapında gelişmiş bir risk kültürü anlayışına ve bütünleşik bir risk yönetimine sahip olmalarıyla mümkündür[11].

Bankacılıkta risk yönetiminin amacı herhangi bir nedenden dolayı zarara ya da ekonomik kayba ugrama ihtimalini yani riski yöneterek, bankanın kabul edilebilir bir düzeyde kar elde etmesini dolayısıyla sermaye sahibini, yatırımcıyı ödüllendirecek

---

[8] "Risk Yönetimi Nedir?", Risk Yönetimi, http://www.riskyönetimi.com, [06.01.2008]

[9] BDDK, "Bankacılık Kanunu (5411 sayılı)", **Resmi Gazete**, 25983, (Kasım 2005): 23

[10] BDDK, "Bankaların İç Denetim Sistemleri Hakkında Yönetmelik", **Resmi Gazete**, 26333, (Kasım, 2006): 35

[11] BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu), **Basel-II'ye Geçişe İlişkin Yol Haritası, 2005**, http://www.bddk.org.tr/turkce/basel/basel/30052005i sunum.pdf [03.01.2008]

ve etik çerçeve içinde gerçekleştirilecek her türlü faaliyette hedefe ulaşmayı engelleyecek ya da geciktirecek etkenlerin ortadan kaldırılması isteğidir[12].

2.3.Risk Yönetiminin Önemi

Risk yönetiminin önemi piyasaların yaşadığı olağanüstü durumlarda bankanın karşı karşıya kalabileceği zarar büyüklüğünü önceden ölçerek olağanüstü durumlara hazırlıklı olmaya imkan tanımasından gelmektedir. Risk yönetimi süreci, risklerin belirlenmesi, risklerin ölçülmesi ve sayısallaştırılması, risk yönetimi kararlarının uygulanması, risk yönetimi politikasının sonuçlarının kontrolü aşamalarından olusur[13]. Bankacılık bir risk yönetimi faaliyetidir. Dış ticaretin, sermaye piyasalarının gelişmesi, finansal liberalleşme ve küreselleşme gibi eğilimlerin ortaya çıkmasıyla yeniden şekillenen günümüz modern bankacılığında risk yönetimi, güven esası da göz önünde bulundurulduğunda vazgeçilmez bir fonksiyon olmuştur. Bankacılıkta da diğer tüm işletmelerde olduğu gibi yapılan ya da yapılmayan her bir faaliyetin riski bulunmaktadır ki riskin varolması onun yönetilmesini zorunlu kılmaktadır.

Finansal serbestleşme, piyasalardaki dalgalanmalar, artan rekabet ve bunun gibi gelişmeler, banka yönetiminin ve yönetimin oluşturduğu risk yönetimi sürecinin önemini bankaların güvenli ve istikrarlı bir çalışma ortamı açısından önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu çerçevede, Banka Yönetim Kurulları'nın risklerin yönetilmesiyle ilgili önemli görevleri vardır ve riskin yönetilmesi ile ilgili en önemli görev yönetim kuruluna aittir. Bankada yönetim kurulu, stratejik kararları alan, bankanın faaliyetlerini ve politikalarını belirleyen, risk yönetimine ilişkin kurumsal değerlerin oluşturulmasını sağlayan ve en önemlisi, bankanın mali yapısının güçlülüğünden sorumlu olan organ olması nedeniyle, risk yönetimi sistemlerinin oluşturulmasından da birinci derecede sorumludur. Yönetim Kurulu, bankanın üstleneceği risk düzeyini belirleyecek ve değerlendirecek en üst organdır[14].

Bankanın kısa ve uzun dönemde emniyetini sağlamaya yönelik geniş anlamda risk yönetim politikaları iki farklı boyutta incelenebilir. Bunlar önleyici ve koruyucu risk

---

[12] Salih Tanju Yavuz, "Risk Yönetimi İçeri Aktif Pasif Yönetimi Dısarı (mı?)", **TBB Bankacılar Dergisi**, s. 41, (2002): 21

[13] Şenol Babuşcu, **Basel II Düzenlemeleri Çerçevesinde Bankalarda Risk Yönetimi,** (Ankara: Akademi Yayınevi, 2005), 16

[14] BDDK Yönetmelik, 2001, 16

yönetim politikalarıdır[15]. Önleyici politikalar, risklerin zarara dönüşmeden önlenmeye çalışıldığı politikalardır. Bu politikalar, risk yönetimi için öncelikli politikalardır. Pozisyonların vadelerinde uyum ve pozisyonların açıklarının sınırlandırılması, krediler ve menkul kıymetler portföyünde çeşitlendirme, limitler olusturma vb. uygulamalar bu politikaların örnekleridir. Koruyucu politikalar, herseye rağmen riskin tamamen giderilemeyeceği varsayımı altında, riskleri karşılayacak önlemler alınması şeklindeki politikalardır. Risk doğduğu zaman bankayı koruyacak tamponlar olarak da nitelendirilebilirler. Yani bu politikalar, riski karşılayıcı politikalardır. Bu tampon ise değisik unsurlardan oluşan banka özkaynakları ve ayrılan karşılıklardır. Bununla birlikte risk yönetiminde kabul edilen üç temel ilkeden ilki risk yönetiminin ağırlık noktasını her bir işlemin riskinden çok, işlemlerin bütününün meydana getirdiği risk olusturması ve risk yönetiminin tek tek islemlerden çok, islemlerin bütününe yönelik olması, ikinci olarak değişen risklerin birbirlerini hızlandırarak daha da büyüyebilir olmalası ve kümülatif riskin, kabul edilebilir riski yani bankanın toplam zarar potansiyelini geçmemesi ve son olarak kabul edilebilir riskin özkaynaklar ve likit kaynaklarla ilişkilendirilmesi ve maksimum alınacak riskin bu rezervlere göre belirlenmesidir[16].

2.4.Risk Yönetim Süreci

Risk yönetimi süreci, banka üst düzey yönetimi ile risk yönetimi grubunun beraberce belirlediği ve yönetim kurulunun onayladığı esaslar çerçevesinde, risklerin tanımlanması, ölçülmesi, risk politikaları ve uygulama usullerinin olusturulması ve uygulanması, risklerin analizi ve izlenmesi, raporlanması, arastırılması, teyidi ve denetimi safhalarından oluşmaktadır[17].

Bankacılığın kendisi direkt olarak risk yönetimi ile ilgilidir. Bankacılık faaliyetlerini yönetmek riski yönetmektir. Sermaye piyasalarının gelişmesi, finansal işlemlerin çeşitlenmesi, dünya ticaretinin artması ile yeni bir yapıya bürünen günümüz bankacılığı için risk yönetimi göz ardı edilmesi imkansız bir fonksiyon halini almıştır. Risk yönetiminin amacı bankanın risk almasını önlemek değildir. Aksine karşılaşılabilecek riskleri azaltıp zarar doğmasını engelleyerek faaliyet hacminin

---

[15] Babuşcu , **age**, 17

[16] **age**,19

[17] BDDK Yönetmelik, 2001, **age**, 16

genişlemesini sağlayıp karlılığı ve finansal performansı artırmaktır. Risk yönetimi olsa olsa finansal performansın ölçümünde aktif getirisi (net kar / toplam aktifler) veya öz varlık getirisi (net kar / toplam öz kaynaklar) gibi mali tablolardan üretilen geleneksel finansal oranlar yerine, daha sağlıklı olan riske göre düzeltilmiş getirileri esas alabilir[18].

Sonuç olarak risk yönetiminde iki temel amaç söz konusu olmaktadır. Bunlardan ilk bankanın finansal performansını iyileştirmek, ikincisi bankanın karşılanması imkansız, faaliyetini tehlikeye sokacak zararlarla karşılaşmasını önlemektir. Bankacılık denetim otoritesinin risk yönetmekteki amacı ise, bankanın sermayesi ile orantılı risk almasını sağlamaktır. Yani beklenmedik durumlarda ortaya çıkabilecek zararın sermaye ile karsılanabilmesini sağlamak için gereken önlemleri önceden almaktır. Risk Yönetim süreci, banka üst düzey yönetimi ile risk yönetimi gurubunun beraberce belirlediği ve yönetim kurulunun onayladığı esaslar çerçevesinde, risklerin tanımlanması, ölçülmesi, risk politikaları ve uygulama usullerinin oluşturulması ve uygulanması, risklerin analizi ve izlenmesi, raporlanması, araştırılması, teyidi ve denetimi safhalarından meydana gelir[19].

2.4.1.Risklerin Belirlenmesi Yöntemi

Bu aşamada, bir bankanın maruz kaldığı riskler tanınlanır ve özellikleri belirlenir ve organizasyondaki tüm birimlerce bu hususlarda bilgi sahibi olunması sağlanır[20]. Aslında her bankada yoğunlaşılan alan, müşteri profili, faaliyet gösterilen piyasaya göre karşılaşılabilecek risklerde farklılaşır. Tahmin edilemeyen veya özellikleri bilinemeyen risk yönetilemez[21].

2.4.2.Risklerin Ölçülmesi ve Sayısallaşması

Risklerin ölçülmesi safhasında, bankanın maruz kaldığı risklerin belirli ölçüler veya kriterler kullanılarak sayısal ya da analitik bir şekilde ifade edilmesi sağlanır. Maruz kalınan risklerin tutarlı bir sekilde değerlendirilmesi ve yönetilme imkanına sahip

---

[18] M.Ayhan Altıntas, **Bankacılıkta Risk Yönetimi ve Sermaye Yeterliligi** (Ankara: Turhan Kitabevi, 2006), 28

[19] BDDK Yönetmelik, 2001, **age**, 14

[20] BDDK Yönetmelik, 2006, **age**, 35

[21] P. Evrim Mandacı, "Türk Bankacılık Sektörünün Taşıdığı Riskler ve Finansal Krizi Aşmada Kullanılan Risk Ölçüm Teknikleri", **Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, c. 5, s. 1, (2003): 67-84.

olunması için riskin değişik boyutları arasında bir kıyas imkanı yaratacak ve risk kavramını performans ölçümü ve özkaynak temin kararlarında bir unsur haline getirecek bir risk ölçüm metodolojisi geliştirilir.

Bankanın maruz kaldığı risk, tahmin edilen kayıp/zarar, tahmin edilemeyen kayıp/zarar, stres altında tahmin edilen kayıp/zarar çerçevesinde ölçülür. Tahmin edilen kayıp, riskin önceden saptanabilir maliyetini, tahmin edilemeyen kayıp, tahmin edilebilir riske ilişkin maliyetin zaman içinde potansiyel olarak değişebilirliğini, stres altında tahmin edilen kayıp ise bankanın en kötü durum senaryosu çerçevesinde tanımlanan ve sayısal hale getirilen riskin ortaya çıkaracağı tüm maliyeti ifade eder[22].

Bankaların maruz kaldıkları risklerin tutarlı bir şekilde değerlendirilmesi ve yönetilme imkanına sahip olunması yönündeki çabalar Riske Maruz Deger (RMD) yani "belirli bir zaman aralığında ve belirli bir güven düzeyinde ortaya çıkması beklenen kayıp" kavramının doğmasına neden olmuştur. Riske Maruz Değer, piyasa riskinin tespitinde son yıllarda gittikçe daha yaygın olarak kullanılmaya başlanan ve istatistiki temeli olan bir yöntemdir[23]. RMD modelleri, farklı özelliklere sahip bankaların farklı ihtiyaçlarına cevap vererek, riskin daha hassas olarak ölçülmesine ve risk-getiri dengesinin sağlanmasına olanak vermektedir[24].

2.4.3.Risk Yönetimi Kararlarının Uygulanması

Risk politikaları ve bunlara ilişkin uygulama usulleri, risk yönetimi grubunun önerilerinin de dikkate alınması suretiyle yönetim kurulu tarafından oluşturularak yürürlüğe konulan ve üst düzey yönetim tarafından uygulanan yazılı standartları ihtiva eder. Risk politikaları kapsamında risklerin ölçme usulleri, risk limitlerinin saptanma usulleri, limit ihlallerinin oluşumunda izlenecek yollar, bildirim usulleri, işleyiş şekilleri gibi hususlara yer verilmelidir. Bu aşamada ölçülen ve somut hale getirilen risklere karşı, eğer gerekiyorsa koruyucu tedbirlerin devreye sokulması veya riski üstlenme kararının verilmesi gerekir. Riskten kaçınma, riski azaltma veya risk transferi gibi risk yönetim araçları bu aşamada devreye girmektedir. Risk azaltım veya transferinde kullanılabilecek araçlar, araçların sağlayabileceği korunma düzeyi

---

[22] BDDK Yönetmelik, 2001, **age**, 15

[23] Evren Bolgün, Barış Akçay, **Risk Yönetimi -Gelismekte Olan Türk Finans Piyasasında Entegre Risk Ölçüm ve Yönetim Uygulamaları**, 2.bs. (İstanbul: Scala Yayıncılık, 2005), 37

[24] Babuşcu , **age**, 13

ve bankaya maliyeti göz önünde bulundurulur. Banka personeli risk politikaları ve bunlara ilişkin uygulama usullerinden haberdar edilir. Banka Yönetim Kurulu, risk politikalarını üst düzey risk komitesinin görüşünü alarak oluşturur. Risk politikalarını ihtiva eden belgelerin tümü bir arada ilgilenenlerin yararlanması için hazır bulundurulur. Bankanın sürekli riskten kaçınması, risk üstlenmemesi, her riski devretmeye veya azaltmaya kalkışması bankacılık yapamama anlamına geleceğinden banka, sermayesiyle orantılı bir riski üstlenerek kar etmeye çalışmak zorundadır[25].

2.4.4. Risk Analizi

Risk analizi, tüm riskleri ve bu risklerin yönetilebilmesine ilişkin kar ve maliyet hesaplamalarını ve risklerin kontrol edilebilirlik derecesinin belirlenmesini içerir. Kontrol edilebilir risklerin nasıl azaltılabileceği değerlendirilir[26]. Kontrol edilemeyen, risk yaratma olasılığı olan işlemlerin hacmi özkaynakların gücü dikkate alınarak belirlenir. Böylece, bu tür risklerin etkilediği banka faaliyetleri azaltılır ya da sona erdirilir. Risk değerlendirmede ortaya çıkan sorunlar yanında, banka için tatmin edici olmayan gelişmelerin sebepleri araştırılır, problemlerin anlaşılması sağlanır. Risk analizinin bir sonucu, risk azaltmaya gitmektir. Bu çerçevede risklerin oluşmasını önleme ve oluşması durumunda ise etkilerini en aza indirmeye yönelik önlem alma faaliyetleri yürütülür. Risk azaltma stratejisi, kurumun risk kültürü ve risk algılamasına göre belirlenir. Risk azaltılarak riskin olumsuz etkilerinin bertaraf edilmesi amaçlanır. Risk azaltma faaliyetleri kurumun riskten kaçınmak, riski azaltma, riski üstlenmek seçenekleri arasındaki kararlarına bağlı olarak planlanır ve uygulanır. Risk azaltma özellikle büyük riskler üstlenildiğinde mutlaka gündeme gelmelidir. Riskin oluşma olasılığı azaltılacak faaliyetlere karşın, risk potansiyeli yüksek ise, sonuca olumsuz etkileri azaltacak önlemler alınmalıdır[27].

2.4.5.Riskin İzlenmesi ve Raporlanması

Risk analizi, tüm riskleri ve bu risklerin yönetilebilmesine ilişkin kâr ve maliyet hesaplamalarını ve risklerin kontrol edilebilirlik derecesinin belirlenmesini içerir. Kontrol edilebilir risklerin nasıl azaltılabileceği değerlendirilir. Kontrol edilemeyen risk yaratma ihtimali olan işlemlerin hacmi özkaynakların gücü dikkate alınarak belirlenir. Böylece, bu tür risklerin etkilediği banka faaliyetleri azaltılır, ya da sona

---

[25] BDDK Yönetmelik, 2001, 14
[26] **age**, 18
[27] Babuşcu , **age**, 14

erdirilir. Risk değerlendirmede ortaya çıkan sorunlar yanında banka için tatmin edici olmayan gelişmelerin sebepleri araştırılır, problemlerin anlaşılması sağlanır. Banka maruz kalınan riskleri çeşitli periyotlarda izler ve analiz eder. Risk bilgilerinin doğru zamanda, doğru kişiye rapor edilmesi temin edilir[28]. Risk bütünleştirme işleminde bilgi kaybının asgariye indirilmesi konusunda gerekli tedbirler alınır. Risklerin araştırılması, teyidi ve denetim faaliyetleri iç denetim (iç kontrol) ve dış denetim birimlerince kontrol ve denetim altında tutulmalıdır[29].

Risk izleme günlük bir faaliyet olarak düşünülmeli ve sürekli yürütülmelidir. Risk izleme faaliyetinin temel hedefleri sunlardır;

- Mevcut risk yönetim politika ve süreçlerine uygun çalışılmasını denetlemek,
- Yeni riskler varsa bunları tespit etmek,
- Risklerin gerçekleşme olasılığını değerlendirmek,
- Risk azaltma çalışmalarını gözden geçirmek

Risk bilgilerinin doğru zamanda, doğru kişiye rapor edilmesi önemli olması gerekçesiyle yapılması planlanan işlemlerin etkin bir şekilde yürütülmesi ve bir kriz durumunda pozisyonların en iyi şekilde yönetilmesini sağlamak amacıyla belirlenen portföy stratejileri, açıkça ve sık aralıklarla operasyonel birim yöneticilerine bildirilmelidir[30].

---

[28] BDDK Yönetmelik, 2001, 19
[29] Altıntas,.**age**, 79
[30] Babuşcu , **age**, 15

3.RİSK ÇEŞİTLERİ VE BANKACILIKTA RİSK YÖNETİMİ

Aşağıdaki bölümde risk olgusu ve yönetimi Bankacılık sektörü için incelenecek ve Bankacılık sektörünün karşı karşıya kalmış olduğu riskler açıklanmaya çalışılacaktır.

3.1.Bankacılıkta Risk Yönetiminin Gelişimi

Risk kavramının dile getirilmeye başlanması XIV-XV. yüzyıllara uzanmakla birlikte, bu konudaki esas çalışmaların rönesans döneminde başladığı görülmektedir. XVII. yüzyılın ortalarında Fransız matematikçi Pascal kendisine sorulan bitmemiş bir şans oyununda oyunculardan biri önde iken, iki oyuncu arasında payın nasıl bölüşüleceği sorusu karşısında oluşturduğu mantık ve geliştirdiği teori bugün ulaşılan risk kavramının en önemli temellerinden birini atmıştır. Zamanla, matematikçiler bu ilk olasılık teorisini, bilgileri düzenlemek ve yorumlamak için kullanılan bir sistem haline dönüştürmüşlerdir. Böylece, risk yönetiminin temelleri de atılarak geliştirilmeye başlanmıştır[31].

Risk almak aynı zamanda potansiyel olarak zarara uğramak anlamına geldiğinden içinde bulunulan son otuz yılda etkin risk yönetimi gibi bir anlayışın oluşması ve riske yönelik ihtiyaç ve eğilimlerin artması neticesinde, istatistiksel metotların da gelişimiyle risk yönetimi gibi bir disiplinin ortaya çıkmıştır[32]. Risk yönetimi endüstrisinin çarpıcı bir biçimde büyümesinin en önemli sebeplerinden biri 1970'lerde faiz oranları, döviz kurlarıve emtia fiyatlarında meydana gelen volatilitedir[33]. Risk yönetimi disiplinin geliştirilmesine yönelik gayretler, piyasaların gelişmişlik düzeylerine göre farklı boyutlarda fakat hemen hemen aynı hızla devam etmektedir[34].Bankacılık faaliyetlerinin tümü, doğası gereği, saklı ya da açık bir risk faktörü içermektedir. Özellikle son yıllarda uluslararası piyasalarda yaşanan gelişmeler doğrultusundakullanılmakta olan finansal enstrümanlar, süreçler ve

---

[31] **age**, 23

[32] Ansell, J., Wharton, F., **Risk: Anaysis, Assessment and Management** (New York: John Wiley&Sons, 1992), 243

[33] Jorion, P., Khoury, S. J., **Financial Risk Management: Domestic and International Dimensions,** (Cambridge: Blackwell Business Mass, 1996) 124

[34] Yavuz, **age**, 31

teknolojik ilerleme bankaların faaliyetlerindeki belirsizliği arttırmış, bu sebeplerle de söz konusu kurumlar, pek çok farklı riskle iç içe yaşamak zorunda kalmışlardır. Bu açıdan, bir tür risk evreninde faaliyet gösteren bankalar için, söz konusu riskleri yönetmek, bugün için en önemli konuyu oluşturmaktadır.

Risk yönetimi, etkin karar ve faaliyetlerle, sürekli olarak nelerin risk olduğunu değerlendirerek hangi risklerin ele alınması gerektiğine karar vermek ve risklerle başa çıkmak için stratejiler geliştirerek uygulamaktır. Bununla birlikte, risk yönetimi risk ve belirsizlikleri tamamen ortadan kaldıracak sihirli bir yönetim disiplini değil, potansiyel riskleri sistemik olarak değerlendirerek, olası zararların etkisini azaltıcı yönde -verilere dayalı- karar vermeyi sağlayan bir disiplindir[35].

Risk yönetiminin amacı, işi risk almak olan bankaların risk almasını önlemek değil, bankaların finansal performansını iyileştirmek ve bankanın karşılanması ve kabulü mümkün olmayan ölçüde büyük zararlarla karşılaşmasını önlemektir[36].

Elde tutulan varlıkların değerini, gelecek ile ilgili en uygun zaman periyodunu, gelecekteki olası olayları tanımlamada oluşturulacak senaryoların sınırını, gelecekteki senaryolara bağlı portföylerin değerini belirleyerek etkin bir risk yönetim sürecinin oluşturulması mümkündür[37].

Basel Komitesi, ilk olarak Eylül 1999'da risk yönetim organizasyonu ve yönetimin görev ve sorumluluklarını belirleyen uluslararası standartları "Bankalarda Kurumsal Yönetişimin Geliştirilmesi" dökümanı ile belirlemiştir[38].

Basel Komitesine göre, Banka Yönetim Kurulu, bankanın faaliyetlerini yönlendirecek stratejilerin belirlenmesi ve risk yönetimine ilişkin kurumsal değerlerin oluşturulmasını sağlamakla birlikte üst yönetim tarafından ilgili politikaların uygulamasını izlemek ve risk yönetim sistemlerinin kalite ve güvenirliliğini bozabilecek uygulamaların engellenmesini sağlamakla yükümlüdür. Üst yönetimin yetki ve sorumlulukları Banka Yönetim Kurulu tarafından açıkca tanımlanır. Ayrıca Komite, Yönetim Kurulu'na son derece önemli bu görevlerin verilmesi sebebiyle kurul üyeliklerinin söz konusu sorumlulukları yerine getirebilecek özelliklere sahip olmaları gerektiğini belirtmektedir. Uluslararası risk

---

[35] Fıkırkoca, **age**, 33-35
[36] Altıntas, **age**, 44
[37] Öcal Usta, **İşletme Finansı ve Finansal Yönetim**, (İzmir: Anadolu Matbaacılık, 2002), 24
[38] BIS (Basel Committee on Banking Supervision), **Enhancing Corporate Governance for Banking Organizations, 1999**, http://www.bis.org/publ/bcbs56.pdf [23.10.2007]

yönetimi uygulamalarında, Yönetim Kurulu çeşitli alt komitelerle faaliyet göstermektedir. Bu komiteler genellikle; kredi riski, piyasa riski, likidite riski, operasyonel risk, yasal risk, uyum riski, itibar riski ve diğer risklerin yönetimine ilişkin faaliyetleri izleyen ve değerlendiren bir Risk Yönetim Komitesi bankanın iç ve dış denetçilerinin faaliyetlerinin izlenmesi, bunların atanması ve görevinden alınması, denetim kapsamının ve sıklığının belirlenmesi, hazırlanan denetim raporlarının değerlendirilmesi, üst yönetimin denetim sonuçları doğrultusunda gerekli önlemlerin alınmasının sağlanmasından sorumlu bir Denetim Komitesi, üst yönetim ve diğer önemli pozisyonlardaki personelin ücret ve tazminatlarının bankanın kurum kültürü, hedefleri, stratejileri ve denetim kültürü doğrultusunda belirlenmesinden sorumlu bir Ücret ve Tazminatlar Komitesi; yönetim kurulu'nun etkinliğinin değerlendirilmesinden ve üyelerin yenilenmesi/değiştirilmesinden sorumlu bir Görevlendirme Komitesi olarak karşımıza çıkmaktadır[39].

Ülkemizde, 08.02.2001 Tarih ve 24312 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik' in 29. Maddesi'nde risk yönetim sürecinin, "Banka üst düzey yönetimi ile risk yönetimi grubunun beraberce belirlediği ve yönetim kurulunun onayladığı esaslar çerçevesinde; risklerin tanımlanması, ölçülmesi, risk politikaları ve uygulama usullerinin oluşturulması ve uygulanması, analizi, izlenmesi, raporlanması, araştırılması, teyidi ve denetimi" safhalarından meydana geldiği belirtilmiştir[40].

3.2. Bankacılık Faaliyetleri ve Finansal Risk Oluşumu

Aşağıdaki bölümde finansal riskin oluşumundan bahsedilecektir.

3.2.1. Risk ve Belirsizlik

Risk ve belirsizlik finansın her alanında mevcut olup aralarında çok sıkı bir ilişkinin varlığından söz edilmektedir. Kârlılığa ve likiditeye ilişkin kararların daima belirsizlik koşulu altında alındığı göz önünde tutulduğunda, söz konusu belirsizliği gidermek amacıyla tahminde bulunulmaktadır. Tahmin ile gerçekleşmenin aynı

---

[39] Deloitte&Touche, "Risk Yönetimi Haber Bülteni",s.3 (2001):7

[40] BDDK Yönetmelik, 2001, **age**, 29

ölçülerde olmaması, ya da hatalı tahminin kayıp yaratması durumu riskin kendisidir[41].

Finans piyasalarında belirsizlik ve risk genellikle birbiri ile karıştırılmakla birlikte geleceğe ilişkin olasılık tahmini subjektif olarak yapılıyorsa belirsizlikten; objektif olarak yapılıyorsa riskten söz ediliyor demektir. Başka bir deyişle, "eğer bir yatırımcı kararlarını olasılık dağılımına göre vermek istiyorsa riskli bir durumun, aksi taktirde belirlilik, ya da belirsizlik durumunun var olduğu söylenebilir[42].

Bu açıdan bakıldığında;

• Risk, belirsizliğin ölçümüdür,

• Belirsizlik yoksa risk de yoktur,

• Gelecek belirsizdir ve

• Risk gelecekte ortaya çıkabilecek olayların dağılımının yaygınlığının ölçüsüdür[43].

Risk ve belirsizlik kavramları arasındaki ilişkiye yönelik olarak şu örnek verilebilir: Bir hisse senedinin gelecekteki fiyatı, o hisse senedinin geçmiş fiyatlarının analizi sonucu tahmin ediliyor ise, riskten; yine aynı hisse senedinin geçmiş fiyatları ile ilgili bilgiler mevcut değil bu sebepten dolayı fiyat tahminleri bir takım varsayımlar yoluyla yapılıyorsa belirsizlikten söz edilmektedir. Belirsizlik, banka gibi finansal aracılara yatırımcılar için, belirsizliği azaltacak hizmetleri pazarlamalarına imkân tanır[44].

3.2.2. Risk ve Getiri

Risk, bir yatırımla ilgili olarak, olası getirilerin değişkenliğini anlatır bu açıdan kaybetme olasılığına karşılık getiri beklentisi kaçınılmaz olarak risk ile çok yakından ilişkilidir. Her finansal yatırım, riskini de beraber getirir. Gelecekte piyasa koşullarının ne olacağının tam olarak bilinememesinden dolayı, söz konusu yatırımların gelecekteki değerleri de kesin olarak tesbit edilemez. Ancak, istatistiksel yöntemler kullanılarak yapılan yatırımın beklenen değeri değişik olasılıklar altında

---

[41] Hasan Kaval, **Bankalarda Risk Yönetimi**, (Ankara: Yaklaşım Yayıncılık,2000), 23
[42] William Sharpe, "Determining a Fund's Effective Asset Mix", **Investment Management Review**, (1988):. 59-69.
[43] Bolgün, Akçay, **age**, 46
[44] Usta, **age**, 76

analiz edilebilir[45]. Yatırımcılar her hangi bir risk almak mecburiyetinde olmadıklarından ellerindeki tüm nakitlerini bir banka hesabına yatırarak bilinen bir orandan vade sonunda belli bir faiz geliri elde edebilirler. Dolayısıyla, riskden hoşlanmayan yatırımcılar ancak, daha yüksek bir getiri söz konusu ise, güvenli alternatif yatırımlardan ziyade hisse senedi gibi alternatif enstrümanlara yatırım yaparlar. Risk koşulları altında yatırımcılar, yatırımlarının çeşitli getiriler getirebileceğini bilir ve her olası getiri ile bu getirilerin gerçekleşme olasılığı arasında tahmin yaptıkları gibi artan riski telafi etmek için yüksek düzeyde getiri beklerler. Bu sebeple, genel olarak risk ve getiri arasında bir dengenin varlığı konusunda yaygın bir kanı vardır. Başka bir ifadeyle, risk ne denli yüksekse, getiride o denli yüksek olur, ya da risk ne kadar düşükse getiri de o denli düşük olur Bankacılıkta risk ve getiri birlikte düşünülmeli ve birlikte yönetilmelidir[46].

3.2.3. Risk ve Oynaklık

Finans piyasasında risk kavramı Sigma (σ), ya da oynaklık olarak incelenmektedir Oynaklık kavramı, dalgalanma ya da değişkenlik anlamında kullanılmakla beraber "belirlenen zaman boyutunda, bir finansal varlığın fiyatında beklenen değişimlerin ölçülmesi" olarak tanımlanmakta ve "getirlerin standart sapması genellikle, getirilerin oynaklığı" olarak adlandırılmaktadır Risk, gelirlerdeki olumsuz sapmaları gösterirken oynaklık aşağı ve yukarı yönde değişimleri ifade etmektedir. Riskin olumsuz etkileri kazançlar göz ardı edilerek, yol açtığı zararlar bazında değerlendirilir. Kazançların oynaklığı zarar olasılığını arttırmakta bu da riskin ölçülmesini gereğini zorunlu kılmaktadır[47].

Finansal piyasalarda, fiyatı ani iniş ve çıkışlar gösteren finansal varlıkların fiyatlarındaki değişimin hesaplanması, bireysel ve kurumsal yatırımcıların alım-satım davranışlarını önemli ölçüde etkilediğinden dolayı, finansal kurumlar özellikle son otuz yıldır, belirsizliği azaltarak riski minimize etmek amacıyla, oynaklık öngörüleri için iktisatçıların çalışmalarından yararlanmaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında finans piyasalarının riske yaklaşımının odak noktasının "olası getiri dağılımlarının oynaklığının ölçülmesi" olduğunu ileri sürmektedir. Finans teorisinin temel kuralı gereği, oynaklığın yükselmesi beraberinde risklerinde artmasını

---

[45] Bolgün, Akçay, **age**, 47

[46] Tevfik Arman, (1997), **Risk Analizine Giriş** , (İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1997), 23-37

[47] Niyazi Berk, **Sigorta Şirketlerinde Mali Yeterlilik ve Risk Yönetimi**, (İstanbul.:Sigorta Araştırma ve İnceleme Yayınları, 2005), 15

getirmiş, finansal varlıkların fiyatlarındaki oynaklıktan kaynaklanan risklerin artması yatırım kararlarının riskler göz önünde bulundurularak verilmesini zorunlu hale getirmiştir. Günümüzde, finansal piyasalardaki oynaklığın nedenlerinin belirlenmesi ve bu hareketlerin öngörülmesi bu piyasalarda finansal başarının vazgeçilmez koşullarından birisi haline gelmiştir[48].

3.2.4. Risk ve Sermaye

Etkin ve verimli yönetilen bir finansal kurum bile tüm risklerden kaçınamaz. Buna karşın sermaye, söz konusu kurumlar için beklenmeyen kayıpların karşılanmasında önemli etkiye sahip bir araçtır. Böylece, finansal yapılarını potansiyel kayıplara karşı korurlar. Bir finansal kurumun sermaye büyüklüğü, yönetsel politikalar ile yasal düzenlemelere bağlıdır. Özellikle, ticarî bankalar gibi en yaygın finansal aracı kurumların sermaye gereksinimleri yalnızca riski etkilemekle kalmaz, aynı zamanda, Kuru mun varlıklarından sağlanacak getiriyi de etkiler. Bankacılar ve düzenleyici otoriteler banka sermayesine birbirlerinden farklı bakarlar. Bankacıların bakış açısıyla, daha az sermaye kullanımı; varlık gelirlerini arttırarak daha yüksek özsermaye getiri oranlarına sahip olma yoludur. Aksine, düzenleyici otoriteler, gelirlerinin negatif hale gelmesi durumunda bankaların sağlığı ve emniyetini temin etmek için sermaye artırmalarını yeğlerler. Bu farklı bakış açılarına rağmen, bütünüyle hemfikir olunan husus "semayenin bankaların hayatta kalabilme ve gelişerek büyümeleri için bir yapı taşı" olduğudur. O halde, daha fazla risk daha fazla sermaye gerektirecektir. Bu açıdan bankalar ve onların faaliyetlerini düzenlemeye çalışan otoriteler için sermaye yeterliliği konusundaki temel sorun; tüm riskler dikkate alındığında, gerekli sermaye düzeyinin nasıl belirleneceği ve ne olacağıdır. Bu düzey, bankaların faaliyetleri esnasında maruz kaldıkları tüm riskler dikkate alınarak ve her bir riskin gerektirdiği sermaye düzeyi en gelişmiş kantitatif yöntemlerle saptanarak belirlenmelidir. Sermaye düzeyini doğru belirlemiş bir banka, finansal bir kriz sonrası faaliyetlerine normal bir şekilde devam edebilme şansına sahip olabilecektir. Bu bakımdan, bankalar söz konusu çalışmaları, ancak

---

[48] Güven Sevil,. **Finansal Risk Yönetimi Çerçevesinde Piyasa Volatilitesinin Tahmini ve Portföy VaR Hesaplamaları**, (Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2001), 48

gelişmiş bir risk kültürü anlayışı içinde bütünleşik bir risk yönetimi kapsamında yapabilirler[49].

3.3. Bankacılıkta Risk Çesitleri

Riskleri genel olarak sistematik risk ve sistematik olmayan risk olarak ayırmak mümkündür. Bütün yatırım araçlarının verimliliklerini etkileyen ekonomik, politik ve diger çevre sartlarındaki degismelerin getirdigi riskler sistematik risklerdir. Bu tür riskler ekonominin genel üretim seviyesinde, fiyatlar genel düzeyinde, faiz oranlarındaki degismelerden ortaya çıkıp yatırım araçlarının aynı yönde ancak degisik derecede etkileyen risklerdir. Sermaye piyasasını etkileyen faktörlerden bagımsız bir biçimde sistematik olmayan degisimlerin riskleri ise sistematik olmayan risklerdir. Yatırım aracının temsil ettigi firmanın özelliklerinden ve içinde bulundugu özel sartlardan kaynaklanıp, her aracın sistematik olmayan riski farklıdır. Sistematik riskin kontrol edilmesi imkansız olurken, sistematik olmayan risk kontrol edilebilmekte ve yok edilebilmektedir. Bankalar faaliyet konuları geregi çok çesitli ve karmasık yapıda risklerle karsı karsıyadırlar. Bu nedenle söz konusu risklerin ölçülmesi ve yönetilmesi önem arz etmektedir. BDDK tarafından çıkarılan Bankaların iç Denetimi ve Risk Yönetim Sistemleri Hakkında Yönetmelik'te risk çesitlerinden 14 başlıkta bahsedilmistir. Bu riskler; piyasa riski, faiz oranı riski, kredi riski, likidite riski, mevzuata iliksin yetersiz bilgi riski, itibar riski, düzenlemelere uyulmama riski, operasyonel risk, ülke riski, islemin sonuçlandırılamaması riski, transfer riski, piyasaya iliskin likidite riski, ve fonlamaya iliskin likidite riskleridir. Bankacılık sisteminde karsılasılabilecek riskleri genel olarak dört baslık altında sınıflandırıp açıklayabiliriz. Bunlar, piyasa riskleri, kredi riskleri, likidite riskleri ve operasyonel riskleridir[50].

3.3.1. Piyasa Riskleri

Bankanın aldıgı pozisyona göre finansal piyasadaki dalgalanmalardan kaynaklanan faiz, kur ve hisse senedi fiyat degisimlerine baglı olarak zarar etme ihtimalini içerir. Ayrıca menkul kıymetin teslimi ve bedelinin ödenip ödenmemesi, karsı tarafın yükümlülügünü yerine getirip getirmemesi hususlarından dogabilecek zararlar da

---

[49] Benson Gup, James Kolari,**Commercial Banking: The Management of Risk**, 3. bs (New Jersey: John Wiley & Sons, 2005), 24-30

[50] Ahmet Aksoy, **İşletme Sermayesi Yönetimi,** (Ankara: Gazi Büro Kitabevi,1993), 38

pazar riskleri grubuna girer. Piyasa riski, döviz piyasasında veya mal piyasasında fiyat/deger degisiklikleri, faiz oranlarında degisme ile sahip olunan hisse senedi, emtia ve finansal enstrümanların fiyatlarında meydana gelen degisimlerin yarattıgı risk olarak tanımlanabilir[51].

Piyasa riski, bankanın faaliyet gösterdigi dört ekonomik piyasada yasanan dalgalanmalar sonucunda ortaya çıkan bir risktir. Bu piyasalar, faize duyarlı borçlanma araçları, döviz kuru, mal fiyatları ve hisse fiyatlarıdır. Piyasalarda meydana gelebilecek degisiklikler bankanın pazarladıgı finansal araçların fiyatlarını ve degerlerini etkileyebilecektir. Herhangi bir finansal aracın degeri; fiyatının, kuponunun, kupon sıklıgının, süresinin, faiz oranının ve diger faktörlerin bir fonksiyonu olacaktır. Bu durumda eger banka pay senedi, tahvil gibi finansal araçları tutuyorsa o zaman fiyat ya da piyasa riski ile karsı karsıyadır. Burada risk, finansal dalgalanmadır

Piyasa riskinde, fiyatlar piyasalarda bulunan likidite seviyesinin durumuna göre de degisim gösterecegi için, bankaların karsı karsıya kalacakları riskler de artar veya azalır. Likiditenin bol oldugu dönemlerde faiz oranlarında düsme egilimi olacagından hisse senedi fiyatlarında artıs yasanabilir. Ayrıca elinde sabit fiyatlı borçlanma araçları bulunduran bankalar faizlerin düsme egilimi içinde oldugu dönemlerde alacaklı iseler karlı, ancak borçlu iseler zararlı çıkacaklardır. Bu nedenle bankaların piyasa riskini yönetebilmek için iyi düzenlenmis, tam yetkili fon yönetimleri ve aktif-pasif yönetimlerine gereksinimleri vardır. Pazar Risklerini bes grupta toplamak mümkündür. Bunlar; hisse senedi fiyat degisim riski, faiz oranı degisim riski, kur riski, karsı taraf riski ve takas, teslim riskleridir[52].

3.3.1.1. Hisse Senedi Fiyat Degisim Riski

Menkul kıymetler portföyünde veya mali duran varlıklar grubunda bulunan ve sirkete ortaklık veya karından pay alma hakkı tanıyan menkul kıymetlerin (Hisse Senetleri, Gelir Ortaklıgı Belgesi, Kar-Zarara Katılım Belgesi, Yatırım Fonları, istirakler, Baglı Ortaklıklar Baglı Menkul Kıymetler gibi) sirketin dagıttıgı temettü veya benzeri gelirlerin azalması nedeniyle veya genel ekonomik durumda meydana gelen olumsuz gelismeler sonucunda olusan fiyat düsmeleri nedeniyle dogan zarar

---

[51] Bolgün, Akçay, **age**, 57
[52] Parasız, **age**, 185

olasılıgıdır. Bu riskler hisse senetlerinde fiyat düsmesinin nedenine baglı olarak iki risk grubunda degerlendirirler. Bunlar piyasa riski ve özel risklerdir Hisse senetleri fiyat degisim riskini en aza indirmek için, hisse senedi alınacagı zaman, sırasıyla ekonomik konjonktür, sektör ve firmanın durumu göz önüne alınmalıdır. Bu riskten korunmak için birçok yöntem vardır. Bunlar, borsa endeks sözlesmeleriyle ve opsiyonlarla riskten korunma yöntemleridir[53].

3.3.1.2. Faiz Oranı Degisim Riski

Faiz oranı riski, faiz oranlarındaki degisimlere baglı olarak banka bilançosunun piyasa degerinin ve bu bilançodan beklenen getirinin degismesi olarak tanımlanabilir. Pasifte uzun vadeli ve sabit faizli fonlar mevcut iken faiz oranlarının düsmesi neticesinde düsen maliyetlere uyum gösterilememekten veya genel faiz oranı yükselirken aktifte sabit faiz oranları ile baglanım nedeniyle aktifin getirisi artırılamıyor ise banka bundan alternatif bir zarara ugrar ki, buna faiz oranı degisim riski denir. Bu risk portföyde faiz getirili menkul kıymetler oldugu sürece de dogar. Faiz oranı yükselirken, faiz getirili menkul kıymetlerin getirileri tutar olarak degismez, ancak piyasa fiyatları düser. Böylece bankanın aktifinin degeri düsmüs olur. iste bu fiyat düsüsü sonucunda ugranılan zarar faiz oranı degisiminden meydana gelmekte ve faiz oranı degisim riski olarak ifade edilmektedir. Faiz oranı degisimlerinden dogan riskler asagıdaki gibi sıralanabilir[54].

- Degisken faizli islemler riski,

- Sabit faizli islemler riski,

- Pazar fiyatı degisim riski

Degisken faizli islemler riski, adından da anlasıldıgı üzere degisken faizli islemlerde söz konusudur. Bu risk, farklı faiz esneklikleri nedeniyle degisken faizli islemlerdeki brüt faiz marjının düsme tehlikesidir. Faiz esnekligi ise, herhangi bir islem türünde meydana gelen faiz oranı degisiminin, pazar faiz oranlarından meydana gelen degisme oranı seklinde tanımlanır[55].

---

[53] Kaval, **age**,27

[54] **age**,29

[55] **age**, 72

Sabit faizli islemler riski, piyasa faiz oranları yükselirken sabit faizli islemlerin faiz oranı degismeyeceginden bankanın faiz kaybına ugrama riskidir. Degisken faizli islemlerin aksine sabit faizli islemlerde faiz oranı esnekligi sıfırdır. Pazar fiyatı degisim riski ise, sabit faizli islemler riskinin özel bir durumudur ve özellikle menkul kıymet yatırımlarında söz konusu olur. Piyasa faiz oranları yükselirse, belirli faiz oranından ihraç edilmis tahvillerin fiyatı düser. Banka, düsen fiyatlar ölçüsünde karsılık zararı kaydetmek zorundadır. Bu tür risklere pazar fiyatı degisim riski denir.

Bankanın herhangi bir anda tasıdıgı faiz oranı degisim riski ve likidite riskinin ölçülmesi ve bankaya en az zararı verecek sekilde yönetilmesi için;

1. Vadelerin uyumsuzlugu ve açık vade pozisyonu (GAP) analizi,

2. Agırlıklı ortalama süresi analizi,

3. Faiz esnekligi analizi,

4. Simülasyon yöntemi,

gibi yöntemler kullanılır.

Açık vade pozisyonu analizi ile faiz oranlarındaki degisime karsı duyarlı olan aktif ve pasiflerin degisimden ne ölçüde etkilendigi degerlendirilir Vadelerin uyumsuzlugu ve açık vade pozisyonu yönteminde, faiz oranlarının degisiminin beklendigi dönemler tahmin edilir ve bu dönem sonları itibariyle aktif ve pasifteki sabit faizli kalemlerin tutarları karsılastırılarak açık pozisyonlar tespit edilir. Bu açık pozisyonların faiz oranlarından hareketle de alınması gereken tedbirler üzerinde durulur. Belirli tarihler itibariyle öncelikle sabit faizli islemler aynı tutarda ise herhangi bir pozisyon açıgı veya fazlası yoktur. Aktifin pasiften fazla olması demek olan aktif pozisyon fazlası veya pasif pozisyon açıgına "bosluk" denir. Bu bosluk, faize duyarlı aktiflerden faize duyarlı pasiflerin çıkartılmasıyla bulunur. Bu, ileride faizlerin nasıl bir degisim göstererecegine baglı olarak, riskin kaynagı olabilecegi gibi kazancın kaynagı da olabilir. Bu yöntem oldukça yararlı bir yöntem olmasına karsılık, yöntemin bazı yetersizlikleri vardır. Bunlar, bu yöntemin sadece sabit faizli aktif ve pasiflerle ilgilenmesi, faiz oranı degisimlerinde aktif ve pasif kalemlerin aynı oranda degisecegini varsayması, statik bir yöntem olması, bilançoya geçmeyen bazı türev ürünleri analize almaması ve elde edilen marjinal faiz oranlarının gerçekçi rakamlar olmaması olarak sayılabilir.

Bankanın tasıdıgı faiz oranı degisim risklerinin ölçümünde kullanılan baksa bir yöntem ise agırlıklı ortalama süresi analizidir. Agırlıklı Ortalama Süresi Analizi portföydeki faizli menkul kıymetlerin baslangıç maliyetinin ortalama (agırlıklı ortalama) kaç yılda geri dönecegini gösterir. Yüksek duration yüksek faiz demektir[56]. Bu yaklasım bankalar için faiz oranı degisim riskinin ölçülmesi ve riskten korunma için alınabilecek önlemlere bir hazırlık çalısması olarak da kullanılmaktadır. Bankanın aktifindeki ve pasifindeki sabit getirili pozisyonların her biri, ayrı bir menkul kıymet gibi degerlendirilip bu ürünlerden bir portföy olusturulmaktadır. Pozisyonunun durumu ile faiz oranlarındaki olası degismeler karsılastırılmakta ve bu degismeler sonucunda bankanın ne yönde etkilenecegi tahmin edilmektedir. Bankalar ne ölçüde toplam risk tasıdıkları, piyasa faiz oranlarının degismesi durumunda öz sermayelerinin ne ölçüde degiseceginin hesaplanması için bu yöntemi kullanmaktadırlar. Agırlıklı ortalama süresi analizinin eksikleri ise, bu analizde bankanın tüm islemlerini degil sadece sabit getirili aktif veya sabit maliyetli pasifleri dikkate alması, sabit getirili aktiflerle sabit maliyetli pasifleri ayrı bir portföyde birlestirip bunların agırlıklı ortalama katsayılarını hesaplamanın zorlugu, faiz oranlarındaki degisimin bir defalık, ani ve tüm vadelerde aynı oranda oldugunun varsayılması, bazı hesaplamalarda tutarsızlık arz etmesi, gerçeklesmis kar veya zararları degil de muhtemel zararı esas alması olarak sayılabilir.

Faiz esneklikleri yaklasımı açık vade pozisyonu ve agırlıklı ortalama süresi analizinin yetersiz kaldıgı durumlarda kullanılmak için gelistirilmis bir yöntemdir.

Bu yaklasıma göre ister degisken, ister sabit faizli islemler olsun mutlaka faiz oranı degisme riski tasırlar. Riskin ölçüsü ise her bir kalemin faiz degisimlerine uyum esnekliginden hareketle ikinci asamada belirlenir. Bir bankanın ne ölçüde toplam risk tasıdıgı bilançodaki her bir kalemin faiz oranı degisimine uyum esnekligi yardımıyla ölçülebilir. Faiz oranı bir puan degistiginde bankanın gelir ve giderleri ne ölçüde degisecek ise, faiz oranı esnekliklerinden hareketle bu tutarlar yazılmakta ve sonuçta bankanın toplam riski hesaplanabilmektedir. Bu yöntem sabit faizli islemlerin yanında degisken faiz oranlı islemleri de dikkate alındıgından diger yöntemler göre daha gerçekçidir. Özünde, faiz oranları degistiginde bankanın kar veya zarara ugraması nedenlerinin açık pozisyonlar degil, degisik pozisyonların faiz degisim

---

[56] Hamdi Şahin, **Riske Maruz Değer Hesaplama Yöntemleri**, (Ankara: Turhan Kitapevi, 2004), 47-49

esnekliginin birbirlerinden farklı olmasından kaynaklandıgını gösterir. Bu durumda iyi bir aktif pasif yönetiminin temel noktası faiz esnekliklerinin iyi tahminine dayanmaktadır.

Simülasyon yöntemi, diger yöntemler gibi belirli bir tarihi esas almamaktadır. Bilanço tarihinden sonra meydana gelecek piyasa degisikliklerini de dikkate almaktadır. Bu yöntemin esası, mevcut bilanço esas alınarak herhangi bir faizli islemde degisim olursa bankanın bilançosunun ve gelir tablosunun nasıl bir sekil alacagının arastırılmasına dayanmaktadır. Her bir kalemde faiz oranlarının ve tutarlarının ileride nasıl degisebilecegine iliskin varsayımlar gelistirilmekte ve degisimlere göre nakit akımları tespit edilmektedir. Bu modelden elde edilen degerler ile tahmini bilançolar, gelir-gider tabloları düzenlenir[57]. Bu senaryolardan bankanın brüt kar marjını veya öz kaynaklarını en iyi koruyanı ise projeksiyonlarda kullanılmakta ve yönetim için hedef olmaktadır. Bu yöntem dinamik yapısıyla çok mantıklı ve gerçekçi bir yöntem olmakla birlikte bir takım kullanım zorluklarıyla karsı karsıyadır. Bunların basında çok pahalı veya zor bir yöntem olması gelmektedir. Çünkü proforma bilanço ve kar zarar hesaplarının üretilebilmesi için faiz oranı, kurlar ve bilanço kalemlerinin tutarları ve süreleri için birtakım tahminler yapılması gerekmektedir ki, her bir farklı tahminde yeni bir matematik modelin kurulmasını gerektirmektedir.

Faiz riskini yönetmek aktif ve pasifin vadelerinin uyumlu olmasına yönelik islemler yapmak ile ilgilidir. Faiz riskini yönetmekle birlikte faiz marjı yönetimi yapmak da önemlidir. Çünkü faiz marjı bankanın karlılıgı üzerinde en önemli etkenlerden birisidir. Faiz riski yönetiminin, sube agı genisletilerek daha ucuz kaynak toplanması, mevduat faizlerinde müsteriyi rahatsız etmeyecek küçük indirimler yapılması, kredilere uygulanan faiz oranlarının küçük oranlarda arttırılması, az getirili menkul kıymetlerin tasfiye edilerek yerine getirisi fazla olanların konulması, aktiflerin likit hale getirilmesi, mevcut faiz oranlarıyla işlem hacminin artırılması gibi stratejileri vardır. Söyle ki, sube sayısının artmasıyla birlikte sabit maliyetler artacak, mevduata düsük faiz verilmesi rekabette geri kalınmasına neden olacak, yüksek faizle kredi verilen müsteriler de genelde riski yüksek kisiler olacaktır. Faiz degisimlerinde bankaların ugrayacagı zararı küçültmek için degisken faizli islemler yapılmalıdır.

---

[57] Haluk Ay, **Bankacılıkta Döviz ve Faiz Yönetimi Teknikleri ve Türkiye Uygulamaları**, (Ankara.:Halk Bankası A.S.Yayınları, 1994), 34-38

Aslında faiz degisim riski, degisken faizli islemlerde de söz konusudur. Bu islemlerde hem aktif hem de pasif faiz oranları degisebilmektedir. Ancak, aktiflerin ve pasiflerin fiyat esnekliklerinin farklı olması, bu degisimin aynı olmasını engelleyebilir. Aktif ve pasifin faiz esneklikleri arasındaki farkın faiz swaplarıyla dengelenebilmesi, faiz swaplarının faiz oranı degisim riskinden korunması amacıyla kullanılabilmesine olanak saglamaktadır. Faiz swapları faiz oranı degisim riskinden korunabilmek amacıyla kullanılırken, swap seviyesinde sabit bazlı faiz akımlarının degisken faizli, degisken faizli nakit akımlarının da sabit faizli nakit akımına dönüstürülebilmesi mümkündür. Faiz swapları sayesinde banka bilançosunda herhangi bir degisim olmadan faiz gelirleri, faiz oranlarının düsmesi ve giderlerin artması olasılıgına karsın korunur. Bankalar faiz oranı degisim riskinden korunmak için bir baska yol olarak, tıpkı bir müsteri rolünü alarak bir baska banka ile ileri Faiz Oranı Sözlesmesi (FRA) yapabilirler. Faiz oranlarındaki artıslara karsın korunabilmek için FRA alıcısı, faiz oranlarındaki düsüslere karsı korumak için ise FRA satıcısı olarak piyasaya girecektir. Bu sözlesmelere benzeyen fakat ondan farklı olarak faiz oranlarına alt, üst veya hem alt hem üst sınır koyan taban, tavan, tünel faiz oranı sözlesmeleri de aynı kapsamda ele alınabilir. Ancak, bunlar, borsalarda alınıp satılmayan, taraflar arasında telefon, telerade, Reuter gibi araçlar üzerinden gerçeklestirilebilen ve bu nedenle de tezgah üstü piyasaların ürünü olarak kabul edilen faiz oranı sözlesmeleridir.

3.3.1.3. Kur Riski

Kambiyo ya da kur riski, bankanın döviz cinsinden aktif yada pasif kalemleri üzerinden kur dalgalanmalarına karsı tasıdıgı riskleri kapsar. Ülke parasının diger yabancı paralar karsısında deger yitirmesi veya kurumun döviz pozisyonunda mevcut yabancı paraların birbirleri arasındaki degerlerinde meydana gelen degismeler sonucunda ugranılacak zarar olasılıgıdır[58].

Kur riski, bankaların açık pozisyonda olmaları olarak adlandırılan, banka bilançosunda yabancı para aktiflerin yapancı para pasiflerden az olması durumunda daha da yüksektir. Bankalar için, enflasyonun ve TL faizlerinin yüksek oldugu dönemlerde aldıkları açık pozisyon riskleri olarak; aniden yapılan yüksek devalüasyon ile kurların yükselmesi ve hızla tırmanan faizler nedeniyle eldeki TL

[58] Kaval, **age**, 59-64

varlıkların likit hale getirilememesi sayılabilir. Bir bankanın döviz borçları ve döviz alacaklarından kaynaklanan pozisyonunun sebepleri su sekilde sıralanabilir[59].

-Kredi verme faaliyeti,

-Yabancı sermaye saglamaya yönelik faaliyetler,

-Müsteriler adına yüklenilen taahhütler,

-Bankanın mali faaliyetleri ve

-Enflasyondan arınma çabalarıdır.

Bankaların tasıdıkları kur riskini ölçen üç oran vardır. Bunlar likidite oranı, kur riski ve riske maruz kapital oranıdır. Likidite oranı kısa vadeli döviz mevcutlarının kısa vadeli döviz taahhütlerine bölünmesi ile bulunur ve bu oran % 10'dan az olamaz. Kur riski oranı, uzun vadeli döviz mevcutlarının uzun vadeli döviz borç ve yükümlülüklerine bölünmesi ile bulunur. Bu oran %80 ila %110 aralıgında olmalıdır. Riske maruz sermaye oranı ise riske maruz olan sermaye miktarını ölçer. Bankanın net genel pozisyonunun sermaye tabanına bölünmesi ile bulunur. Bu oranın %20 olması gerekir. Bu oran %20 degilse banka, açık pozisyonunun, sermaye tabanının %20'sini geçen kısmını disponibilite olarak tutmak zorundadır. Buradaki amaç, banka açık pozisyonunun sermaye tabanının 1/5'ini geçmesini önlemektir. Kambiyo ya da kur riskinden korunmak için döviz pozisyonu denen bankaların döviz varlıklarından döviz borçlarının düsülmesi sonucu elde kalan degerin düzenli bir sekilde takip edilmesi gerekir. Bankaların kambiyo riskinden korunmak üzere uygulayacagı politikalar, riski sınırlayıcı ve riskten koruyucu politikalar olmak üzere ikiye ayrılır. Risk sınırlayıcı politikalar ile bankanın spot veya vadeli islem pozisyonlarındaki açıkların bankanın tasıyamayacagı bir büyüklüge ulasması önlenmeye çalısılır. Bu nedenle kur riskinin aktif ile pasif arasında belli bir oranın üzerine çıkmasına izin verilmez. Bu oranlardan biri olan kur riski oranının, %80 ila %110 arasında olması gerekir. Yani aktifler pasiflerden en fazla %20 oranında düsük, pasiflerden en fazla %10 oranında fazla olabilir. Diger oran ise yine daha önce belirtildigi üzere net genel pozisyonun sermaye tabanına oranıdır. Riskten koruyucu politikaların amacı riski engelleyecek çesitli teknikler gelistirmektir. Bu teknikler "Düz Vadeli Sözlesmeler", "Vadeli Sözlesmeler", "Takas Sözlesmeleri" ve

---

[59] Meltem Akyüz, "Mali Başarısızlık Riskinin Genel Olarak Değerlendirilmesi ve Türk Mevduat Bankaları Üzerine Bir Deneme" (Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, 1996), 82

"Taahhütlü Sözlesmeler"le yapılan islemlerdir. Düz vadeli sözlesmeler, sözlesme sahibinin gelecekte belirli bir tarihte belirli bir finansal varlıgı, sözlesmenin yapıldıgı tarihte belirlenen fiyatla satın almasını hükme baglar. Vadeli Sözlesmelerde taraflar belirli bir finansal varlıgı belirlenen bir fiyatla satın alma veya satma hakkına sahiptir. Vadeli sözlesmenin farkı sözlesme degerindeki artıs veya azalısa baglı olarak sözlesme vadesinde tek bir ödeme yapılması yerine sözlesmenin degerindeki günlük degismelere baglı olarak taraflar sözlemse degerindeki artıs veya azalıs kadar alacaklandırılır veya borçlandırılır. Takas sözlesmelerde taraflar belirli nakit akıslarını sözlesmede belirlenen sartlarla degistokus ederler. Bu degisimlerde faiz oranı, parite gibi finansal endeksler belirleyici olur. Taahhüt sözlesmelerinde düz vadeli ve vadeli sözlesmelerden farklı olarak sözlesmede belirlenen finansal varlıgın önceden belirlenen vade fiyatla satın alınması ve satılması zorunlu kılınmamaktadır. Diger taraftan bu korunma yöntemleri de kendine özgü riskler tasımaktadır.

3.3.1.4. Karsı Taraf Riski

Menkul kıymet teslim alınmadan parasının ödenmis olması, veya parası alınmadan menkul kıymetin teslim edilmis olması gibi durumlarda, islemlere taraf olan karsı kisilerin borçlarını yerine getirmemesi sonucunda bankanın veya aracı kurumun ugrayacagı zarar olasılığıdır. Kredibilite riskinin kaynagı menkul kıymeti ihraç edenin durumunda meydana gelen olumsuz gelisme iken karsı taraf riskinde riskin kaynagı, menkul kıymete sahip olanın durumundaki olumsuz gelismedir. Burada risk, aynı menkul kıymeti ihraççısı dısında bir baska kisiye yeterli teminat almadan teslim etme neticesinde, karsı tarafın kredibilitesinin düsmesi ve sonuçta da yükümlülügünü yerine getirememesi nedeniyle dogmaktadır. Sınır ötesi islemlerde, eger karsılıklı edimler bir günde neticelendirilemiyor ise ve süre uzuyor ise bu geçen sürede menkul kıymetin kaybolması, yanması, gasbı, gibi nedenlerle yine karsı taraf riskinin oldugu kabul edilir.

3.3.1.5. Takas-Teslim Riski

Özellikle vadeli islemlerde vade bittigi halde, henüz karsı taraf edimini yerine getirmemis ve getirmeme olasılıgı sürüyor ise ve bu arada menkul kıymetin cari degeri, anlasılmıs takas fiyatının altına düsmüs ise bir zarar söz konusudur. Bu zarar olasılıgı takas veya teslim riski olarak adlandırılır. Bu riskleri karsı taraf riskinden ayıran özellik, karsı taraf riskinde islemin önceden tayin edilmis vadesi dolmadan

karsı tarafın yükümlülügünü kendi durumundan dolayı yerine getirememe söz konusu iken, takas riskinde vadenin dolmus olmasıdır. Ancak bu risk türünde, karsı tarafa yüklenemeyen, onun taahhüdünü yerine getirmeme gibi bir kasdı olmadan, henüz taraflar edimlerini yerine getirememektedirler. Yani takas veya teslim riskinde, para henüz batmamakta, ancak gecikmeden dolayı taraflar ellerinde olması gereken aktifleri kullanamamakta ve bu arada fiyat düsmesi nedeniyle bir taraf zarar görmektedir[60].

3.3.2. Kredi Riskleri

Bankalar açısından risk her kredi isleminin kaçınılmaz bir sonucudur. Müsterilerin kredinin kosullarını yerine getirmemesi ve geri ödeme kaynaklarının zararı karsılamaya yetmemesi kredi riski olarak adlandırılır[61]. Kredi vermek, bir bankanın riskli faaliyetlerinden birisidir. Para piyasasında kredi riski çok açıktır. Bu piyasada taraflardan biri fon ödünç verir. Olusan borç – alacak iliskisinde borç veren için her zaman bir risk söz konusudur. Bu, borçlunun borcunu vadesinde geri ödeyememesi riskidir. Borç veren taraf çok karlı bir faiz oranından borç vermis bile olsa, borçlu taraf borçlarını geri ödemedigi takdirde borç veren zarara ugrar[62]. Kredi alan veya menkul kıymet ihraç eden kisi veya kurulusun borç ödeme yeteneginin düsmesi veya istirak ve baglı menkul kıymetlerde yatırım yapılan kurumun aktif bir degerinin kalmaması veya dolayısıyla baglanan fonların degersiz hale gelmesi nedeniyle ugranılacak zarar olasılıgıdır. Bu riskin kaynagı burçlunun, borcunu ödememe veya ödeyememe ya da iflas etmis olması nedeniyle kendisinden tahsilât yapılamıyor olmasıdır. Borçlunun bu duruma düsmesi kendi yönetim politikalarından veya davranıslarından kaynaklanıyor olabilecegi gibi ekonomik durumun genel olarak kötülesmesi veya olumsuz bir konjonktüre girilmis olması nedeniyle de olabilir. Kredi riski aktif kalitesi ile ters orantılıdır. Aktifin kalitesi karlılıgın ve ödünç verilen fonların geri döneceginin bir göstergesidir. Kredi riski sadece bir bankanın kullandırdıgı krediler için degil aynı zamanda finansal ürünleri ve bilânço dısı kalemler için de söz konusudur. Interbank islemleri, garantiler, taahhütler ve türev ürünlerin kullanımı gibi konularda da kredi riski ile karsı karsıyadırlar. Kredi riskinin yönetiminin amacı, bankanın kullandırdıgı kredilerden bekledigi geri dönüsü en

---

[60] Kaval, **age**, 22-28
[61] Berk, 2001, 183
[62] Yalçın Aksu, "Bankalarda Hazine Yönetimi ve Uygulama Sorunları" (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1997), 14-15

uygun kosullarda maksimize etmektir. Bankalar bunun için tek tek kullandırdıkları kredilerin risklerini dikkate alabilecekleri gibi tüm kredi portföylerinin risklerini bir arada izlemeleri de mümkündür. Kredi risk yönetimi, bir bankanın risk yönetimi için çok önemli bir parçadır ve uzun vadede banka basarısı için çok gereklidir. Bankanın karlılıgına çok olumlu etki yapar. Bankalar, hangi kredi taleplerinin kabul edilebilir riskler tasıdıgına karar vermelidir. Bir banka kredi riskini degerlendirirken asagıdaki asamalara dikkat eder.

Karakter: Kredi talep eden kisinin borcunu geri ödemesi konusunda istekli olması anlamında kullanılmaktadır.

Kapasite: Kredi talep eden kisi ya da kurulusun talep ettigi krediyi geri ödeyebilme gücünü gösterir. Sirketler için finansal tablo analizi yapılarak hesaplanabilir. Ayrıca yönetim kalitesi ve deneyimine bakılır.

Kapital: Kredi talep eden kisi ya da kurulusun sermaye yapısını belirler.

Teminat: Talep edilen kredinin güvencesini olusturur. Nakde dönüstürebilme yetenegi önemlidir.

Kosullar: Krediyi talep eden firmanın faaliyette bulundugu dönemdeki ülkenin sahip oldugu ekonomik kosullar ile firmanın faaliyette bulundugu sektörün sahip oldugu imkanların belirlenmesi.

Oranlar ile ölçülebilen kredi riskini azaltabilmek amacıyla bankalar çesitli yöntemler gelistirmislerdir. Örnegin; kredi kullanan veya taraf olan üçüncü bir kisiden teminatlar alınır. Bu teminatlar maddi teminatlar olabilecegi gibi kefaletler seklinde de olabilir. Risk tutarının küçültülmesi veya riskin çesitlendirilmesi ikinci bir yoldur. Aynı miktar fonu tek veya birkaç kisi yerine çok daha fazla kisiye kullandırarak kredi müsterisi üzerindeki risk azaltılır. Bankanın verebilecegi kredilere bir üst sınır getirmek, örnegin kullandırılan kredilerin toplam tutarının, ödenmis sermayenin 20 katını geçmemesi gerekir seklinde bir sınır koymak gibi yasal mevzuat ile izlenebilecek kredi politikaları da diger kredi riski yönetiminin yollarındandır.

Yatırımın geri dönmemesi riskleri olarak da adlandırılan Plasman risklerini dört ana baslıkta degerlendirebiliriz. Bunlar; kredibilite riski, istirak veya baglı ortaklık riski, diger bankalara yatırılan mevduat ya da verilen kredi riski ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetler riskidir.

3.3.2.1. Kredibilite Riski

Bu tür riskler kredi kullandırmaktan dogan risklerdir. Kredi kullandırıldıgı durumlarda, gerek kredinin ana parasının gerekse faizinin geri dönmemesi söz konusudur. Bu nedenle bu tür riskler müsteri riski, kredi riski, kredibilite riski olarak da adlandırılırlar. Borçlunun çesitli nedenlerle borcun ana para ve faizini ödeyememesi veya borçlu ödese de bunu bankanın tahsil edememesi durumunda riskler zarara dönüsür. Borçlunun ekonomik durumunun kötülesmesi, iflas veya kasıt gibi nedenlerle borcunu ödememesi durumunda Kredi Degerliligi Riski söz konusudur. Borçlunun borcunu ödemek istese de yurt dısı müsteri olması, ülkedeki bir takım rahatsızlıklar nedeniyle döviz transferi gerçeklestirilememesi gibi nedenlerle dogan riskde ülke riski söz konusudur[63].

3.3.2.2. Kredi Değerliligi Riski

Bankalar kredi verme kararına varmadan önce gerek firma mali tablolarının analiz ve degerlendirilmesi, gerekse piyasa istihbaratı sonucu ulasacagı degerlere göre tavır belirlemektedirler. Bu degerleme sonucu olumlu çıktıgı halde verilen kredinin geri dönmeme olasılıgı kredi degerliligi riskini olusturur. Krediyi vermeden önce iyi bir kredi degerliligi analizi yapmak gerekir. Her kredi grubu için, örnegin tüketici kredileri için, ticari krediler için, yatırım kredileri için ayrı ayrı analiz yöntemleri kullanmak gerekir.

3.3.2.3. Ülke Riski

Borçlu borcunu ödemek istese de yurt dısı bir takım sorunlar nedeniyle döviz transferi gerçeklesemiyorsa ülke riski söz konusudur. Ülke riski, uluslararası kredi islemlerinde, krediyi alan kisi ya da kurulusun faaliyette bulundugu ülkenin ekonomik, sosyal ve politik yapısı nedeniyle yükümlülügün kısmen veya tamamen zamanında yerine getirilmemesi ihtimalidir. Örnegin günümüzde Irak, Lübnan gibi ülkelerde savas olması, ya da iç karısıklık çıkması bu ülkelerde is yapan kredili müsterinin bankaya karsı krediden dogan yükümlülüklerini yerine getirmesi imkansızlasabilir.

---

[63] Kaval, **age**, 47-50

3.3.2.4. Istirak veya Baglı Ortaklık Riski

Bankalar herhangi bir sirketin sermayesine ortaklık amacıyla yatırım yaptıgında veya herhangi bir sirketin menkul kıymetini uzun vadeli olarak satın aldıgında ortaya çıkan risklerdir. Bu tür risklere girmekteki amaç;

-Sürekli temettü geliri elde etmek,

-Bir sirketin yönetimine dolaylı veya dolaysız bir sekilde sahip olarak ve bankacılık hizmetlerini kendi bankasına yaptırarak gelir elde etmek,

-Hisse senetlerinde deger artısları oldugunda bundan yararlanmak seklinde sayılabilir.

Bunlar istirak veya baglı ortaklık seklinde gerçeklestirilir. Bu durumlarda eger iyi bir temettü geliri alınamaz veya hisse senetlerinin fiyatlarında artıs meydana gelmez ise, bu yatırım verimsiz ölü bir yatırım olur. Getirisi beklendigi gibi çıkmadıgı veya hisse senetlerinin fiyatları maliyetinin altına düstügü için bir risk dogar. Bazende bankalar baska bir sirketin sermayesine katılmak yerine onun ihraç ettigi borçlanma belgelerini çogu zaman nominal degerinin altında satın alarak adeta onlara kredi kullandırmıs olurlar. Ancak o sirket bu menkul kıymetin ana para veya faizlerini ödeyemez ise banka bir risk üstlenmis olur. Bu tür risklere de yatırımcı riski veya ihraççı riski denir.

3.3.2.5. Diger Bankalara Yatırılan Mevduat Ya da Verilen Kredi Riski

Bankalar gerek yurt içi gerekse yurt dısı bankalara mevduat yatırıp kredi verebilirler. Bunlarında belirli bir risk içermesi dogaldır. Çünkü bankalar ve diger kredi kurumları da iyi yönetilemeyebilir, borçlarını ödeyemez duruma düsebilirler. Kredibilitesini kaybedip iflas edebilirler. Bu tür risklerde yatırımın geri dönmemesi veya kredibilite riski içerisindedir[64].

3.3.2.6. Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Kıymetler Riski

Bankanın yatırım yaptıgı ve vade sonuna kadar elinde tutacagı bono, tahvil veya hisse senedi gibi menkul kıymetlerin ihraççısının durumunda meydana gelen degisimlere baglı olarak söz konusu menkul kıymetlerin degerinin düsmesi riskidir. Burada endüstri ya da ekonominin genelinde meydana gelen olaylardan ziyade

---

[64] Kaval, **age**, 53-76

menkul kıymeti ihraç eden firmanın ödeme güçlügüne düsmesi veya iflas etmesi nedeniyle paranın batması ya da deger yitirmesi söz konusudur.

3.3.3. Likidite Riskleri

Likidite riski, bankanın aktiflerindeki artısı karsılayacak sekilde yeterli kaynak bulunduramaması ya da yükümlülüklerindeki azalmayı iyi düzenleyememesi nedeniyle ortaya çıkar. Likidite sıkıntısı çeken bir banka, kısa sürede yükümlülüklerini artırarak ya da aktiflerini makul fiyatlarla nakde çevirerek ihtiyacı olan fonu saglayamayabilir. Olagan dısı hallerde likidite yetersizligi bankanın yükümlülüklerini yerine getiremez duruma düsmesine yol açabilir. Bankaların pasiflerindeki yükümlülükleri karsılayamaması durumu olarak ifade edilen likidite riski, genel olarak müsterilerin pozisyonlarını, yatırımlarını likidite etmek istemeleri nedeniyle olusur. Likidite yönetiminin amacı, net likit aktiflerin negatif oldugu durumdan sakınmak veya korunmaktır. iki farklı likidite riski kaynagından söz edilebilir; bunlar fon ihtiyacından kaynaklanan likidite riski ve piyasa likiditesi riskidir.

3.3.3.1. Fon Ihtiyacından Kaynaklanan Likidite Riski

Bankanın nakit giris ve çıkıslarındaki düzensizlikler ve nakit akımı uyumsuzlukları nedeniyle maddi yükümlülüklerin makul bir maliyet ile yerine getirilememesi riskidir. Bankanın beklenen tahsilatlarında gecikmeler, olaganüstü çekilisler, kredi vadesinin pasiflerin vadesinden daha uzun olması nedeniyle yeni kredi tahsislerini karsılayacak kadar yeni mevduat gelmemesinden dogan riskler bu gruba girer[65]. Finanslama stratejilerinin kısa vadeli ve uzun vadeli kaynaklara göre degismesi bu kaynakların farklı likidite derecelerine sahip olmalarındandır. Likidite derecelerine baglı olarak da bu kaynakların maliyetleri farklıdır. Kısa vadeli kaynakla finansmanda riskin artmasına karsılık maliyetler azalmaktadır. Karlılıgın artması nedeniyle belli dereceye kadar riske katlanılacak, likidite sıkıntısına girileceginin hissedilmesi halinde sıkıntıya girip riskin daha fazla artırılmaması için likiditeden fedakarlık edilerek uzun vadeli kaynak kullanmaya yönelerek karlılıktan da belli derecede vazgeçilecektir[66]. Nakit giris ve çıkısları likiditenin gerçek belirleyicisidir. Nakit giris ve çıkısları arasındaki geçici azalmaları karsılamak için rezerv

---

[65] Parasız,**age**, 193
[66] Aksoy, **age**, 42

bulundurulması gerekir. Bunun için geçmis verilerdenyararlanılarak nakit giris ve çıkısı arasında sapmaların bulunması gerekir. Bir banka için ideal olan ölçüt bilançoda yer alan kısa vadeli borç ve alacakları ile uzun vadeli borç ve alacaklarının birbirini dengelemesidir. Banka üçüncü kisilere yapacagı ödemeleri yine üçüncü kisilerden gelecek fonlarla miktar ve zaman uygunlugu ölçüsünde yapmak ister, bunu yapamadıgı zaman günlük piyasadan borçlanarak nakit yükümlülügünü yerine getirir. Günlük piyasadan ne kadar borçlanıyorsa bu kendisine ek maliyet demektir.

3.3.3.2. Piyasaya Iliskin Likidite Riski

Piyasadaki likidite düzeyinin yetersiz olması ya da piyasalarda olusan engeller nedeniyle banka pozisyonlarının makul bir fiyattan ya da yeterli miktarda nakde dönüstürülememesinden kaynaklanan zarar ihtimalidir. Bankanın piyasaya gerektigi gibi girememesi, bazı ürünlerdeki sıg piyasa yapısı ve piyasalarda olusan engeller ve bölünmeler nedeniyle pozisyonlarını uygun bir fiyatta, yeterli tutarlarda ve hızlı olarak kapatamaması veya pozisyonlardan çıkamaması durumunda zarar ihtimali söz konusudur. Örnegin kısa bir vade için döviz pozisyonu açan bir banka, çesitli nedenlerle dövizini acilen geri almak istediginde, piyasada yeteri kadar döviz bulamazsa çok yüksek fiyattan döviz alarak zarar edebilir[67]. Varlıklarının önemli bir kısmını alım satım yapılabilir varlıklara yatıran bankalar piyasa likiditesine dikkat etmek zorundadır. Piyasa oynaklıgı ile bankanın risk profili sürekli olarak degiskenlik göstereceginden bankanın sahip oldugu ve ihtiyaç duyacagı likidite de piyasa kosulları paralelinde degisecektir. Gelecekteki nakit akımlarının bu günkü degeri varlıkların cari degerini olusturacagından, gelecekteki tüm nakit akımlarının toplam riski mevcut piyasa riski tarafından kapsanacaktır.

3.3.3.3. Operasyonel Riskler

Bunlar diger isletmelerde de rastlanılan riskler olup iki ana gruba ayrılabilirler. Birinci gruba faaliyet riskleri denilebilir. Bu riskler; özellikle islem maliyetlerinin pahalıya gerçeklestirilmesi, gelir kaynaklarının iyi kullanılamaması gibi nedenlerle bankanın karlılıgının düsmesi durumunda söz konusu olur. Nedenleri olarak personel ücretlerinin yüksek olması, mevcut personelin iyi ve verimli çalıstırılamaması, teknolojik yeniliklerin bankaya adapte edilememesi, uygun pazarlama yöntemlerinin kullanılamaması, yönetimin degisime ayak uyduramaması konuları sayılabilir. ikinci

[67] BDDK Yönetmelik, 2001, 15

grup riskler ise suistimal riskleri olarak adlandırılırlar. Hırsızlık riski, dısardan kisilerin bilgisayara girerek yaptıkları sahtekarlıkların neden oldugu riskler, isletme personelinin yaptıgı hilelerden kaynaklanan riskler, kanunlara bilerek ya da bilmeyerek ters davranılmıs olmasından kaynaklanan zararlar bu tür risklerdir[68].

3.3.3.4. Is Stratejisi Riski

Is stratejisi riski, banka üst yönetiminin bankanın misyonu, hedef müsteri kitlesi, hedef pazar gibi üst yönetim ile ilgili konularda yapacagı hataların ortaya çıkaracagı riskleri içerir. Bankalar her zaman ciddi risklerle karsı karsıyadırlar. Bu nedenle gerek finansal gerek diger risklere karsı uzun vadeli eylem planları stratejiler gelistirmek zorundadırlar. Bu alanda yönetim etkinligi, örgütlenme biçimi, degisen piyasa kosullarına ayak uydurabilme hızı gibi hususlar bu risk içerisindedir.

3.3.3.5. Teknoloji Riski

Bankalar günümüzde faaliyetlerinde en ileri teknoloji yatırımı yapan ve teknolojiyi çok yaygın kullanan kurumlardır. Bilgisayarlı bankacılık, internet bankacılıgı, telefon bankacılıgı yaygınlasmıs ve buna baglı olarak bankaların sube ve personel sayısı azalıp maliyetleri düserken, diger taraftan teknolojinin bu kadar yogun kullanılmasının yarattıgı bazı riskler de ortaya çıkmıstır. Bilgisayar sistemlerinde ortaya çıkabilecek bozulma ve hatalar, bankaların günlük isleyislerini aksatabilecegi gibi, önemli sahtecilik olayları da olusabilmektedir. Bankaların verdikleri hizmetin kalitesini ve sürekliligini saglayan bilgi teknolojisidir. Bankalar hizmetlerini kaliteli olarak, zamanında ve sürekli biçimde yerine getirebilmesi için yogun bir bilgi islem destegine ihtiyaç duymaktadır. Bununla beraber bilgi islem sisteminde meydana gelebilecek hatalardan ve bu sistemlere dısarıdan gelebilecek müdahelelerden kaynaklanacak riskler altındadır. Banka kartlarında meydana gelen sahtecilik olayları, internet vasıtasıyla bankacılık islemi yapan müsterinin sifre kırılması yoluyla hesabına girilmesi gibi olaylar bu tür risklere örnektir[69].

3.3.3.6. Yönetim Riski

Yönetim Riski, firmanın yönetim kadrosunun hatalarından kaynaklanabilecek ve firma degerini etkileyebilecek risklerdir. Yöneticilerin yapabilecekleri yönetim

---

[68] Kaval, **age**, 25

[69] Melek Acar Boyacıoğlu, "Operasyonel Risk ve Yönetimi", **Bankacılar Dergisi**, s. 43 (2002):14

hataları firmanın gelecegine yönelik beklentilerinde sapmalarda neden olabilecektir[70]. Yönetim riski, üst düzey yönetim grubu ile beraber orta seviyedeki yönetim grubunun yeterli nitelik, tecrübe ve bilgi düzeyinin olmayısından ortaya çıkabilecek riskleri içerir. Alınan yanlıs bir karar kurumda beklenmeyen ciddi sonuçlar dogurabilir. Yönetim kademesinin hatalarından veya dolandırıcılık ve kara para islemlerinden de banka zarara ugrayabilir veya etmesi gerekenin altında bir kar elde edebilir. Bankaların kurum içi riskleriyle ilgilenen iç denetleme birimlerinin hatalı örgütlenmeleri veya yetki karmasası gibi nedenlerle olaylara müdahale etmekte gecikmeleri de ciddi bir yönetim riskidir.

3.3.3.7. Iç Kontrolün Yetersizligi Riski

Banka içi kontrollerdeki aksamalar, yeterli sayıda müfettis ve denetmenin çakıstırılmaması ve iç denetime gereken önemin verilmemesi sonucu hata ve usulsüzlüklerin görülememesi, banka personelinin zaman ve kosullara uygun hareket etmemesi, banka yönetimindeki hatalar, bilgi sistemlerindeki hata ve aksamalardan kaynaklanabilecek gerçeklesmis kayıp ya da zarara ugrama ihtimalidir. Ayrıca iç denetim yetersizligi kredi ve diger risk limitlerini asma, riskleri gizleme, banka alacaklarını teminatsız bırakma, banka varlıklarını veya bankaca alınan teminatları yanlıs degerleme, bankanın ve müsterilerin banka nezdindeki her türlü varlıgına bilerek ve isteyerek zarar verme, zimmete geçirme, bankaya veya müsterilere ait gizli bilgileri sızdırma, hırsızlık, bankayı ve müsterilerini dolandırma, resmi mercilere yalan ve yanlıs beyan ve beyanname vermek, vergi kaçırma ve kara para aklama faaliyetlerinin içinde olma vb. gibi risklerin de dogmasına yol açar.

3.3.3.8. Isletme Risklerinin Ölçülmesi ve Yönetilmesi

Isletme riskleri, genel olarak bankanın kendi içine dönük degiskenleri göz önüne alınarak hesaplanır. Bankanın kendi iç degiskenleri, iç denetim dereceleri, is hacimleri, hata oranları ve gelir dalgalanması olarak sıralanabilir. Bununla beraber faiz oranlarında yasanan dalgalanma veya geri dönmeyen kredi miktarları gibi daha somut risklerde hesaplanabilen kayıp miktarı daha kolay hesaplanabilirken, isletme risklerini hesaplamak bu kadar kolay olmamaktadır. Birçok banka, faaliyet zararlarının ölçülmesi için yapılacak çalısmaların maliyetinin, zararının kendisinden

---

[70] M. Kamil Ercan, Ünsal Ban, **Değere Dayalı İşletme Finansı: Finansal Yönetim**, (Ankara: Gazi Kitabevi, 2005), 39

bile büyük çıktıgını belirtmektedir. Firma faaliyet alanını belirlerken faaliyet riskini de üstlenmis bulunmaktadır, yatırımcının faaliyet alanı ile ilgili gelecege yönelik beklentilerindeki olumsuz degismeler faaliyet riskinin temelini olusturmaktadır. Isletme risklerinin ölçülmesi, isletme riskinin meydana gelme olasılıgı halinde ugranılacak zararın belirlenmesini gerektirmektedir. Bu tür risklerin gerçeklesme olasılıgının tespiti için genelde geçmis deneyimler, yasanmıs olaylar kullanılmakla beraber, bazı bankalar sadece kendi deneyimlerinden degil sektörde yasanan olayların bütününü degerlendirip öngörüde bulunmaktadırlar. Faaliyet risklerinin yönetimi ile ilgili olarak birçok banka, faaliyet risklerinin ölçülmesini zorlugu ve maliyet yüksekliginden dolayı bu riskleri izlemeyi tercih etmekle yetinmektedir. Bu izleme islemi genelde her türlü isletme riskinin tanımı, olusum nedeni ve meydana gelen zarar gibi anlatımları içeren raporların yönetime sunulması seklinde gerçeklesir. isletme riskinin kontrol edilmesi genelde bankaların iç denetim organları, Teftis kurulları tarafından yürütülmektedir. Bazı bankalar isletme riskleri için karsılık ayırma uygulaması yaparken, bazı bankalar isletme risklerini sigorta ettirerek etkisiz kılmaya çalısmaktadır[71].

[71] Ercan ve Ban, **age**, 43-38

4.DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE RİSK YÖNETİMİ UYGULAMALARI

Aşağıdaki bölümde risk yönetiminin Dünya'da ve Türkiye'deki gelişiminden bahdedilecektir.

4.1 Dünyadaki Risk Yönetimi Uygulamaları

İlk olarak risk yönetiminin doğuşunun anlamak için Dünya'daki uygulamalara yer verilmiştir.

4.1.1. Uluslararası Para Bankasının Kurulumu ve Basel Komitesi

BIS (Bank for International Settlements-Uluslararası Ödemeler Bankası), 17 Mayıs 1930'da, uluslararası ödemeler sistemini düzenlemek amacıyla İsviçre'nin Basel kentinde kurulmuştur. BIS, Merkez Bankaları arasında uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi ve onlara bir banka olarak hizmet etmesi açısından en önemli ana merkezdir.

BIS, 1960'larda, Bretton Woods sisteminin işlerliğini sağlamak için önemli çalışmalar yapmıştır. 1980'lerdeki petrol krizlerinin arkasından da ödemeler sisteminin aksamamasına çalışmıştır. Merkez bankaları için bir işbirliği forumu oluşturma çabalarının yanı sıra, uluslararası piyasalarda istikrarı sağlamaya yönelik araştırmalar yapmak ve öneriler getirmek gibi görevleri de olan BIS, merkez bankası müşterileri ve uluslararası organizasyonlar için temel bankacılık faaliyetleri de yapmaktadır[72].

Bu çerçevede BIS, finans kesimine, uluslararası finansal sistemin güçlendirilmesi amacıyla, açık bir şekilde tavsiyelerde bulunur. Bununla birlikte 1988'de tavsiye edilen sermaye düzenlemeleri, dünya genelinde geniş bir kabul görerek uluslararası bir bankacılık standardı haline gelmiştir. Bugün, 100'ün üzerinde ülke, 1 Ocak 2007 tarihi

---

[72] B.I.S., **B.I.S. History,** www.bis.org/about/history.htm [03.02.2008]

itibariyle uygulamaya konularak 1988 Basel Sermaye Uzlaşısı'nın yerini alan, "Yeni Basel Semaye Uzlaşısı Çerçevesini" bankacılık sistemlerine uyarlamaya çalışmaktadır. Bretton Woods sisteminin sona erdirilmesine bağlı olarak sabit ayarlanabilir kur politikasının terkedilmesi ve ardından 1974'de OPEC'in petrol fiyatlarını dört kat arttırması sonucu çıkan petrol krizi sonrasında uluslararası para piyasaları ve bankacılık sektöründe büyük dalgalanmalar ve sorunlar yaşanmıştır. 1974 yılı sonunda, Cologne, Almanya'da Bankhus I. D. Herstatt'ın iflâsını takiben, gerek finansal piyasalarda ortaya çıkan bu sorunlara müşterek çözümler bulmak gerekse de dünyada bankacılık sektörü ile ilgili denetleyici ve düzenleyici standartlar oluşturmak, uyumlaştırmak ve yerleştirmek amacıyla, BIS bünyesinde faaliyet gösterecek ve G-10 ülkelerinin Merkez Bankası Başkanları'ndan oluşan "Basel Komitesi" teşkil edilmiştir [73] Belçika, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Lüksemburg, Hollanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Merkez Bankacıları ve Düzenleyici kurumlarından oluşturulan (Şekil.1) ve yılda dört kez düzenli olarak BIS çatısı altında toplanan Basel Komitesi, öncelikli olarak üyeler arasında bilgipaylaşımı üzerine yoğunlaşmış, zamanla bu yoğunluğu, yayınladığı dökümanlar vasıtasıyla, geliştirdiği standartların yasal bir bağlayıcılığı olmamasına rağmen, ortak gözetim standartlarının oluşturulması ve uluslararası uyumlaştırmaya kaymıştır.

Belcika	National Bank of Belgium Banking, Finance and Insurance Commission
Kanada	Bank of Canada Office of the Superintendent of Financial Institutions
Fransa	Banking Commission,Bank of France
Almanya	Deutsche Bundesbank German Financial Supervisory Authority (BAFin)
Italya	Bank of Italy
Japonya	Bank of Japan Financial Services Agency
Luksemburg	Surveillance Commission for the Financial Sector
Hollanda	The Netherlands Bank
Ispanya	Bank of Spain
Isvec	Sveriges Riksbank Finansinspecktionen
Isvicre	Swiss National Bank Swiss Federal Banking Commission
Ingiltere	Bank of England

[73] Benton Gup, James Kolari, **Commercial Banking: The Management of Risk,** 3.bs (New Jersey: John Wiley & Sons, 2005), 11

Şekil 1 - devam

	Financial Services Authority
ABD	Board of Governors of the Federal Reserve System
	Federal Reserve Bank of New York
	Office of the Comptroller of the Currency
	Federal Deposit Insurance Corporation

Şekil 1: Basel Bankacılık Denetim Komitesinde Temsil Edilen Kurumlar

BIS, **History of the Basel Committee and its Membership, Temmuz 2006,** http://www.bis.org/bcbs/history.pdf. [03.02.2008]

Bugün, Basel Komitesi'nin düzenlemelerinin tavsiye niteliği taşıması ve hiçbir uluslarüstü denetim otoritesi yetkisine sahip olmamasına karşın, uluslararası platformda, bu düzenlemelere uymayan ülkelerin bankacılık sistemleri ikinci sınıf olarak değerlendirilmekte ve uluslararası piyasalarda risk primleri olumsuz etkilenmektedir[74]. Komitenin ülkelerin bankacılık sistemleri ve bankacılık denetleme ve düzenleme kurumlarını en derinden etkileyen çalışmaları kuşkusuz sermaye yeterliliği uzlaşılarıdır.

4.1.2 Basel I Sermaye Yeterlilik Uzlaşısı

Basel Bankacılık Denetim Komitesi, 1988 yılında ülkeden ülkeye degisen sermaye yeterliligi hesaplama biçimlerini yeknesak hale getirmek ve uygulama standardı gelistirmek amacıyla Basel I olarak adlandırılan Sermaye Yeterliligi Uzlaşısını yayımlamıstır[75]. Komite, bankaların bilânço içi ve dışındaki kalemlerin çeşitli risk ağırlıklarıyla çarpılması suretiyle bulunan risk ağırlıklı varlık ve yükümlülüklerin toplamının sermaye ile karşılaştırılması esasını getiren ilk sermaye ölçüm sistemi, ya da yaygın adıyla Basel Sermaye Uzlaşısı veya 1988 Uzlaşısı olarak bilinen istişare dökümanını Aralık 1987'de tartışmaya açmış, Temmuz 1988'de G 10 ülkeleri Merkez Bankası Başkanları'nın onayını takiben yayımlamıştır. 1977-1988 yılları arasında Komitenin başkanlığını yürüten Bank of England azası W. P. Cooke'a atfen ***"The Cooke Ratio"*** olarak da bilinen sermaye yeterliliği oranı, bir geçiş dönemi sonunda, 1992 yılında asgari %8 olarak uygulanmaya başlamıştır.

---

[74] Babuşcu , **age**, 75

[75] Murat Besinci, "Basel Sermaye Yeterliligi ve Türk Bankacılık Sektörünün Basel II'ye Uyum Süreci" **Active Bankacılık ve Finans Dergisi**, s.20, (2004): 26

$$\text{Sermaye Yeterliliği Oranı} = \frac{\text{Toplam Sermaye}}{\text{Risk Ağırlıklı ve Gayrinakdi Krediler}} >= \% 8$$

Yukarıda görülen Sermaye Yeterliliği Oranı'nın payında geçen "toplam sermaye" (özkaynak, ya da sermaye tabanı), bankaların tuttukları defter kayıtlarındaki sermaye miktarından daha farklı olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlamaya gore, sermaye tabanı Şekil 2'de görüldüğü gibi hesaplanmaktadır.

1. Basamak: Ana Sermaye* (Core capital-Tier 1) hesaplanmasi:
Arti: Odenmis sermaye
Arti: Dagitilmamis karlar
Eksi: Serefiye
2.Basamak: Katki Sermaye** (Supplementary capital Tier 2) hesaplanmasi
Arti: Genel Kredi karsiligi tutari
Arti: Sabit kiymet yeniden degerlenme fonu
Arti: Genel karsiliklar
Arti: Hibrid sermaye enstrumanlari
Arti: Sermaye benzeri krediler
Eksi: Konsolide olmayan finansal yan kuruluslara yapilan yatirimlar
Eksi: Diger finansal kurumlarin sermayelerine yapilan yatirimlar
Toplam Sermaye=1.Basamak + 2. Basamak

Şekil 2: Toplam Sermayenin Öğeleri

BIS, **International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards, Temmuz 1988**, http://www.bis.org/publ/bcbs04a.pdf. [10.02.2008]

1988 Sermaye Uzlaşısı'nın iki amacı vardı. Bunlar;

• Uluslararası bankacılık sisteminin istikrarı ve sağlamlılığını kuvvetlendirmek amacıyla uluslararası banka sermaye standartlarının uyumlaştırılması ve

• Uluslararası alanda aktif bankalar arasında haksız rekabeti azaltmak.

Basel I, uluslararası aktif bankalar için tek bir sermaye ve risk ölçümü sağlamış, risklerin bankadan bankaya değişebileceğini hesaba katmamıştır. Basel-I'de, bankanın maruz kaldığı kredi riski, bankanın aktiflerinin ve bilânço dışı kalemlerinin farklı risk sınıflarına ayrılması ve her sınıfa karşılık gelen risk ağırlıkları olan %0, %20, %50 ve %100 katsayılarıyla çarpılması suretiyle hesaplanmaktadır. Söz konusu

risk ağırlıklarının kullanılması nedeniyle risk duyarlılığı düşük olan Basel-I, farklı faaliyet alanları olan bütün bankalara aynı şekilde uygulandığından "*herkese tek beden elbise*" (one-size-fits-all) şeklinde tanımlanabilecek ve esasen kredi riski üzerine yoğunlaşmış bir sermaye düzenlemesidir[76].

Varlik Türü	Risk Agirliklari (%)
*Nakit degerler ve OECD ulkeleri hukumet ve merkez bankalarindan alacaklar	0
*OECD ulkelerinde kurulu bankalardan alacaklar ve OECD ulkelerinde kurulu bankalarin kefaleti, ya da bunlarca ihrac edilen menkul kiymetler teminata alinmak suretiyle kullandirilan krediler	20
*Gayrimenkul ipotegi karsiligi kullandirilan konut kredileri ve OECD ulkelerinde yerel hukumet proje finansmani	50
*Ticari ve tuketici kredileri ve OECD uyesi olmayan ulke kredileri	100

Şekil 3:Risk Ağırlıklı Varlıklar (Basel I) Varlık Türü Risk Ağırlıkları (%)

Benton Gup, **New Financial Architecture: Banking Regulation in the 21st Century**, (Westport: Greenwood Publishing, 2000), 34

Basel I'de varlıkların risk ağırlıklarının belirlenmesinde borçlunun özelliklerini dikkate alan iki temel varsayımda bulunulmuştur[77]. OECD üyesi ülkelerin 25 merkez bankaları ve hazinelerinden (Avusturya, Belçika, Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, Yunanistan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Portekiz, İspanya, isveç, İsviçre, Türkiye, İngiltere, ABD, Japonya, Finlandiya, Avustralya, Yeni Zelanda, Meksika, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Kore ve Polonya.) olan alacaklar kredi riski taşımazlar (%0 risk ağırlığı),

OECD'ye üye ülkelerde kurulu banka ve finans kuruluşlarından olan alacaklar ile çok taraflı banka ve finans kurumlarından olan alacaklar,

OECD üyesi olmayan ülkelerde kurulu banka ve finans kurumlarından olan alacaklara nazaran daha düşük kredi riski taşırlar (%20 risk ağırlığı). Sermaye ile risk

[76] Bankacılık Kanunu, **age**,39
[77] M.Ayhan Altıntaş, **Bankacılıkta Risk Yönetimi ve Sermaye Yeterliligi,** (Ankara: Turhan Kitapevi,2006), 46

arasında standart bir bağlantı oluşturması anlamında önemli bir adım olmakla beraber, faiz oranları, döviz kuru, hisse senedi ve emtia fiyatlarındaki oynaklığın bütününü içine alan piyasa riskini göz ardı edip, risk bazlı sermaye hesabında yalnızca kredi riskini göz önüne alması, portföy kavramını göz ardı ederek portföy içindeki risklerin netleştirilmesini (Netleştirme, iki banka arasında yapılan anlaşma neticesinde karşılıklı olarak borç ve alacakların mahsup edilerek ortaya çıkan net tutarların işlemlere konu edilmesidir) hesaba katmaması, varlıkların muhasebeleştirilmesinde piyasa değerini baz almaması ve kredi riskinin belirlenmesinde OECD üyeliğini risk kriteri olarak esas alması, 1988 Basel Sermaye Uzlaşısı'nın en temel eksiklikleri olarak görülmüş ve eleştirilere konu olmuştur[78].

Bunun üzerine Komite, 1988 düzenlemesinin revize edilmesine ilişkin çalışmalar başlatmış, Nisan 1993'de yayınladığı "*The Supervisory Treatment of Market Risks*" başlıklı döküman ile bankaların piyasa risklerinin takibine ve maruz kalınan piyasa riski seviyesine göre sermaye gereksinimlerinin belirlenmesine yönelik bir çerçeve ortaya koymuştur. Söz konusu bu doküman, piyasa riskine dayalı sermaye gereksiniminin standart bir metodolojiye göre hesaplanmasını önermiştir. Bu yöntem, bankaların bilânço içi ve dışında yer alan faiz, kur ve fiyat hareketleri neticesinde, değerlerinde değişim olabilecek varlıkların, belirli risk ağırlıkları ile ağırlıklandırılması esasına dayanmaktadır. Söz konusu yaklaşımla piyasa riski ölçümünde temel olarak bilânço verileri kullanılmakta, para ve sermaye piyasalarındaki geçmiş dalgalanmaların dikkate alınmaması nedeniyle, ölçülen risk büyüklüğü hesaplamaya konu tutarlarda farklılık olmadıkça belirgin bir değişim göstermemektedir. Standart yöntemde, nihaî haliyle piyasa riskinin unsurları; faiz oranı riski, hisse senedi pozisyon riski, kur riski (altın pozisyonu dahil), diğer kıymetli madenler dahil emtia riski ve opsiyonlardan kaynaklanan piyasa risklerinden oluşmaktadır.

Bu yönteme göre, faiz oranı ve hisse senedi pozisyon riskleri kendi içlerinde; risk faktörlerindeki olumsuz hareketlerden kaynaklanan riski ifade eden genel piyasa riski ve hisse senedi, bono ve benzeri gibi belirli finansal araçları ihraç ve garanti ederek ödeme yükümlülüklerini üstlenen kuruluşların yönetim ve mali yapılarına ait sorunlar nedeniyle meydana gelebilecek kayıp olasılığını ifade eden spesifik risk

---

[78] Parasız, **age**, 57

olmak üzere iki bileşeni vardır. Spesifik risk karşılığında sermaye yükümlülüğü konulmasının amacı, bankaları esas itibariyle genel piyasa hareketlerinden ziyade, herhangi bir menkul kıymetin o menkul kıymeti çıkaranın niteliğine ilişkin olarak ortaya çıkabilecek risklere karşı korumaktır. Bu nedenle, spesifik riskler için hiçbir şekilde netleştirme söz konusu değildir. Ancak, spesifik riskler için gereken sermaye yükümlülükleri çeşitli kategorilere göre değişiklikler göstermektedir. Kur riskinde ise, farklı bir durum söz konusudur. Kur riskine ilişkin hesaplamalar her bir döviz cinsi için ayrı ayrı yapılmakta ve dövizlerin birbirleri ile netleştirilmesine imkân tanınmaktadır. Bu durumda oluşacak riskler ancak ilgili döviz kuru kategorisinde netleştirilebilmektedir. Faiz oranı riskine ilişkin yapılacak hesaplamalarda ise, ilk aşama, her bir risk unsurunun kalan vade, ya da yeniden fiyatlandırmaya kalan süre dikkate alınarak uygun vade dilimine yerleştirilmesidir. İkinci aşama ise, muhtelif vade dilimlerinde yer alan bu unsurların, bir risk ağırlığı ile ağırlıklandırılmasıdır. Bunun nedeni, vade yapısına karşılık gelen faiz oranlarının göreceli değişkenliğini yansıtacak bir ayarlama yapılmasının gerekliliğidir.

Standart yöntemin, aşağıda belirtilen sebeplerle olumsuz eleştiriler aldığını belirtmektedir:

• Standart Yaklaşım, bankaların daha etkin ve daha doğru sonuçlar veren risk yönetim sistemleri geliştirmelerini teşvik edici unsurlar içermemektedir.

• Standart Yaklaşım, portföy halinde tutulan varlıklar ve yatırım enstrümanları arasındaki korelasyonu dikkate almamaktadır. Finans teorisinin en iyi bilinen gerçeklerinden birisi, varlık getirileri arasındaki korelasyon yüzde 100'den az ise, (ya da +1'den küçük) portföy riskinin kendisini oluşturan enstrümanların riskinden az olacağıdır. Dolayısıyla, standart modele göre hesaplanan sermaye zorunluluğu tutarları olması gerekenden yüksek olacaktır.

• Standart Yaklaşım, pek çok banka tarafından kullanılan ve teknolojik olarak gelişmiş risk yönetim sistemlerini hiç dikkate almamıştır[79].

Bu yorum ve eleştiriler karşısında Basel Komitesi, bankaların piyasa risklerini hesaplamada çok daha kapsamlı ve gelişmiş risk modelleri kullandıklarını görmüş ve çerçeve dokümanda değişikliklere giderek, daha sonra piyasa riskinin hesaplama

---

[79] Mustafa Duman, "Bankacılık Sektöründe Finansal Riskin Ölçülmesi ve Gözetiminde Yeni Bir Yaklasım. Value at Risk Metodolojisi", **Bankacılar Dergisi**, s.32 (2000): 24

yöntemlerine dair nihai bir belge olacak olan ve Ocak 1996'da yayınlanan *"Amendment to the Capital Accord to Incorporate Market Risks"*in temelini oluşturan "*Proposal to Issue a Supplement to the Basle Capital Accord to Cover Market Risks*" başlıklı bir dökümanı Nisan 1995'de yayınlanmıştır[80]. Komite, bu belgede, bankaların piyasa riskine dayalı sermaye zorunluluklarını hesaplamada kendi içsel modellerini kullanabilmelerine olanak sağlamıştır. Yine Komite, bu tarihte, Nisan 1993 tarihli çalışmasını gözden geçirerek "An Internal Model-Based Approach to Market Risk Capital Requirements" başlıklı çalışmasında piyasa riskini ölçmeye yönelik risk ölçüm ve yönetim sistemlerinde risk faktörlerinin nasıl belirleneceğine ilişkin öneriler getirmiş ve yine bu çalışmada, piyasa riskinin hesaplanmasına yönelik Riske Maruz Değer kullanımını ayrıntılı olarak açıklanmıştır[81].

Yukarıda belirtilen çalışma ve tartışmalarla birlikte, Komite Ocak 1996'da, 1994 Meksika krizi ile finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmalara bir tepki olarak ortaya çıkan ve piyasa riski hesaplama metotlarına dair nihai bir belge olan "Amendment to the Capital Accord to Incorporate Market Risks" başlıklı dökümanla sermaye yeterliliğinin hesaplanmasına piyasa riskini de dahil ederek Basel I'i riske daha duyarlı hale getirmiştir

$$\text{Sermaye Yeterliliği Oranı} = \frac{\text{Toplam Sermaye}}{\text{Kredi Riski} + \text{Piyasa Riski}} >= \% 8$$

Piyasa riski hesaplamasının ilave edilmesiyle, Basel-I'in gelişim süreci ivme kazanmıştır. 1996 yılında yapılan bu değişiklikle, iyi kurulmuş risk yönetim birimleri olan bankalara, piyasa risklerini ölçebilmeleri için standart metot yanında kendi içsel risk yönetim modellerini kullanabilmeleri imkânı getirilmiştir Buna göre bankalar, piyasa risklerinin ölçümü ve buna bağlı sermaye gereksinimlerinin hesaplanmasında Komite tarafından önerilen standart yaklaşımı kullanabilecekleri gibi, belli şartları

---

[80] BIS, **Proposal to Issue a Supplement to the Basle Capital Accord to Cover Market Risks**, (Basel, 1995), http://www.bis.org/publ/bcbs15.pdf, [03.02.2008]

[81] BIS, **An Internal Model-Based Approach to Market Risk Capital Requirements**, (Basel, 1995), http://www.bis.org/publ/bcbs17.pdf, [03.02.2008]

taşımaları halinde, kendi geliştirdikleri risk ölçüm ve yönetim metotlarını da kullanabileceklerdir.

Basel I'in basitlik özelliği, geçmiş yıllarda avantaj olarak görülse de, zaman içinde uluslararası bankalar ve akademisyenlerce; bankaların maruz kaldığı operasyonel riski sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasında dikkate almaması, ayrıca risk ölçümünde banka ve ülke ayrımı yapmadan tüm finansal kuruluşlara aynı yaklaşımı sunması ve bu anlamda riske yeterli derecede duyarlı olmaması gibi hususlarda eleştiriler almıştır. OECD üyesi olup olmama kriterinin uygulanan risk ağırlıklarını etkilemesi ve minimum sermaye yeterliliği hesaplaması dışında gözetim ve denetimin önemi ve piyasa disiplininin gerekliliğine yer vermemesi gibi bir takım unsurlar da bu çevreler tarafından Basel I'in eksiklikleri olarak düşünülmüştür[82]. Kulüp kuralı dısında Basel I'e yöneltilen elestirilerden bazıları sunlardır[83].

1- Sermaye yeterliligi standart oranı risk bazlı olmaktan ziyade likidite bazlıdır.

2- Rasyo, bankaları iflasa götüren temel bir risk olan kredi kullandırımında yogunlasmayı dikkate almamaktadır.

3- Bütün firma kredilerine, teminata göre yapılan farklılastırma dısında, aynı risk agırlıgı öngörüldügünden bankalar yüksek getirili, fakat yüksek riskli alanlara girmeye tesvik edilmektedir.

4- Bankaların sadece sermaye yeterliligi oranını tutturmak için sermaye artırımına gitmeleri, getirisini dikkate almadan faaliyetlerini genisletmelerine sebep olmaktadır.

5- Sermaye yeterliligi oranını yükseltmek için sabit kıymetler gibi duran varlıkların yüksek degerlenmesi için her türlü yönteme basvurulması nedeniyle, bu varlıkların gerçek degerleriyle satısı halinde ortaya çıkacak büyük zararlar, bankaların elini kolunu baglar hale getirmistir.

4.1.3. Basel II Yeni Sermaye Yeterliliği Uzlaşısı

Bu bölümde Basel II yeni sermaye yeterliliği uzlaşısı ve risk yönetimine getirmiş olduğu yeniliklerden bahsedilecektir.

---

[82] Parasız, **age**, 67-69
[83] Altıntaş, **age**, 152-153

4.1.3.1. Yeni Düzenlemenin Amaçları ve Temel Unsurları

1988 tarihli düzenlemesindeki amaçlar korunmakla birlikte Basel komite Ocak 2001 tarihli yeni sermaye düzenlemesinde yapılacak revizyonun Tablo.1'de de görüldüğü gibi asagıdaki gözetim ve denetim hedeflerini karsılamasını saglamaya kararlıdır .

- Finansal sistemde güvenligi ve saglamlıgı tesvik etmeyi sürdürmeli ve böylece yeni sermaye çerçevesi sistemdeki sermayenin mevcut genel düzeyini en azından korumalıdır.

- Rekabet esitligini artırmaya devam etmelidir.

- Risklerin ele alınmasına yönelik daha kapsamlı bir yaklasım olusturmalıdır.

- Uluslararası faaliyet gösteren bankalar üzerinde yogunlasmalı, fakat temel ilkeler farklı karmasıklık ve gelismislik düzeylerindeki bankalar için de geçerli olmalıdır.

Yeni düzenlemede temel olarak risk duyarlılıgı daha fazla olan ve daha esnek bir yapının olusturulması, sermaye geregi hesaplamasında risk duyarlılıgının arttırılması, düzenleyici yükümlülüklerde tesviklerin ve uyumlulugun artırılması amaçlanmıstır.

Tablo 1: Basel 1988 ve 2001 Karşılaştırılması

Eski Düzenleme (Basel - 1998)		**Yeni Düzenleme (Basel - 2001)**
Tek tip risk ölçümüne odaklıdır.		Bankaların dahili risk ölçüm metodolojilerine, denetimlere ve piyasa disiplinine dayalı bir yapı getirmektedir.
Tüm kuruluşlar için tek tip model uygulanmaktadır.		Daha esnek bir uygulama sağlamaktadır
Risk temeline dayalı sermaye yapısı		Riske daha fazla duyarlıdır

Kaan Aksel,''Yeni Basel Anlasması –Basel II'' **Active Bankacılık Dergisi**, s.23, (2002): 48

Basel Yeni Sermaye Düzenlemesi'nin üç temel ayagı bulunmaktadır:

1. Asgari Sermaye Yeterliligi

2. Sermaye Yeterliliginin Denetimi

3. Piyasa Disiplini (Kamuoyunu Bilgilendirme)

Yeni sermayenin uygulama kapsamına baktıgımızda, önemli bir özelligi bankaların birbirlerine istirakleriyle olusan "banka gruplarını"da ayrıca ele almasıdır. Baska bir deyisle, yeni öneri bir grubu olusturan bankaların hem ayrı ayrı ve hem de grubun tümü olarak ele alınmasını ve sermaye gereklerinin buna göre tanımlanmasını gündeme getirmektedir. Bankaların diger mali alanlardaki ortaklıkları ile ticari sirketlerdeki ortaklıkları ise ayrıca gözönüne alınacaktır. Burada ilke, bu tür ortaklıklarla kurulan iliskiler yoluyla bankaların yapay sermaye genislemesine gitmelerini engellemektir.

Bu çerçeve içinde iki yol önerilmektedir. Bunlardan ilki banka gruplarını konsolide ederek ele almaktır. İkincisi ise, bir bankanın tüm baglı kurumlardaki yatırımları ile önemli azınlık paylarının, defter degeriyle bankanın sermayesinden düsülerek ulasılan yalıtılmıs bankayı esas almaktadır.

4.1.3.2. Asgari Sermaye Yeterliligi

Düzenlemenin birinci ayagında asgari sermaye geregi tanımlanmıstır. Yeni düzenlemede mevcut sermaye tanımı ve asgari sermaye yeterlilik oranının % 8 alması kosulu aynı kalmıstır. Ancak rasyonun paydasında önemli degisiklikler yapılmıstır. Kredi riski daha detaylı tanımlanmıs, piyasa risklerinde degisiklik olmamıs ve ilk defa operasyonel risk ilave edilmistir.

$$\text{Sermaye Yeterliliği Oranı} = \frac{\text{Toplam Sermaye}}{\text{Kredi Riski + Piyasa Riski+Operasyonel Risk}} >= \% 8$$

Piyasa riskinin hesaplanmasında, Basel I düzenlemesine uygun olarak standart yaklaşım ve RmD yaklaşımı korunurken, kredi riskinin hesaplanmasında çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Kredi riskinin hesaplanması için basit, orta ve gelişmiş düzeyde olmak üzere farklı yaklaşımlar seçenek olarak sunulmaktadır. Bunlar, Standart Yaklaşım Basitleştirilmiş Standart Yaklaşım, Temel İçsel Derecelendirme, İleri Düzey İçsel Derecelendirme Yaklaşımı'dır. Benzer şekilde, yeni eklenen operasyonel risk hesaplaması; Temel Gösterge Yaklaşımı, Standart Yaklaşım,

Alternatif Standart Yaklaşım veya İleri Ölçüm Yaklaşımları ile yapılabilecektir[84].(Şekil 4).

	Basit	Orta	Gelismis
Kredi Riski	Standart ve Basitlestirilmis Standart Yaklasim	Temel Icsel Derecelendirme Yaklasimi	Ileri Duzey Icsel Derecelendirme Yaklasimi
Piyasa Riski		Standart Yaklasim	Icsel Modeller Yaklasimi (RmD)
Operasyonel Risk	Temel Gosterge Yaklasimi	Standart ve Alternatif Standart Yaklasim	Ileri Olcum Yaklasimi

Şekil 4: Basel II Kapsamında Risk Ölçüm Metotları

4.1.3.3. Kredi Riski Yaklasımları ve Önerileri

Kredi riski için iki farklı yaklasım önerilmektedir; standart yaklasım ve içsel derecelendirmelere dayalı yaklasımlar:

4.1.3.3.1. Standat Yaklasım

Standart yaklasım; 1988 tarihli düzenlemedeki mevcut uygulama ile içerik olarak aynı ancak risk hassasiyeti daha yüksektir. Bireysel risk agırlıkları hali hazırda borçlunun dahil oldugu kategoriye (ülkeler, bankalar ya da kurumlar) dayanmakta iken, yeni düzenleme ile uluslararası bir derecelendirme kurulusunun kriterlerine göre belirlenecektir.

Standart yaklasımda risk agırlıkları farklı kategorilere göre belirlenmistir.

1. Ülkelerin risk agırlıkları.

2. Bankaların risk agırılıkları (bankalar için iki ayrı seçenek bulunmaktadır).

[84] **age**, 155-159

- Bir ülkedeki tüm bankalar ülke risk agırlıgından bir kategori daha asagıda degerlendirilecektir. (Bankalar I)

- Risk agırlıkları bankanın derecelendirme kuruluslarından aldıgı derecelendirme notuna dayalıdır. (Bankalar II)

3. Sirket risk agırlıkları.

4. Gayrimenkul teminatlı kredilerin risk agırlıları

Tablo 2: Basel II Standart Yaklaşım Altında Ülke Banka ve Anonim Şirketlere Kullandırılan Krediler için % Risk Ağırlıkları

Standart Risk Ağırlıkları	Ülke	Bankalar I	Bankalar II	Şirket
AAA'dan AA-'ye	0%	20%	20%	20%
A+'dan A-'ye	20%	50%	%50 (Uzun vade) %20 (Kısa vade)	50%
BBB+'dan BBB-'ye	50%	100%	%50 (Uzun vade) %20 (Kısa vade)	**BB-'ye kadar** %100
BB+'dan B-'ye	100%	100%	%100 (Uzun vade) %50 (Kısa vade)	**BB-'nin altı için %100**
B-'den asagı	150%	150%	150%	150%
Derecelendirilmemis	100%	100%	%50 (Uzun vade) %20 (Kısa vade)	100%
Gayrimenkul Teminatlı Krediler	Konut ipotegi karsılıgında verilen krediler %50, ticari gayrimenkul ipotegi karsılıgında verilen krediler %100 risk agırlıgına tabi olacaktır.			

TBB, Arastırma Grubu,"Basel Komitesi Yeni Sermaye Yeterliligi Düzenlemesi', (2002): 4.

Yeni düzenlemeye göre Uluslararası risk degerlendirme kuruluslarınınsahip olması geren kriterler göz önünde bulundurulduğunda, bu kriterlerin bir uluslararası degerlendirme kurulusunun degerlendirmelerinin esas alınabilmesi için asagıdaki altı ölçütü saglaması gerekmektedir.

Yeni düzenlemeye göre bu kriterler Tarafsızlık, Bagımsızlık, Saydamlık, Kredibilite, Uluslararası erisim ve Yeterli kaynaga sahip olmaktır.

4.1.3.3.2. İçsel Derecelendirmeye Dayalı Temel ya da İleri Yaklasım

Içsel derecelendirmeye dayalı yaklasımın kullanımı Komite'nin gelistirdigi kriterlere dayalı olarak denetim otoritesinin iznine baglı olacaktır. Bazı kriterlere baglı kalmak kaydı ile bankalara borçlunun kredibilitesini kendi içsel yöntemleriyle belirleme izni verilecektir. Bankanın her bir borçlu için yapacagı hesaplar, gelecekteki olası bir zarar tahmini cinsinden ifade edilecek, bu da asgari sermaye gereklerinin temelini olusturacaktır. Içsel derecelendirmeye dayalı temel yaklasımda banka her bir borçlunun ödememe olasılıgını tespit etmekte, denetim otoritesine ödememe durumunda maruz kalınacak risk ve dogacak zarar tahminlerine iliskin veriyi saglamaktadır. İleri yaklasımda, gelismis bir sermaye tahsis yapısına sahip olan bankaya her iki veriyi de saglama izni verilmektedir.

- Bankalar, kredi risk sermayesi etkileyebilecek olan yeni modelleme islemleri sonucu bir görüs olusturmaktadırlar. Özellikle, temel ve gelismis kredi riski hesaplama yöntemlerinin sermaye gereksinimleri üzerindeki etkisi dikkate alınmalıdır.

- Banka yönetim kurulları ve üst yönetimi bankanın içsel kredi derecelendirme sistemlerinde sorumludur ve sistemlerinin dısardan incelenmesine hazır olmak durumundadır.

- Içsel derecelendirmeye dayalı yaklasımları benimseyecek bankalar için daha kompleks ve genis boyutta veri ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bankaların düzenlemeye uygun derecelendirme modelini en az üç yıldır kullanıyor olması ve borç ödememe olasılıkları tahminleri için geriye dönük en az bes yıllık gözlem dönemini kullanmaları gerekmektedir. Ancak öngörüldügü sekilde 2004 yılı sonunda uygulamaya geçilemeyecegi için ülkelerin denetim otoritelerinin düzenlemelerde bu süreçlerden vazgeçmeleri ya da esnetmeleri ara dönemlere iliskin yeni tarihler belirlenmesini gerektireceginden daha karmasık bir duruma yol açabilecektir.

- Yeni yapı ile hem standart hem de içsel derecelendirmeye dayalı yaklasımlarda, teminat, garanti, kredi türevleri ve menkul kıymetlestirmelere risk hassasiyeti daha yüksek bir yaklasım getirilmistir.

4.1.3.4. Operasyonel Risk Yaklasım ve Önerileri

Basel Komitesi'nin 1988 tarihli Sermaye Uzlasısı'nda diger risk türlerini de kapsayacak sekilde sadece kredi riski, sermaye gereklerinin hesaplanmasında dikkate alınıyordu. Daha sonraları Komite, piyasa riski ve operasyonel riski ayrı birer disiplin olarak ele aldı. Aslında sermaye yeterliliginin ilk düzenlemesi olan Basel I ile tüm riskler kapsam dahiline alınmaya çalısılmıs ve bu yönde çalısmalar yapılmıstır. Nitekim mevcut sermaye yeterliligi düzenlemesinde, kredi riski içinde operasyonel risk ile ilgili unsurlar da yer almaktadır, ancak Basel II ile getirilmek istenen çok daha açık, anlasılır tanımlamalar ve ölçüm metotlarıdır.

Eylül 1998'de operasyonel riskle ilgili bir baslangıç raporu yayımlanmıştır. Bu raporda ''komitenin operasyonel risk alanındaki gelismeleri izlemeye devam edecegi'' bildirilmektedir. Haziran 1999'daki Yeni Sermaye Yeterliligi Çerçevesi'nde, operasyonel risk için ayrıca sermaye ayrılması ve birinci esasta degerlendirilmesi önerilmektedir. Kasım 1999'da yapılan güncelleme ile ''Risk Yönetim Grubu'nun operasyonel riski karsılamak amacıyla sermaye tahsisi hususunda bir çerçeve çalısması gelistirdigi'' ifadesi kullanılarak, operasyonel riskin artan önemi nedeniyle sermaye çerçeve çalısmasında yer alması niyeti açıkça vurgulanmaktadır. Basel Komitesi Ocak 2001'de Yeni Sermaye Uzlasısı adlı düzenlemede sermaye hesaplanmasında dikkate alınan riskler içerisine operasyonel riskleri de dahil etmektedir. Ayrıca bu düzenlemede operasyonel risk sermayesinin hesaplanmasında kullanılmak üzere bir dizi yaklasımdan bahsedilmektedir. Eylül 2001 tarihinde yayımlanan ''Regulatory Treatment of Operational Risk'' adlı çalısmada Ocak 2001 tarihli İkinci İstisare Paketinin sonuçları analiz edilerek operasyonel risk sermayesi tahsisinin hesaplanmasında kullanılmak üzere dört yaklasım önerilmektedir: Temel Gösterge Yaklasımı, Standart Yaklasım, Alternatif Standart Yaklaşım ve İleri Düzey Ölçüm Yaklasımları, İleri Düzey Ölçüm Yaklasımları içinde de İçsel Ölçüm Yaklasımı, Zarar Dagılım Yaklasımı ve Puan Kartı Yaklasımı sayılmaktadır.

Yetersiz ve hatalı islemler, sistemler ve kisilerden veya dıs olaylardan kaynaklanan zarar riski olarak tanımlanan operasyonel riskin yönetimindeki en kritik asama bu risk türünün uygun bir sekilde tanımlanması ve ölçümüdür. Operasyonel riskle ilgili zarar potansiyelinin tahmini ve zararın gerçeklesme olasılıgının tespiti güç oldugundan bu risk türünün tamamı sayısallastırılmamakta ve bu nedenle tam olarak

ölçümü de gerçeklestirilememektedir. Sayısallastırılan kısım açısından ise, operasyonel riskten kaynaklanan zararın büyüklügü ve sıklıgına iliskin bilgileri içeren yeterli miktar ve kalitede bir veri bankası olusturmak oldukça zordur[85].

Basel Komitesi operasyonel riskin sayısallastırılabilen kısmı için tahsis edilecek sermayenin hesaplanmasında önerdigi Temel Gösterge Yaklasımı, Standart Yaklasım, Alternatif Standart Yaklaşım ve İçsel Ölçüm Yaklasımı olarak adlandırılan bu yaklasım türleri asagıda açıklanmıstır.

4.1.3.4.1. Temel Gösterge Yaklasımı

Bankanın tüm faaliyeti için tek bir gösterge kullanılmaktadır. Söz konusu yaklasımda, seçilen temel bir gösterge, bir katsayı ile çarpılmaktadır. Örnegin; yıllık brüt gelir temel gösterge olarak seçilirse, bununla çarpılacak katsayı su anda %15'ler düzeyindedir. Çarpım sonucunda bulunan meblag gerekli sermaye miktarını göstermektedir[86]. Temel gösterge yaklasımı, bankalar arasında evrensel boyutta yaygın larak kullanılan ve uygulaması oldukça kolay bir yaklasımdır. Ancak bu yaklasım daha çok üçük ve ulusal bankaların kullanımına uygundur. Basel Komitesi, uluslararası alanda faaliyet gösteren ve önemli boyutta operasyonel riske maruz kalan büyük bankalar için daha karmasık aklasımlar kullanmalarını önermektedir.

4.1.3.4.2. Standart Yaklasım

Temel Gösterge Yaklasımının daha karmasık bir ekli olan Standartlastırılmıs Yaklasım, banka faaliyetlerini bir dizi standartlastırılmıs faaliyet irimlerine ve faaliyet kollarına ayırmakta, daha sonra bu alanlarda bankanın faaliyetinin büyüklügü ve hacmini yansıtan genel bir gösterge kullanmaktadır. Bu gösterge ile, her bir faaliyet koluna iliskin operasyonel risk miktarının yaklasık olarak temsil edilmesi amaçlanmaktadır. Bankanın üç yıllık ortalama brüt gelileri kurumsal finansman, alım/satım, perakende bankacılık, ticari bankacılık, ödeme ve takas, aracılık işlemleri, aktif yönetimi ve perakende komisyonculuk olmak üzere sekiz ayrı faaliyet kolu olarak ayrıştırılmakta ve faaliyet kollarına ilişkin brüt gelir %12, %15 ve %18 oranındaki katsayılarla (β) çarpılarak oplam sermaye yükümlüğü bulunmaktadır.

---

[85] Boyacıoğlu, **age**, 63-72

[86] Jacques Pezier, "Operasyonel Risk: Basel II ve Sonrası", **Activeline Bankacılık ve Finans Gazetesi**, Ekim 2002, 2

4.1.3.4.3. Alternatif Standart Yaklaşım

Bu yaklaşımda, Perakende ve kurumsal bankacılıkta brüt gelir yerine bu faaliyet kollarındaki alacakların % 3,5'u kullanılmakta, diğer faaliyet kolları için ise, yine brüt gelir kavramı benimsenerek Standart Yaklaşım'daki hesaplamanın benzeri yapılmaktadır.

4.1.3.4.4. İçsel Ölçüm Yaklasımı

Gereken sermayenin hesaplanmasında bankaların kendi zarar rakamlarının kullanılmasını esas almaktadır. Bu yaklasımla bankalara gerekli sermayenin hesaplanmasında kendi içsel zarar verilerini kullanabilme imkanı sunulmustur. Bu sekilde bankalar içsel zarar verilerini bir araya getirmeye tesvik edilmektedir. Ancak bankacılık sektörü halihazırda bu yaklasımın uygulanmasına yönelik gerekli verileri toplama asamasındadır. Su anda bu yaklasımı kullanarak sermaye tahsisini hesaplamak için sektörde yeterli veri mevcut degildir.

Basel Komitesi, ikinci istisare paketi çerçevesinde bankaların operasyonel riske iliskin sermaye tahsisleri ve maruz kaldıkları operasyonel zararlarla ilgili veri toplamak amacıyla bir arastırma gerçeklestirilmiştir. Bu arastırmada 30 bankadan 1998-2000 yıllarına iliskin verileri talep edilip söz konusu veriler 8 standart faaliyet kolu altında operasyonel risk içeren 7 farklı zarar türü kapsamında degerlendirilmiştir[87].

Bu zarar türleri;

- Sirket içi suistimal,
- Sirket dısı suistimal,
- Personel uygulamaları ve is ortamı güvenligi,
- Müsteri, ürün ve is uygulamaları,
- Fiziksel varlıklarda hasar,
- Sistemin çökmesi ve ise ara verilmesi,
- Ulasım, iletisim ve uygulama yönetimi.

---

[87] Suat Teker, K.Evren Bolgün, Barış Akçay, "Banka Sermaye Yeterliliği: Basel II Standartlarının Bir Türk Bankasına Uygulanması", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, c. 3, s. 12, (2005): 42-46

olarak belirlenmiştir.

Komite daha sonraki tarihli bir belgede, 2001 yılı verilerine ulasmak üzere bu konudaki çalısmalarına devam ettigini açıklamıştır. Yeni arastırmada öncekinden farklı olarak operasyonel risk içeren 7 olay türü 20 alt kategoriye ayrılmaktadır. Bunun dısında 6 adet riske maruz kalma göstergesi hakkında da bilgi istenmiştir.

- Yapılan çalısmalar sonucunda Komite, faaliyet riskinin ortalama olarak, yeni yapı altında gerekecek toplam sermaye gereginin yaklasık yüzde 20'sini olusturacagını tahmin etmektedir. Büyük ve karmasık yapıdaki bankaların faaliyet risklerinin ölçülmesi için hem ara hem de ileri yaklasımları uygulamak için gerekli kosulları saglamaları beklenmektedir. Eger bunu gerçeklestiremezlerse, ayrılması zorunlu sermaye miktarı ciddi olarak artacaktır.

- Banka yönetim kurulu ve üst yönetimi dahili faaliyet riski yönetim sistemlerinden sorumlu olacak ve söz konusu sistemler denetim otoritesinin incelemesine tabi olacaktır

- Operasyonel riski azaltıcı tekniklerin, sigortalanma gibi, her banka kendisine ne kadar uygun olacagı belirlemeli ve Basel II'nin önerdigi tekniklerden birini seçmelidir.

- Bankaların çogu faaliyet riski yönetim fonksiyonları, teknikleri ve politikalarını dahili ölçüm yaklasımına adapte edebilmek için yatırım yapmak durumunda kalacaklardır.Bagımsız denetim tarafından da faaliyet riskinin dahili ölçüm metodolojisi ve yönetim islevi degerlendirilecektir. Komite, faaliyet riskine yönelik ortak veri toplanması ve paylasımı konusunda bankacılık sektörünü teşvik etmektedir[88].

4.1.3.5. Piyasa Riski Yaklasım ve Önerileri

Basel II'de piyasa riski hesaplama yöntemlerinde bir değişiklik gerçekleşmemiş, daha önce ana hatlarıyla ele alınan ve çalışmanın içeriğine uygun olarak piyasa riski yönetim metotları bölümünde ayrıntılı olarak ele alınacak Standart Yaklaşım ve İçsel Modeller Yaklaşımı yerini korumuştur. Ancak, piyasa riskinin de dahil olduğu Alım/Satım portföyü'nün risk unsurlarından biri olan Spesifik Risk tutarı, YP kamu

[88] TBB Araştırma Grubu, **age**, 8

borçlanma senetleri için hesaplanan risk ağırlığının ülke derecesi ile ilişkilendirilmesi nedeniyle mevcut uygulamadan farklılık göstermektedir.

4.1.3.6. Sermaye Yeterliliğinin Denetimi

Denetimde amaç, bankaların dogru bir sekilde degerlendirilmis risklerine karsılık tutmaları gereken sermayeyi belirleyecek birer içsel yönteme sahip olduklarından emin olabilmektir. Denetimciler bankaların riskleri oranında sermaye tutmaları konusunda sorumlu durumdadırlar. İçsel yöntemlerin kullanılması gerektiginde denetime ve müdahaleye konu olabileceklerdir. Düzenleme, sermayenin uygun olmayan risk kontrol mekânizmaları için bir ikâme olmadığını, dahili limitlerin uygulamaya sokulması, karşılık seviyelerinin yükseltilmesive iç kontrollerin arttırılması gibi yöntemlerle risk yönetiminin güçlendirilmesinin şart olduğunu vurgulamaktadır. Komite, yerel gözetim ve denetim otoritelerinin, bankaların kendi sermaye gereksinimlerini ne ölçüde değerlendirebildiklerine yönelik incelemeler yapmalarını ve uygun gördükleri durumlarda müdahele etmelerini beklemektedir. Söz konusu bu incelemelere ilişkin temel ilkeler şöyledir

1. İlke: Bankalar sermayelerini korumaya yönelik bir strateji ve risk profillerine uygun sermaye yeterliliği değerlendirme sürecine sahip olmalıdırlar:

Bankalar hedefledikleri sermaye seviyesinin, hem karşı karşıya oldukları risk düzeyiyle hem de mevcut ekonomik koşullarla tutarlı olduğunu açıklayabilmelidirler. Bu tutarlılığın sağlanabilmesi için öncelikle banka yönetim kurulunun, bankanın tolere edebileceği riskleri ve seviyelerini çok net olarak ortaya koyması gereklidir. Daha sonra, bankanın karşı karşıya olduğu riskleri ve bu risklerin seviyelerini tespit edebilen bir sistemin ve bu sisteme dayalı sağlam bir sermaye değerlendirme sürecinin varlığı şarttır. Bu süreç ve sistemlerin sürekliliği; yönetim kurulu ve üst yönetimin gözetimi, güvenilir sermaye değerlendirmesi, risklerin kapsamlı değerlendirilmesi, izleme ve raporlama ağlarının varlığı ve v) iç kontrolün gözden geçirmesiyle sağlanmalıdır.

Ekonomik koşulların, ya da bankanın faaliyette bulunduğu alanların değişmesi bankanın sermaye gereksinimi üzerinde önemli etkiler yaratabilmektedir. Bu sebeple banka üst düzey yönetimi ile yönetim kurulu, bankanın risk profiline ve sermaye gereksinimine yönelik düzenli raporlar almalıdır. Bu raporlar üst düzey yönetim ve yönetim kurulunun; önemli risklerin seviyesi ve trendi ile sermayeye etkilerine,

sermaye değerlendirme sisteminde kullanılan varsayımların hassasiyeti ve tutarlılığına, raporlanan risk profiline dayanarak gelecekteki sermaye gereksinimine yönelik değerlendirmeler yapabilmesine imkân sağlamalıdır.

2. İlke: Denetim otoriteleri, bankaların içsel sermaye yeterliliği değerlendirme sistemleri ile stratejilerinin yeterliliğini gözden geçirmeli, söz konusu sürecin sonuçlarının yeterli bulunmadığı durumlarda gerekli tedbirleri almalıdır:

Denetim otoriteleri bankaların içsel sistemlerini; hedeflenen sermaye seviyesininüstlenen riskler ve mevcut dış koşullarla birlikte değerlendirildiğinde yeterli olduğunu,bu seviyenin banka yönetimi tarafından sürekli olarak izlenip gözden geçirildiğini ve sermaye içeriğinin bankanın büyüklüğü ve yürüttüğü faaliyetlerle tutarlı olduğunu tespit etmeye yönelik olarak denetlemelidirler. Ayrıca denetim otoriteleri, bankaların beklenmeyen olaylara karşı ayırdıkları sermayenin düzeyi konusunda incelemeler yürütmelidirler. Bu incelemeler; bir dizi geniş harıcî koşullara ilişkin senaryoları, kullanılan metotların derinliği ve kullanılan stres testlerinin bankanın aktiviteleriyle uyumlu olup olmadığı hususlarını kapsamalıdır. Bu değerlendirmelerin sonucunda, yetersiz olduğu düşünülen bankalar hakkında gerekli tedbirler alınmalıdır.

3. İlke: Denetim otoriteleri bankaların minimum sermaye yeterliliğinin üzerinde bir sermaye ile faaliyet göstermelerini beklemeli ve gerekli gördüklerinde minimum sermayenin üzerinde sermaye tutulmasını talep edebilmelidirler:

Bankaların aktivitelerinin şekli ve hacmi, normal faaliyet süreci içerisinde değişim gösterebilir. Bu değişime bağlı olarak banka riskleri, dolayısıyla da sermaye yeterlilik oranları farklılaşabilir. Sermaye yeterlilik oranları, bahsi geçen değişikliklerden olumsuz etkilenen bankaların, sermayelerini yükseltmeleri özellikle piyasa koşullarının olumsuz olduğu dönemlerde maliyetli olabilir. Ayrıca bankalar, Düzenleme'nin 1. Dayanağı kapsamında ele alınmayan, kendilerine özel, ya da genel ekonomik koşullardan kaynaklanan risklerle karşı karşıya kalabilirler. Bu sebeplerden dolayı denetim otoriteleri bankaların, asgari sermaye yeterlilik oranı üzerinde bir oranla faaliyette bulunmalarını beklemeli ve bunu sağlayacak tedbirleri almalıdır.

4. İlke: Denetim otoriteleri, erken müdahelede bulunarak banka sermayesinin belirlenen minimum seviyenin altına düşmesini engellemeli ve sermayenin

korunamadığı, ya da arttırılamadığı durumlarda bankalardan süratle tedbir almaları konusunda talepte bulunmalıdırlar:

Denetim otoriteleri, bankaların yukarıda belirtilen ilkelere ilişkin eksikliklerinin olduğunu tespit etmeleri durumunda bir dizi tedbire başvurmalıdırlar. Bu tedbirler; bankaya yönelik gözetimin derinleştirilmesi, temettü ödemesinin sınırlandırılması, bankadan sermaye yeterliliğinin yeniden tesis edilmesi yönünde bir plan hazırlanmasının istenmesi, ya da derhal sermaye arttırmasının talep edilmesi olabilir.

Tüm bu sayılan hususların bir bütün olarak dikkate alınması için bankanın stratejik plânının; sermaye ihtiyacını, beklenen sermaye harcamalarını, istenen sermaye düzeyini ve harici sermaye kaynaklarını net olarak ortaya koyması gereklidir.

4.1.3.7. Piyasa Disiplini

Komite, kamuyu aydınlatma prensiplerini genişleterek, piyasa katılımcılarının bankaların risk yüklenimleri, risk değerlendirme süreçleri ve sermaye yeterlilikleri hakkında daha detaylı bilgi sahibi olabilmelerini sağlamayı amaçlamıştır. Bankaların, yönetim kurulu tarafından onaylanmış, kamuoyunu yönelik, genel bir aydınlatma ilkesi olması gerektiği ifade edilen bu bölümde, sermaye yeterliliğine yönelik kamuya açıklanacak bilgilere ilişkin çerçeve genel hatlarıyla şöyledir

a) Uygulamanın kapsamı hakkında açıklamalar: Bu bölümün nitel ve nicel açıklamalar kısmında sırasıyla; Muhasebe ve sermaye yeterliliği açısından dikkate alınan konsolidasyon kapsamı arasındaki farlılıklar, grup içi fon, ya da sermaye transferini sınırlayıcı hususlar ile sigorta iştiraklerindeki fazla sermayenin tutarı, konsolidasyona dahil edilmeyen tüm iştiraklerdeki sermaye açığı gibi hususlara yer verilmelidir.

b) Sermaye'ye ilişkin açıklamalar: Semayeye ilişkin açıklanacak bilgiler hem sermaye yapısı hem de sermaye yeterliliğine ilişkin olmalıdır. Sermaye yapısına ilişkin bilgiler, tüm sermaye enstrümanlarının temel özelliklerine ilişkin özet açıklamalar, ana sermayenin tüm alt başlıklardaki tutarları, ikinci ve üçüncü basamak sermaye'nin toplam tutarları ile sermayeden indirilecek değerlere ilişkin bilgileri içermelidir. Sermaye yeterliliğine ilişkin açıklamalar ise; bankanın sermayesinin yeterliliğini değerlendirmede kullandığı yaklaşıma ilişkin bilgi ile kredi riski, piyasa riski, operasyonel risk ve menkul kıymet portföyünün herbiri için sermaye gereksinimine ilişkin ayrıntılı bilgileri içermelidir. Ayrıca, sermaye yeterlilik

oranıyla ilgili bilgi hem konsolide grup hem de önemli iştirakler temelinde verilmelidir.

c) Risk profili ve değerlendirmesine ilişkin açıklamalar: Bir bankanın maruz kaldığı riskler ile bu risklerin tespiti, ölçülmesi, izlenmesi ve kontrolüne yönelik olarak kullandığı teknikler, piyasadaki diğer katılımcıların o banka hakkındaki değerlendirmelerini sağlıklı olarak gerçekleştirebilmeleri açısından önemlidir. Bu nedenle Komite, bankaya ilişkin açıklamaların bankanın maruz kaldığı; kredi, piyasa, faiz oranı, menkul kıymet ve operasyonel riskler ile kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin bilgileri de içermesini öngörmektedir. Bankalar, bu çerçevedeki açıklamalarını, açıklamanın niteliğine göre 3 aylık, 6 aylık ve 1 yıllık dönemlerde gerçekleştirmek durumundadırlar[89].

4.1.4. Risk Yönetimine İlişkin Dünya Uygulamaları

Dünya finans kesiminde faiz marjlarının daralmasıyla birlikte ürün çesitlemesindeki artışlar, bilgi islem teknolojisindeki gelismeler, rekabetin artması gibi hususlar bankacılık sektörü için tehlikeleri de artırmaya başlamıstır. Özellikle 1990'lardan sonra ortaya çıkan finansal krizlerin temelinde risk faktörünün yattıgı anlasılmaya baslamıstır. Özellikle bilgi islem teknolojisinde yasanan hızlı gelişmeler ile türev piyasalardaki islem hacmi hızla artıs göstermis, bankacılık sektöründeki faaliyet gelirleri bilanço dısı islemlerden kaynaklanmaya baslamıstır. Bu gelismeler sonucunda ortaya çıkan ve yaygın telekomünikasyon agı ile birbirlerine baglı olan yeni finans sistemindeki risklerin boyutunun ve etkilerinin ne derece önemli olabilecegi 1997 yılında Güneydogu Asya'da ve 1998'de Rusya'da ortaya çıkan krizler ile anlasılmıs ve risk yönetiminin ne derece gerekli oldugu görülmüstür.

Risk yönetiminin öneminin kavranması ile birlikte gelismis ülkeler risk yönetim modellerinde yeni finansal araçları yaygın olarak kullanılmaya baslamıs olup, bu araçların basında faiz enstürümanları (Euro sözlesmeler, Takas ve Tahvil- Bono /Tahvil- Poliçe sözlesmeleri) ile kur araçları (Özel kur sözlesmeleri, Kur taahhütleri ve Kur takasları) sayılabilir. Yurt dısındaki bazı bankaların uyguladıkları risk yönetim sistemleri asagıda tanımlanmıstır[90].

---

[89] Anadolubank A.Ş., **Piyasa Riski Yönetimi Politikası**, (İstanbul, 2007), 1-4.
[90] TC Ziraat Bankası A.S., "**Bankacılıkta Risk Yönetimi**", Arastırma ve Gelistirme Dairesi Raporu, 2000, Ankara, 35.

Credit Suisse First Boston (Amerika) : Credit Suisse First Boston Bankasında grubun finanstan sorumlu Genel Müdür'üne bagli idari isler, Bilgi Teknolojileri, islem ve Finans ile grubun Avrupa, Pasifik ve Amerika'daki finans kuruluslarını izleyen birimlerle aynı düzeyde olan; Kredi Risk Yönetimi adlı birimleri bulunmaktadır

Agricultural Bank Of Greece S.A. (Yunanistan): Bir tarım kredi bankası olan bankada, organizasyon yapısı bakımından Yönetim Kurulu ile aynı seviyede bir denetim Komitesi bulunmaktadır. Yönetim Kurulu Baskanı bu komiteye baglıdır. Bu bankada Genel Müdürlük bünyesinde bir Risk Yönetimi Birimi bulunmaktadır. Bu birim de Yönetim Kurulu Baskanlıgına baglı bir Genel Müdür Yardımcısına baglıdır. Genel Müdür Yardımcısına baglı olan birimler arasında Risk Yönetimi Birimi ile aynı düzeyde olan Teknik Hizmetler, Egitim, Stratejik Planlama, Personel, Kredi Portföy Yapılandırma, Teftis ve Merkez Subelerden sorumlu birimler vardır.

West LB Group (Almanya) : Grup bünyesindeki sirketlerin her birinde birer Risk Yönetim birimi bulunmaktadır ve bu birimler grup çapında bir Risk Yönetim Birimine baglıdır. Piyasa riski ve kredi /taraf riskinin izlenmesi seklinde yürütülen risk yönetimi çalısmaları, risk kontrolünün yanı sıra risk izleme ve risk ölçümü arasındaki ayrımı saglayacak bir organizasyon yapısına dayanır. Bu baglamda; kredi ve ülke riskini izleyen Merkezi Risk Yönetimi Birimi ve piyasa ve karsı taraf riskini izleyen Risk Yönetimi Destekleme ve Kontrol Birimi bulunmaktadır. West LB bünyesinde organizasyon açısından bagımsız bir iç denetim birimi vardır. Bu birim, ortak yönetilen sirketler hariç; tüm grubun risk yönetiminin etkinligi ve uygunlugunu izlemekten sorumludur.

Dresdner Bank (Almanya) : Bu bankada risk yönetimi konusu iki grubun sorumlulugu altındadır. Bu gruplar; bagımsız risk kontrol grubu ile risk yönetim grubudur. Bagımsız Risk Kontrol Grubu; piyasa riski, karsı taraf riski, ülke riski ve islemsel riskler ile, Risk Yönetimi Grubu ise; banka faaliyetlerinin yürütülmesi ile baglantılı olan risklerden ve bunların sonuçlarından sorumludur. Yönetim Kurulu üyelerinden olan Genel Risk Müdürü bankanın tasıdıgı tüm risklerin kontrolünden sorumludur. Risk Kontrol Grubu bagımsız sekilde örgütlenmis olan iç kontrol birimi ile birlikte bütün bankada tüm asamalardaki aksaklıkları belirler ve tanımlar.

Svenska Enskılda Bank – SEB (Isveç) : Yönetim Kurulu grubun faaliyetlerinin sürdürülmesi ve gerekli iç kontrolün saglanması konularında nihai olarak sorumludur. Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Baskanına baglı olarak görev

yapan ve çesitli risk tiplerine göre her biri kendi kararlarını verme iradesine sahip komiteler mevcuttur. Bu komitelerden biri, grubun ve çesitli faaliyet alanlarının risk seviyesi, risk limitlerinin belirlenmesi, risk ölçüm metotları ve sermaye tahsisi gibi konularla ilgilenen Aktif – Pasif Komitesidir. Bir digeri ise islemsel açıdan piyasa ve likidite risklerinin gelisimini izleyen Fon Yönetimi Komitesidir. Bagımsız risk kontrolü fonksiyonundan sorumlu olan birim Risk ve Sermaye Yönetimi Grubudur. İç Denetim Birimi Risk yönetiminin etkinligi ve bütünlügünü gözden geçirmekle yükümlüdür.

Fortis Bank Nederland (Hollanda) : Risk politikaları bankanın Yönetim Kurulu'nca belirlenir. Yönetim Kurulu bazı yetkilerini çesitli alt komitelere devretmistir. Aktif – Pasif Komitesi bilanço yönetimine iliskin kuralları düzenler. Merkezi Risk Politikası Komitesi genel limitleri ve yeni ürünleri de kapsayacak sekilde risk kabulü konusunu ele alır. Banka Kredi Komitesi ise bireysel karsı taraf riski ile ilgilenirler.

4.1.5. Bankacılıkta Etkın Gözetım ve Denetıme Iliskın Temel Prensıpler

Basel Komitesi tüm ülkeler, uluslararası gözetim ve denetim otoriteleri ve diger kamu otoritelerince basvurulacak temel bir kaynak olması açısından yirmi bes maddeden olusan Bankacılıkta Etkin Gözetim ve Denetime iliskin Temel Prensipler belirlemistir. Bunlar asagıda sayılmıstır[91].

Bankacılıkta Etkin Gözetim ve Denetim İçin Önkoşullar

1. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesinin amaçları ve sorumlu oldukları kuruluşlara ilişkin yetkileri açıkça tanımlanmalı, bankacılık gözetim ve denetimi konusunda faaliyetlerine ilişkin bağımsızlığı ve yeterli ölçüde kaynağı bulunmalıdır. Ayrıca, gözetim ve denetim sisteminin, bankaların kuruluş izinleri ve denetimlerinin devamlılığının sağlanmasına, güvenilir ve sağlıklı bir sistem içinde yasalara uyma zorunluluğuna ve denetim elemanlarının yasal olarak korunmasına ilişkin hükümler içeren yasal bir çerçevesi olmalıdır. Elde edilen bilgilerin gözetim ve denetim otoritelerince paylaşılması ve bu tür bilgilerin gizliliği konusuna yasal düzenlemelerde ayrıca yer verilmelidir.

---

[91] "Bankacılıkta Etkin Gözetim ve Denetim Koşullarına İlişkin Temel Prensipler", Basel Komitesi, http://www.tbb.org.tr, [15.03.2008]

Faaliyet İzni ve Yapı

2. Bankacılık faaliyetlerinde bulunmasına izin verilen ve bu kapsamda denetim ve gözetiminin yapılmasına karar verilen kuruluşların faaliyet alanları açıkça tanımlanmalıdır. Banka ünvanının kullanımı mümkün olduğu ölçüde kontrol altında tutulmalıdır.

3. Bankacılık faaliyetlerinde bulunulmasına izin veren kurumun faaliyet iznine ilişkin esasları belirleme yetkisine ve bunlara uygun olmayan başvuruları reddetme hakkı olmalıdır. Faaliyet iznine ilişkin prosedürde en azından bankanın mülkiyet yapısı, genel müdür ve diğer üst yöneticilerin nitelikleri, faaliyet planı, iç denetim sistemi ve sermaye yeterliliğini de içerecek şekilde bankanın mali yapısıyla ilgili projeksiyonların değerlendirilmesine yer verilmelidir. Başvuru sahibinin yabancı bir banka olması durumunda ise ait olduğu ülkenin gözetim ve denetim otoritesinin onayının alınması gerekmektedir.

4. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların büyük hissedarlarına ait paylarının ya da bunlar üzerindeki kontrol haklarının el değiştirmesine ilişkin taleplerini inceleme ve reddetme yetkisine sahip olmalıdır.

5. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların önemli büyüklükteki ele geçirme faaliyetlerini ve yatırımlarını inceleme ve bu oluşumların banka için yeni riskler yaratmasına ya da denetimin etkinliğini azaltmasına yol açmaması için gerekli kriterleri belirleme yetkisine sahip olmalıdır.

Bankaların İhtiyatlı Yönetimine İlişkin Düzenlemeler ve Yükümlülükler

6. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların taşıdıkları riskleri karşılayacak şekilde asgari sermaye yükümlülüklerini tanımlamalıdır. Ayrıca, sermayenin banka zararlarını karşılayabilmesine yönelik sermaye alt kalemlerinin tanımlanması gerekmektedir. Uluslararası alanda faaliyet gösteren bankalar için bu standart Basel Komite'nin belirlediği Sermaye Yeterliliği Rasyosu'nun altında olmamalıdır.

7. Gözetim ve denetim sistemlerinin en önemli özelliklerinden birisi bankaların kredi verme, yatırım yapma, kredi ve yatırım portföylerini yönetmelerine ilişkin politika, yöntem ve uygulamalarının bağımsız olarak değerlendirilebilmesidir.

8. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların aktif kalitesi ve kredi karşılıklarının yeterliliğinin değerlendirilmesine ilişkin oluşturduğu politikaları ve kullandığı yöntemleri yeterli bulmalıdır.

9. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların portföylerindeki yoğunlaşmayı belirlemelerine olanak verecek yeterli kapasitede bilgi iletişim ağına sahip oldukları konusunda tatmin olmalıdır. Ayrıca, gözetim ve denetim otoritesi bir kişi ya da gruba verilebilecek kredilerin sınırlandırılmasına ilişkin esasları belirleme yetkisine sahip olmalıdır.

10. Bankaların birbiriyle bağlantılı kuruluşlara verdikleri krediler nedeniyle artabilecek zararlardan korunabilmesi için bankacılık gözetim ve denetim otoritesi bankaların söz konusu bu kuruluşları sürekli gözetim altında bulundurmalarına imkan verecek gerekli düzenlemeleri oluşturmalıdır. Ayrıca, bu riskleri kontrol altına alabilmek ve bilançoya yayılmasını önlemek için bankaların gerekli önlemleri almalarını sağlamalıdır.

11. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların uluslararası kredilendirme ve yatırım faaliyetlerine ilişkin olarak ülke ve transfer risklerinin saptanması, izlenmesi ve kontrol edilmesine ilişkin yeterli politika ve uygulamalara sahip olduklarından ve söz konusu risklerin karşılanması için yeterli rezervlerinin olduğundan emin olmalıdır.

12. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi bankaların piyasa risklerinin etkin olarak ölçülmesi, izlenmesi ve kontrol edilmesine imkan veren sistemlere sahip olduklarından emin olmalıdır. Piyasa riskine maruz kalındığında, gözetim ve denetim otoritesi üstlenilebilecek piyasa riskine limit getirme ya da sermaye artırımı gibi yaptırımları uygulayabilme yetkisine sahip olmalıdır.

13. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların taşıdıkları tüm risklerini tespit edecek, ölçecek, yönetecek, kontrol edecek, ve bu riskler için yeterli sermayeyi bulunduracak şekilde geniş kapsamlı bir risk yönetimi sistemi (yönetim kurulu ve üst düzey yönetimin izlenme işlevini de içermek üzere) olduğuna ikna olmalıdır.

14. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların faaliyetlerinin yapısına uygun ve yeterli iç kontrollerinin bulunduğundan emin olmalıdır. Söz konusu kontroller yetki ve sorumlulukların paylaşılması, fonksiyonel ayırımlar, fon ödemeleri, aktif-pasif yönetimi, bu işlemlerin mutabakatı ve varlıkların korunmasına

ilişkindir. Hem bu iç kontrollere hem de yasal ve idari düzenlemelere uyulup uyulmadığını kontrolü için uygun iç veya bağımsız dış denetimin fonksiyonları belirlenmelidir.

15. Mali sektörde mesleki ve ahlaki yüksek standartların gelişmesi ve bankacılık faaliyetleriyle bilerek ya da bilmeyerek kötüye kullanımların engellenebilmesi için bankacılık gözetim ve denetim otoritesi müşterini tanı prensibinin uygulanmasına yönelik bankaların uygun politika ve uygulamalarının olduğundan emin olmalıdır.

Aralıksız Banka Gözetimi Yöntemleri

16. Bankacılıkta etkin gözetim hem yerinde hem de uzaktan denetimi kapsamalıdır.

17. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların faaliyetlerini tam olarak anlamalı ve banka yönetimiyle düzenli olarak temaslarda bulunmalıdır.

18. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, denetim raporları ve bankalara ait istatistiklerin toplanması, banka bazında ve konsolide olarak analiz edilmesi için uygun araçlara sahip olmalıdır.

19. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bağımsız denetçiler kullanarak ya da yerinde denetim yaparak gözetim bilgilerinin doğruluğunu bağımsız olarak değerlendirebilecek araçlara sahip olmalıdır.

20. Bankacılıkta etkin gözetim ve denetimin gereklerinden birisi de banka gruplarının konsolide bazda denetlenmesi konusunda bankacılık gözetim ve denetim otoritesinin yetkisinin bulunmasıdır.

Bilgi Verme Yükümlülükleri

21. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, her bankanın muhasebe uygulamaları ile uyumlu şekilde bankanın karlılığı ve finansman durumu hakkında doğru ve yeterli bilgiyi sağlayacak kayıtların mevcut olduğundan ve bankanın bunları gerçek durumlarını yansıtacak şekilde düzenli olarak yayımladığından emin olmalıdır.

Bankacılık Gözetim ve Denetim Otoritesinin Yasal Yetkileri

22. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların sermaye yeterliliği yükümlülüğünü yerine getiremez duruma düşmeleri, yasal düzenlemelere aykırı davranmaları ya da mevduat sahiplerinin menfaatlerine yönelik herhangi bir şekilde tehdit oluşturmaları halinde düzenleyici tedbirler alma yetkisine sahip olmalıdır.

23. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, bankaların yabancı ülkelerdeki şubeleri, ortaklıkları ve iştiraklerince yürütülen işlemlerinin temel prensiplere uygunluğu ve ihtiyatlı yönetimi konusunda gereken yaptırımları uygulayarak, global konsolide denetimin gereklerini yerine getirmelidir.

24. Konsolide gözetim ve denetimin temeli, ev sahibi ülkenin yetkili otoriteleri başta olmak üzere, tüm gözetim ve denetim otoriteleri ile temaslarda bulunmak ve bilgi alış verişini sağlamaktır.

25. Bankacılık gözetim ve denetim otoritesi, yabancı bankaların ülke içindeki faaliyetlerine ilişkin olarak, yerel bankalara uygulanan aynı yüksek standartları aramalıdır. Konsolide bazda gözetim ve denetimin yapılabilmesi için söz konusu yabancı bankaların ait oldukları ülke otoriteleri ile bilgi paylaşımı yetkisine de sahip olmalıdır.

4.2 Türkiye'de Risk Yönetimi Uygulamaları

Bu bölümde risk yönetiminin Türkiye'de gelişiminden ve Türkiye'deki uygulamalrdan bahsedilmiştir.

4.2.1. Bankalar Kanunu'nda Risk Yönetimi ve Denetim Süreçlerine İliskin Uygulamalar

01.11.2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 5411 sayılı Bankalar Kanunu'nda, risk yönetimi ve denetim süreçleri ile ilgili asagıda belirtilen kararlar alınmıstır. Bankalar Kanunu uyarınca, Bankaların denetim komitesi olusturması, İç Kontrol-Risk Yönetimi ve İç Denetim sistemleri kurması, dogru bilgi üreten Muhasebe sistemi kurması zorunlu tutulmustur. Sermaye yeterliligi ve likidite yeterliligine yönelik kosullar belirtilerek, tesis edilen kredilerle ilgili sınırlamalar ve genel kredi karsılıklarının uygulanması sart kosulmustur.

4.2.1.1. Denetim Komitesi Olusturulması

24 no'lu madde geregi, Bankalar, yönetim kurullarınca yönetim kurulunun denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere denetim komitesi olusturulur. Denetim komitesi en az iki üyeden olusur. Denetim komitesi üyeleri icraî görevi bulunmayan yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir. Denetim

komitesi, yönetim kurulu adına bankanın iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin etkinligini ve yeterliligini, bu sistemler ile muhasebe ve raporlama sistemlerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde isleyisini ve üretilen bilgilerin bütünlügünü gözetmek, bagımsız denetim kuruluslarının yönetim kurulu tarafından seçilmesinde gerekli ön degerlendirmeleri yapmak, yönetim kurulu tarafından seçilen bagımsız denetim kuruluslarının faaliyetlerini düzenli olarak izlemek, bu Kanun kapsamında ana ortaklık niteligindeki kuruluslarda, konsolide denetime tâbi kurulusların iç denetim islevlerinin konsolide olarak sürdürülmesini ve esgüdümünü saglamakla görevli ve sorumludur. Denetim komitesi, iç kontrol, iç denetim ve risk yönetimi sistemleri kapsamında olusturulan birimlerden ve bagımsız denetim kuruluslarından; görevlerinin ifasıyla ilgili olarak düzenli raporlar almak ve bankanın faaliyetlerinin sürekliligi ve güven içinde yürütülmesini olumsuz etkileyebilecek hususlar veya mevzuata ve iç düzenlemelere aykırılıklar bulunması hâlinde bu hususları yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür. Denetim komitesi, altı aylık dönemleri asmamak kaydıyla icra ettigi faaliyetlerin sonuçları ile bankada alınması gereken önlemlere, yapılmasına ihtiyaç duyulan uygulamalara ve bankanın faaliyetlerinin güven içinde sürdürülmesi bakımından önemli gördügü diger hususlara iliskin görüslerini yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür.

4.2.1.2. İç Sistemlere İliskin Yükümlülükler

29 no'lu madde geregi bankalar, maruz kaldıkları risklerin izlenmesi, kontrolünün saglanması, faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu ve degisen kosullara uygun, tüm sube ve konsolidasyona tâbi ortaklıklarını kapsayan yeterli ve etkin bir iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemi kurmak ve isletmekle yükümlüdürler.

4.2.1.3. İç Kontrol Sistemi

30 no'lu madde geregi; bankalar, iç kontrol sistemi kapsamında, faaliyetlerinin mevzuata, iç düzenlemelerine ve bankacılık teamüllerine uygun olarak yürütülmesini, muhasebe ve raporlama sisteminin bütünlügünü, güvenilirligini ve bilgilerin zamanında elde edilebilirligini her seviyedeki personeli tarafından uyulacak ve uygulanacak sürekli kontrol faaliyetleri ile saglamak, görevlerin fonksiyonel ayrımlarını, yetki ve sorumlulukların paylasımını, fon ödemelerini, banka islemlerinin mutabakatını, varlıkların korunmasını ve yükümlülüklerin kontrol altında tutulmasını temin etmek, maruz kalınan her türlü riskin tanınması,

degerlendirilmesi ve yönetimi için gerekli alt yapıyı hazırlamak ve yeterli iletisim agını olusturmak zorundadır. iç kontrol faaliyetleri yönetim kuruluna baglı olarak çalısacak iç kontrol birimi ve personeli tarafından yürütülür.

4.2.1.4. Risk Yönetimi Sistemi

31 no'lu madde geregi; bankalar risk yönetimi sistemi kapsamında, risk politikalarını Kurulca (B.D.D.K.) belirlenen esaslar çerçevesinde olusturmak, uygulamak ve raporlamak zorundadır. Risk yönetimi faaliyetleri yönetim kuruluna baglı olarak çalısacak risk yönetimi birimi ve personeli tarafından yürütülür.

4.2.1.5. İç Denetim Sistemi

32 no'lu madde geregi; bankalar bütün birim, sube ve konsolidasyona tâbi ortaklıklarını kapsayan bir iç denetim sistemi kurmak zorundadır. Bu çerçevede, faaliyetlerin mevzuata, ana sözlesmeye, iç düzenlemelere ve bankacılık ilkelerine uygunlugu, banka müfettisleri tarafından denetlenir iç denetim faaliyetleri, tarafsız ve bagımsız bir sekilde, gerekli meslekî özen gösterilerek, yeterli sayıda müfettis tarafından yerine getirilir. Ana ortaklık niteligindeki bankanın iç denetiminde görev alanlar konsolidasyona tâbi ortaklıklarda iç denetim görevini ifa edebilir. iç denetimle görevli birimce veya yetkili müfettislerce bu Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında düzenlenecek iç denetim raporunun, en az üçer aylık dönemler itibarıyla ve denetim komitesi aracılığıyla yönetim kuruluna tevdii zorunludur.

4.2.1.6. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

37 no'lu madde geregi; bankalar, kurulus birliklerinin ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun görüsü alınmak suretiyle Kurul tarafından uluslar arası standartlar esas alınarak belirlenecek usûl ve esaslara uygun olarak muhasebe sistemlerinde tekdüzeni uygulamak; tüm islemlerini gerçek mahiyetlerine uygun surette muhasebelestirmek; finansal raporlarını bilgi edinme ihtiyacını karsılayabilecek biçim ve içerikte, anlasılır, güvenilir ve karsılastırılabilir, denetime, analize ve yorumlamaya elverisli, zamanında ve dogru sekilde düzenlemek zorundadır. Yayımlanan finansal tabloların gerçege aykırı oldugunun tespiti hâlinde Kurul gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.

4.2.1.7. Sorumluluk

41 no'lu madde geregi, Banka Yönetim kurulu, bu Kanunun 37 nci maddesi uyarınca faaliyetlerin muhasebelestirilmesi, finansal tabloların hazırlanması, onaylanması, denetlenmesi, yetkili mercilere sunulması ve yayımlanması dâhil finansal raporlama sistemini, görev, yetki ve sorumlulukları belirlemek, bilgi sistemlerini yeterli hale getirmek ve uygulamayı gözetmekle yükümlüdür[92].

4.2.2. B.D.D.K. Yönetmelikleri ile Risk Yönetimi ve Denetim Süreçlerine İliskin Uygulamalar

Bu baslık altında B.D.D.K.'nın risk yönetimi ile denetim süreçlerine iliksin yayınladıgı yönetmelikler hakkında bilgi verilecektir.

4.2.2.1. Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemlerine İlişkin Yönetmelik

08.02.2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Bankaların iç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkındaki Yönetmelik" uyarınca Bankaların iç denetim ve risk yönetimi sistemlerine iliskin gerçeklestirmeleri gereken faaliyetler belirtilmistir.ilgili yönetmeligin 3 no'lu maddesi uyarınca bankalar, bünyelerinde, faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu, degisen kosullara cevap verebilecek nitelik, yeterlilik ve etkinlikte, bu Yönetmelik hükümlerine uygun iç denetim ve risk yönetim sistemlerini kurmak, idame ettirmek ve gelistirmek zorundadırlar.

4 no'lu madde geregi bankalar iç kontrol islevini etkin bir sekilde yerine getirmek amacıyla, asgari olarak,

- Karar alma sürecine iliskin usul ve esasları,
- Risk yönetimi kapsam ve uygulaması,
- Risklerle ilgili limit ve standartları belirleme ve uygulama süreçleri,
- Bilgi islem altyapısı üzerinde olusturulacak kontroller,
- Finansal ve yönetsel raporlama,
- Personel politikası,
- Sorumlulukların belirlenmesi,

---

[92] Bankacılık Kanunu, **age**, 10-13

- Denetim ve kurallara riayet,
- Usülsüz işlemlerin önlenmesi

hususlarında yazılı iç kuralları bu yönetmelik hükümlerine uygun olarak tesis etmek ve uygulamak zorundadırlar.

5 no'lu madde geregi, iç kontrol islevi kapsamındaki faaliyetlerin yönetim kurulu, üst düzey yönetim ve bankanın her seviyedeki personeli ile teftis kurulu, iç kontrol merkezi ve risk yönetimi grubu tarafından yürütülecegi belirtilmistir. 6 no'lu madde ile Banka Yönetim Kurulu'nun iç kontrol islevinin gerçeklestirilmesindeki görev ve sorumlulugu belirtilmistir. Sözkonusu madde uyarınca Yönetim kurulu, bankanın kontrol faaliyetlerine iliskin önemli strateji ve politikaları olusturarak, onaylar, uygulanmasını dönemsel olarak inceler ve bankanın bünyesinde kurumsal yapıya uygun ve etkin bir iç denetim sistemi ile risk yönetimsisteminin kurulması ve sürdürülmesi hususunda gerekli tedbirleri alır.

8 no'lu madde ile Bankaların bünyesinde Üst Düzey Risk Komitesi (ÜDRK) olusturulması zorunlu kılınmıstır. Madde geregi Üst düzey risk komitesi, bankanın konsolide ve konsolide olmayan bazda izleyecegi risk yönetimi stratejilerinin, politikalarının hazırlanmasından, yönetim kurulunun onayına sunulmasından ve uygulamaların izlenmesinden sorumlu tutulur.

12 no'lu madde ile Banka genelinde uygulanacak iç kontrol faaliyetleri belirtilmistir. Sözkonusu madde geregi iç kontrol süreci ve faaliyetlerinde asagıdaki unsurlara yer verilmesi gerekmektedir. Yönetim kurulu ile banka üst düzey yönetiminin gözetim ve incelemeleri

- Faaliyet kontrolleri
- Maddi unsurlara iliskin kontroller
- Limitlere uygunluk incelemeleri, asım ve aykırılıkların takibi
- Onay ve yetki sistemi
- Sorgulama ve mutabakat sistemi

14 no'lu madde kapsamında bankalarda güvenilir bilgi erisim sistemlerinin tesis edilmesi belirtilmistir. Madde geregi; iç kontrol islevinin iyi çalısmasının ve gerekli bilgi ihtiyacının karsılanmasının saglanması bakımından verilerin ve diger bilgilerin

elektronik ortamda saklanılmasına ve kullanılmasına olanak veren, güvenilir etkin yönetim bilgi sistemlerinin tesis edilmesi zorunludur.

15 no'lu madde kapsamında bilgi sistemleri ile bilgi islem teknolojisinin kontrolü amaçlanmaktadır. Madde geregi; bilgi sistemlerinin ve bilgi işlem teknolojisinin içerdigi risklerin, bankaların faaliyetlerinin kesintisiz yürütülmesi ve muhtemel zararların önlenmesi amacıyla, etkin olarak kontrolü sarttır.

32 no'lu madde ile Bankaların risk politikaları olusturmaları gerekliligi belirtilmistir. Madde kapsamında; risk politikaları ve bunlara iliskin uygulama usulleri, risk yönetimi grubunun önerilerinin de dikkate alınması suretiyle yönetim kurulu tarafından olusturularak yürürlüge konulan ve üst düzey yönetim tarafından uygulanan yazılı standartları ihtiva eder. Banka personeli risk politikaları ve bunlara iliskin uygulama usullerinden haberdar edilir.

33 no'lu madde ile risk yönetiminin organizasyonu konusunda bilgi verilmistir. Madde geregi; risk yönetiminin organizasyonel yapısının olusturulması çerçevesinde yönetim kuruluna dogrudan baglı, bagımsız çalısan üst düzey risk komitesi; bu komiteye baglı banka risk komitesi ve buna baglı olarak, bankanın faaliyetlerinin yapısına uygun sayıda ve özellikte münferit risk yönetimi komiteleri tesis edilir.

34 no'lu madde ile risk yönetim grubunun temel görevleri ve sorumlulukları belirlenmistir. Risk Yönetimi grubu risklerin izlenmesi ve analizi kapsamında; pozisyonlara ve fiyatlara iliskin verilerin izlenmesi, risk tutarlarının izlenmesi, limit ihlallerinin tanımlanması ve izlenmesi, muhtemel senaryoların analizi, risk tutarlarının özetlenmesi ve raporlanması, diger birim ve is alanları ile uyumu ve geriye dönük test uygulanması konularından sorumludur.

38 no'lu madde ile risklerin ölçülmesi, izlenmesi ve yönetimi konusunda bilgi verilmis olup, bankalar, tasıdıkları tüm riskleri tespit edecek, ölçecek, kontrol edecek, yönetecek ve bu riskler için yeterli sermayeyi bulunduracak sekilde yönetim kurulunun ve üst düzey yönetimin izleme islevini de içeren genis kapsamlı bir risk yönetimi sistemi tesis ve idame ettirmek zorundadırlar[93].

[93] BDDK Yönetmelik, 2001, **age**, 4-19

4.2.2.2. Sermaye Yeterliligine İliskin Yönetmelik

01.03.2003 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan, "Bankaların Sermaye Yeterliliginin Ölçülmesine ve Degerlendirilmesine iliskin Yönetmelik" uyarınca, Bankaların üstlendikleri risklere istinaden tutmaları gereken sermayeler açıklanmaktadır.

4'nolu madde ile konsolide edilmemis mali tablolar esas alınarak sermaye yeterliligi standart oranının hesaplanma yöntemi belirtilmektedir.

Sermaye yeterliliginin payı olan Özkaynak tutarının hesabında, ana sermaye, katkı sermaye ve üçüncü kusak sermayenin nelerden olustugu belirtilmektedir. Belirtilen sermayelerden, indirilen Degerler'in çıkarılması ile Özkaynak tutarına ulasılmaktadır.

Madde geregi, Banka'nın aktifleri, Risk agırlıklı varlık olarak;

- Risk agırlıgı % 0 olanlar,
- Risk agırlıgı % 20 olanlar,
- Risk agırlıgı % 50 olanlar,
- Risk agırlıgı % 100 olanlar,
- Piyasa riskine esas tutar

olarak sınıflandırılmakta ve risk agırlıklı varlıkların toplam tutarı ile özkaynak tutarının birbirine bölünmesi sonucu, sermaye yeterlilik oranı hesaplanmaktadır. Risk agırlıklı varlıklar, agırlıklı olarak alınan teminatlara göre sınıflandırılmaktadır.Yönetmeligin 6 no'lu maddesinde; "Sermaye yeterliligi standart oranının bankalarca konsolide olmayan ve konsolide bazda asgari % 8 olarak tutturulması ve idame ettirilmesi sarttır. Mart, Haziran, Eylül ve Aralık ayı sonu itibarıyla hesaplanan standart oranlar, ilgili dönemlere ait bilanço ve kâr ve zarar cetvelleri ile birlikte yayımlanır." ifadesi bulunmaktadır.

7 no'lu madde de, piyasa riskine esas tutarın hesaplanması konusunda bilgi verilmekte ve "Piyasa Riskine Esas Tutar; Ulusal Denetim Otoritesi (B.D.D.K.) tarafından onaylanan bir risk ölçüm modeli bulunan bankalarca, hesaplanan riske maruz degere dayalı sermaye yükümlülügünün "12,5" ile çarpılması suretiyle bulunur" seklinde belirtilmektedir.

13 no'lu madde geregi piyasa riskine esas sermaye yükümlülügünün hesabında, risk ölçüm modellerini kullanan bankaların, düzenli olarak ayrıntılı bir stres testi programı uygulamak zorunda oldukları ifade edilmektedir.

14 no'lu madde de ise, bankaların kullandıkları modellerin dogrulugunu ve performansını ölçmek amacıyla, risk unsurlarında meydana gelebilecek degismelerden dolayı geçmis 250 isgünü içerisinde portföy degerlerinde gerçeklesen günlük kazanç ve kayıplarını, risk ölçüm modelleri ile tahmin ettikleri günlük "Riske Maruz Deger" rakamlarıyla karsılastırmak suretiyle her ay "Sapma Sayısı"nı tespit etmek zorunda oldukları belirtilmektedir[94].

4.2.2.3. Kur Riskine İlişkin Yönetmelik

19.02.2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Yabancı Para Net Genel Pozisyon / Özkaynak Standart Oranının Bankalarca Konsolide ve Konsolide Olmayan Bazda Hesaplanması ve Uygulanması Hakkında Yönetmelik", bankaların döviz varlık ve yükümlülükleri arasında dengelerin kurulmasını ve özkaynakları ile uyumlu bir seviyede döviz pozisyonu tutmalarını temin etmek üzere, döviz yönetimlerinde uygulayacakları yabancı para net genel pozisyon/özkaynak standart oranına iliskin usul ve esasların tespit edilmesine yöneliktir. Yönetmeligin 4 no'lu maddesinde; "yabancı para net genel Pozisyon /özkaynak standart oranının mutlak degerlerinin haftalık basit aritmetik ortalaması ±20'yi asamaz." ifadesi bulunmaktadır. Bankalar hesaplanan standart oranları haftalık olarak B.D.D.K.'ya göndermekle mükellef tutulmuslardır.

4.2.2.4. Bankalarca Ayrılacak Karsılıklara İlişkin Yönetmelik

30.06.2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Bankalarca Karsılık Ayrılacak Kredilerin ve Diger Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karsılıklara iliskin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik" , bankaların kredileri ile diger alacaklarının niteliklerine göre sınıflandırılması ve bunlar için ayrılacak karsılıklara iliskin esas ve usullerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Yönetmelikteki 4 no'lu madde geregi, Bankaların kredilerini ve diger alacaklarını tahsil kabiliyetine ve borçluların kredi degerliligine göre, Yönetmelikte yer alan kriter ve açıklamalra istinaden asagıdaki gruplar itibariyle sınıflandırmaları sart kosulmustur.

---

[94] BDDK Yönetmelik, 2003, **age**, 5-12

- Birinci Grup- Standart Nitelikli Krediler ve Diger Alacaklar
- İkinci Grup- Yakın izlemedeki Krediler ve Diger Alacaklar (Anaparanın, faizin veya her ikisinin tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren 90 günü geçmeyen)
- Üçüncü Grup- Tahsil imkanı Sınırlı Krediler ve Diger Alacaklar (Anaparanın, faizin veya her ikisinin tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren 90 günden fazla geciken ancak 180 günü geçmeyen)
- Dördüncü Grup- Tahsili Süpheli Krediler ve Diger Alacaklar (Anapara veya faizin ya da her ikisinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren tahsilinin gecikmesi 180 günü geçen, ancak 1 yılı geçmeyen)
- Besinci Grup- Zarar Niteligindeki Krediler ve Diger Alacaklar (Ana paranın veya faizin veya her ikisinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren tahsili 1 yıldan fazla gecikmis)

Yönetmelikteki 7.madde geregi, bankalarca ayrılacak özel ve genel karsılıkların oranları belirtilmektedir. Kredi ve alacagın Üçüncü Gruba alındıgı tarihten itibaren en az yüzde yirmisi, Dördüncü Gruba alındıgı tarihten itibaren en az yüzde ellisi, Besinci Gruba alındıgı tarihten itibaren yüzde yüzü oranında özel karsılık ayrılması gerekmektedir.

Aynı madde geregi, bankalar standart nitelikli nakdi kredileri ve yakın izlemedeki nakdi kredileri toplamının binde besi ve teminat mektupları, aval ve kefaletleri ile diger gayrinakdi kredileri toplamının binde biri oranında genel karsılık ayırmak zorundadır[95].

4.2.3. Risk Yönetimi ve Denetim Süreçlerine İliskin Genel Banka Uygulamaları

B.D.D.K.'nın öngördügü mevzuat düzenlemeleri harici Bankalar risk yönetimi ve denetim süreçlerine iliskin Banka özelinde uygulamalar da gerçeklestirmektedirler. Kredi riski için, Banka genelinde derecelendirme (rating ve scoring) yaklasımları ile kredi müsterilerinin risk oranları ve temerrüt ihtimalleri modellenmektedir. Kredi riski açısından, borçlu veya borçlular grubu risk sınırlamasına tabi tutulmaktadır. Sektör bazında risk yogunlasması her ay sonu itibariyle takip edilmektedir. Kredi müsterilerinin cografi dagılımı aylık olarak takip edilmektedir. Banka kredi

[95] BDDK Yönetmelik, 2006, **age**, 1-6

politikaları çerçevesinde kredilerin degerliligini analiz edilerek, firmaların finansal durumu ve kredinin türüne göre nakit teminatlar, banka garantisi, gayrimenkul ipotegi, menkul rehni, kambiyo senetleri veya diger kisi ve kurulusların kefaletleri teminat olarak alınmaktadır.

Mevzuat haricinde, piyasa riski için gelistirilen içsel modeller kullanılarak riske maruz deger ölçülmektedir. Ayrıca, nakit akıs projeksiyonu, durasyon ve fark analizi gibi geleneksel risk ölçüm yöntemleri de kullanılmaktadır. Faiz oranı riskine iliskin varlıkların, yükümlülüklerin ve bilanço dısı kalemlerin faize duyarlılıgı haftalık Aktif-Pasif Komitesi toplantılarıyla piyasadaki gelismelerin de dikkate alınmasıyla degerlendirilmekte ve duyarlılık analizleri gerçeklestirilmektedir. Bankanın maruz kaldıgı faiz oranı riskinin ölçülmesinde, standart metod, riske maruz deger (RMD) ve Aktif-Pasif risk ölçüm yöntemleri kullanılmaktadır. Bu yöntemle bilanço içi ve dısı faize duyarlı açık rakamı takip edilebilmektedir. Likidite riskinden korunmak amacıyla Bankalar fonlama kaynaklarını müsteri mevduatı ve yurtdısından kullanılan krediler olmak üzere çesitlendirmekte, varlık ve yükümlülükler arasında vade uyumunun saglanması gözetilmekte, piyasa dalgalanmaları neticesinde ortaya çıkabilecek likidite ihtiyacının eksiksiz bir biçimde saglanabilmesi amacıyla likit degerler muhafaza etmektedirler. Aktif ve pasif kalemlerin kalan vadelerine göre listelenmesi yapılarak, net likidite açıgı takip edilmektedir. Operasyonel riskler için, banka genelinde politika ve prosedürlerin yayınlanması ve Teftis Kurulu Baskanlıgı ile iç Kontrol Merkezi tarafından periyodik olarak, sözkonusu politika ve prosedürlere uyumun kontrolü saglanmaktadır[96].

[96] Anadolubank A.Ş., **Risk Yönetim Rehberi**, (İstanbul, 2007), 6

5. BASEL II KRİTERLERİ KAPSAMINDA SERMAYE YETERLILIĞI RASYOSUNUN HESAPLANMASI, OPERASYONEL RİSK HESABINDA KULLANILAN FARKLI ÖLÇÜM YAKLAŞIMLARININ SERMAYE YETERLİLİĞİ RASYOSUNA ETKİSİ VE SERMAYE YETERLILIK RASYOSUNU ETKILEYEN FAKTÖRLER

Çalışmanın uygulama bölümünde ilk olarak risk yönetimi kapsamında özel bir türk bankasının sermaye yeterlilik rasyosu hesaplanacak söz konusu hesaplamalarda operasyonel risk için farklı ölçüm yaklaşımlarının (temel gösterge, standart yaklaşım ve alternatif standart yaklaşım) sermaye yeterlilik rasyosu üzerine etkisi analiz edilmeye çalışılacak, ikinci olarak aktif büyüklüğü birbirine benzer iki özel türk bankasının kredi riski, piyasa riski, operasyonel riski ve sermaye yeterlilik oranı hesaplanarak karşılaştırma yapılacak ve son olarak da Türkiye'de kurulan ve faaliyet gösteren tüm mevduat bankalarının sermaye yeterlilik oranları ile bu bankalara ait bağımsız değişkenler arasındaki ilişki incelenerek, sermaye yeterlik rasyosunu etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılacaktır.

5.1 Türk Bankacılık Sistemi

Türkiye'de Bankalar mevduat toplama izni olan (ticaret bankaları) ve mevduat kabul etmeyen bankalar olmak üzere 2 ana gruba ayrılmaktadır. Ayrıca, her bir grup sermaye kaynağına göre özel, kamu ve yabancı olmak üzere üç alt gruba ayrılmaktadır.

Ticaret bankaları mevduat toplama lisansına sahiptir. Bu bankalar sermaye piyasası işlemleri yanı sıra yatırım bankacılığı alanında da faaliyet göstermektedir. Günümüzde hızla gelişen teknolojinin de yardımıyla geniş bir ürün ve hizmet yelpazesine sahiptirler. 2007 yılsonu verileriyle Türkiye'de faaliyet gösteren Ticaret bankalarının sayısı 33'dür. Bunlardan 3 tanesi kamusal sermayeli, 12'si özel sermayeli, 1 tanesi tasarruf mevduatı sigorta fonuna devir, 17'si ise yabancı sermayeli bankalardır. Kamusal sermayeli ticaret bankaları yurt genelinde yaygın şube ağına sahiptir. Ticari bankacılık işlemlerinin yanı sıra, tarım sektörü ile küçük

ve orta ölçekli işletmelerin finansmanında ihtisas sahibidirler. Özel sermayeli ticaret bankaları arasında, yurt genelinde yaygın şube ağına sahip olan ve her türlü bankacılık hizmetini sunanbüyük ölçekli ticaret bankaları ile daha çok büyük şehirlerde faaliyetlerini yoğunlaştırmış olan, toptantıcı bankacılık yapan küçük ve orta ölçekli ticaret bankaları yer almaktadır.

Yabancı bankalar, Türkiye'de şube açmış ve kurulmuş bankalar olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Bu bankalar, diğer ticaret bankaları ile aynı düzenlemelere tabidirler.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesinde, alacakların tahsili amacıyla 1 banka faaliyette bulunmaktadır.

Bankacılık sisteminde yeniden yapılanmanın yaşandığı 1999-2003 döneminde 20 tane banka mali durumunun zayıflaması nedeniyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilmiştir. Bu bankaların tüm yükümlülükleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafında üstlenilmiştir. Diğer yandan, 8 bankanın faaliyetine son verilmiş ve tasfiye edilmiştir. Aynı dönemde Fondaki bankalardan bazılarının satın alınması da dahil olmak üzere bankacılık sektöründe 11 tane banka birleşmesi gerçekleşmiştir.

Mevduat kabul etmeyen bankalar, tasarruf sahibine dönük bireysel hizmetler değil, daha çok sermaye piyasası işlemleri, portföy yönetimi ve danışmanlık hizmetleri gibi alanlarda faaliyet göstermektedirler. Ayrıca, kaynak olarak kullanabildikleri bazı özel fonlardan kredi de verebilirler. 2007 yılı sonu itibariyle mevduat kabul etmeyen banka sayısı 13'dür.

2007 yılı sonunda bankacılık sisteminde yurtdışındaki şubeler de dahil olmak üzere 7.366 şube bulunmaktadır. Bunların 2.165 tanesi kamusal sermayeli ticaret bankalarına aittir. Özel sermayeli ticaret bankalarının şube sayısı ise 3.868 tanedir.

Sektörde istihdam edilen kişi sayısı 153.783'dür. Bankacılık sektöründe çalışanların yüzde 26'sı kamusal sermayeli ticaret bankalarında, yüzde 51'i özel sermayeli ticaret bankalarında, , yüzde 19'u yabancı bankalarda çalışmaktadır. 2007 Eylül ayı verilerine göre sektördeki en büyük aktif büyüklük 77.089.454.000 YTL ile Ziraat

Bankası'na aittir ve Ziraat Bankası'nı sırasıyla İş Bankası, Akbank, Garanti ve Yapı Kredi vs. takip etmektedir.[193]

5.2. Uygulamanın Amacı

1988 tarihli Basel I Uzlaşısı, bankacılık sektöründeki ilk sermaye standardını oluşturmuştur. Ancak bu Uzlaşı yayımlandığı ilk günden itibaren eksiklikleri nedeniyle eleştirilmeye başlanmıştır. Bu eksikliklerin giderilmesi amacıyla, yeni bir bankacılık sermaye standartları taslağı Basel Komitesi tarafından 1999 yılında tartışılmaya açılmıştır. Basel II olarak da bilinen bu taslak, yeni bankacılık sermaye standartları olarak 26 Haziran 2004 tarihinde Basel Komitesi tarafından internet üzerinden yayınlanmıştır. Piyasalarda sunulan ürün ve hizmetlerin gelişmesi ve daha karmaşık hale gelmesiyle ortaya çıkan Finansal skandallar sonucu operasyonel riskin bankalar için önemli boyutu anlaşılmaya başlanmıştır. Operasyonel risk genel olarak kredi ve piyasa riski dışında kalan tüm riskler olarak ifade edilmiştir. Basel II düzenlemesinin Haziran 2004 tarihinde yayınlanmasıyla birlikte, bankacılıkta operasyonel risklerin ölçümü ve sermaye yeterliliği oranına dâhil edilmesi konusu daha güncel hale gelmiştir.

Bu çalışmanın başlıca amaçları şunlardır:

- Anadolubank'ın 2005, 2006 ve 2007 yıllarına ait detaylı gerçek portföy verileri kullanılarak, Basel II kriterlerinde belirtilen kredi ve piyasa risklerinin standart yöntem ile operasyonel riskinin ise temel gösterge yaklaşımı, standart yaklaşım ve alternatif standart yaklaşım ile ölçülmesi neticesinde hesaplanan sermaye yeterlilik rasyolarının karşılaştırılmasını ve kullanılan farklı yöntemlerin Bankanın sermaye yeterliliği oranı üzerindeki etkileri incelemek.

- Aktif büyüklüğü ile Anadolubank A.Ş. ile benzerlik gösteren Tekstilbank A.Ş.nin sermaye yeterlilik oranını hesaplayarak iki bankakanın kredi riski, piyasa riski ve operasyonel risk bağlamında karşılaştırmak.

- Türkiye'de kurulan ve faaliyet gösteren tüm mevduat bankalarının sermaye yeterlilik rasyolarına (SYO) temel bilanço kalemlerinin, bankaya ait bazı içsel

---

[193] "İstatistiki Veriler", http://www.bddk.org.tr/turkce/Istatistiki_Veriler/Istatistiki_Veriler.aspx [20.05.2008]

değişkenlerin ve Borsaya kote olmuş bankaların piyasa değeri / defter değeri (PD/DD) oranına etkisinin ölçülmesi amaçlanmaktadır.

5.3. Uygulamanın Kapsamı

Anadolubank A.Ş., Tekstilbank A.Ş. ve Türkiye'de kurulan ve faaliyet gösteren tüm mevduat bankalarının Sermaye yeterliliği standart oranının tespitinde kullanılan risk ölçüm yöntemlerinde; Sermaye yeterliliği standart oranının hesaplanması 1 Kasım 2006 tarih ve 26333 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine ilişkin Yönetmelik" ile "Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik" çerçevesinde yapılmıştır Sermaye yeterliliği standart oranının hesaplanmasında hesap ve kayıt düzenine ilişkin mevzuata uygun olarak düzenlenen veriler kullanılmıştır.

Özkaynakların hesaplanmasında sermayeden indirilen değer olarak dikkate alınan tutarlar risk ağırlıklı varlıklar, gayrinakdi krediler ve yükümlülüklerin hesaplanmasına dahil edilmemiştir. Risk ağırlıklı varlıkların hesaplanmasında, tükenme ve değer kaybı ile karşı karşıya olan varlıklar, ilgili amortismanlar ve karşılıklar düşüldükten sonra kalan net tutarlar üzerinden hesaplara alınmıştır.

Gayrinakdi krediler ve taahhütler ile ilgili işlemlerde karşı taraftan olan alacaklar, varsa bu işlemler için "Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar için Ayrılacak Karşılıklara ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik"e istinaden ayrılan ve pasif hesaplar arasında izlenen özel karşılıklar düşüldükten sonraki net tutar üzerinden "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine ilişkin Yönetmelik"in 5 inci maddesinde belirtilen oranlar ile krediye dönüştürülerek ilgili risk grubuna dahil edilmiş ve risk grubunun ağırlığı ile ağırlıklandırılmıştır. Türev Finansal Araçlar ile ilgili işlemlerde, kredi riskine esas tutarların hesaplanmasında, karşı taraftan olan alacaklar, "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine ilişkin Yönetmelik"in 5 inci maddesinde belirtilen oranlar ile krediye dönüştürülerek ilgili risk grubuna dahil edilmiş ve ilgili risk grubunun ağırlığı ile ikinci defa ağırlıklandırılmıştır.

5.4. Anadolubank A.Ş. Uygulaması

Anadolubank A.Ş. 1996 Bakanlar Kurulunun 11 Ekim 1996 tarih ve 22784 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 18 Eylül 1996 tarih ve 96/8332 sayılı Kararına istinaden "Anadolubank A.Ş." ünvanıyla kurulmuş ve 11 Nisan 1997 tarih ve 4269 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde tescil edilmiştir. Hazine'nin 25 Ağustos 1997 tarih ve 39692 sayılı yazısı ile Anadolubank A.Ş.'ye faaliyet izni verilmiştir. 1997 yılında Özelleştirme İdaresi'nce Etibank A.Ş.'nin 3'e ayrılarak Etibank A.Ş., Denizcilik Bankası T.A.Ş. ve Anadolu Bankası T.A.Ş. adı altında 3 ayrı özelleştirme işlemine tabi tutulması sonucunda açılan özelleştirme ihalesi kapsamında "Anadolu Bankası T.A.Ş."nin isim ve lisans haklarının Anadolubank A.Ş.'ye devri gerçekleştirilmiştir. 27 Eylül 1997'de faaliyetlerine 3 şube ile başlayan Anadolubank A.Ş.nin şube sayısı 2007 yılsonunda 76'ya yükselmiştir. Anadolubank 3.029.698.000 YTL'lik aktif büyüklüğü 76 şubede toplam 1788 çalışanıyla sektörde yer almaktadır ve bir Habaş Şirketler Grubu iştirakidir.

Çalışmanın bu bölümünde Anadolubank A.Ş. nin kredi riski, piyasa riski ve operasyonel riski hesaplanarak sermaye yeterlilik rasyosu bulunacak operasyonel risk hesaplaması sırasında 3 farklı yöntem (temel gösterge, standart yaklaşım, alternatif standart yaklaşım) kullanılarak sermaye yeterlilik rasyoları karşılaştırılacaktır.

5.4.1.Kredi Riskinin Hesaplanması

Kredi riski, bankaya karşı olan yükümlülüklerin zamanında yerine gerilmemesi nedeniyle doğabilecek zararlar olarak tanımlanabilir. Bu risk miktarının ölçümü için standart yöntem kullanılmıştır. Standart yöntem, Basel I Uzlaşısında tanımlanan risk gruplamasının aslında biraz daha detaylandırılmış hali gibi görülebilir. Bu yöntem banka ile kredi ilişkisinde bulunan herbir tarafın bir dışsal risk derecelendirme kuruluşundan kalite notu almasına ve bu kalite notuna denk düşen bir risk ağırlığı ile değerlendirilmesi esasına dayanmaktadır.

Tablo 3: Anadolubank A.Ş. Kredi Riskine Esas Tutar Hesaplaması

	31.12.2007 Risk Ağırlıkları			
	0%	20%	50%	100%
Kredi Riskine Esas Tutar				
Bilanço Kalemleri (Net)	1.017.600	146.938	316.454	1.548.270
Nakit Değerler	23.218	-	-	-
Vadesi Gelmiş Menkul Değerler	-	-	-	-
T.C. Merkez Bankası	21	-	-	-
Yurtiçi, Yurtdışı Bankalar, Yurtdışı	-	145.999	-	21.751
Para Piyasalarından Alacaklar	110.000	-	-	-
Ters Repo işlemlerinden Alacaklar	-	-	-	-
Zorunlu Karşılıklar	406.774	-	-	-
Krediler	52.171	239	313.687	1.382.757
Tasfiye Olunacak Alacaklar (Net)	-	-	-	-
Kiralama işlemlerinden Alacaklar	-	-	-	-
Satılmaya Hazır Menkul Değerler	-	-	-	-
Vadeye Kadar Elde Tutul Menkul	390.468	-	-	-
Aktişerimizin Vadeli Satışından	-	-	-	-
Muhtelif Alacaklar	-	-	-	9.482
Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Reeskontları	8.795	200	2.767	16.338
İştirak, Bağlı Ortak. ve Birlikte Kontrol	-	-	-	35,939
Maddi Duran Varlıklar	-	-	-	14.584
Diğer Aktifler	26.153	-	-	67.419
Nazım Kalemler	14.372	365.465	119.303	342.237
Gayrinakdi Krediler ve Taahhütler	14.372	301.736	119.303	339.415
Türev Finansal Araçlar	-	63.729	-	2.822
Risk Ağırlığı Verilmemiş Hesaplar	-	-	-	-
Toplam Risk Ağırlıklı Varlıklar	1.031.972	511.903	435.757	1.890.507

Kredi Riskine Esas Tutar (KRET) =0%*(1.031.972)+ 20%*(511.903)+ 50%*(435.757) +100%*(1.890.507)

= 2,210,766

5.4.2.Piyasa Riski

Piyasa riski, finansal piyasaların normal hareketleri nedeniyle faiz oranları ve döviz kurlarında meydana gelen değişimler sonucunda, bir bankanın zarar etme veya sermaye kaybetme riski olarak tanımlanabilir. Piyasa riskinin ölçülerek, sermaye yeterliliği oranına dahil edilmesini BBDK 2001 yılı sonundan itibaren tüm bankalar için zorunlu hale getirmiştir. BDDK, piyasa riskinin hesaplanması için standart yöntemi zorunlu tutarken, riske daha hassas, gelişmiş ve risk yönetimi açısından daha esnek olan diğer risk ölçüm modellerinin kullanımını da teşvik etmektedir. Kurum tarafından kullanımına izin verilen bir risk ölçüm modeli bulunmayan, risk ölçüm modeli Kurumca yeterli görülmeyen ya da modellerinin yeterliliğinin ve güvenilirliğinin kaybolduğuna Kurumca kanaat getirilen bankalarca, piyasa riskine esas tutar, standart metoda göre hesaplanan genel piyasa riski, kur riski, spesifik risk, emtia riski, takas riski ve opsiyonlardan kaynaklanan piyasa riski için gerekli sermaye yükümlülükleri toplamının onikibuçuk ile çarpılması suretiyle bulunmaktadır. Anadolubank A.Ş.de genel piyasa riski ve spesifik risklere karşı bulundurulması gereken sermaye, "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik"in hükümleri çerçevesinde Standart Metot kullanılarak hesaplanmakta ve aylık olarak raporlanmaktadır.

Tablo 4: Anadolubank A.Ş. Piyasa Riskine Esas Tutar Hesaplaması

	31.12.2007
(I) Genel Piyasa Riski İçin Hesaplanan Sermaye	7.682
(II) Spesifik Risk İçin Hesaplanan Sermaye	-
III) Kur Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü –	1.942
(IV) Emtia Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü	-
(V) Takas Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü	-
(VI) Opsiyonlardan Kaynaklanan Piyasa Riski İçin	-

Tablo -4 devam

(VII) Risk Ölçüm Modeli Kullanan Bankalarda Piyasa	-
(VIII) Piyasa Riski İçin Hesaplanan Toplam Sermaye	9.624
(IX) Piyasa Riskine Esas Tutar (12,5 x VIII) ya da	**120.300**

5.4.3 Operasyonel Risk

Bir bankanın taşıdığı riskler karşılığında ayırması gereken sermaye miktarı, sermaye yeterliliği oranını etkiler. Operasyonel risk için ayrılması gereken sermaye miktarı da ne kadar yüksek olursa, Basel Komitenin % 8 olarak öngördüğü sermaye yeterliliği oranına ulaşmak o kadar zor olur. Bankalar risklerini en etkin şekilde yöneterek maruz kalacakları kayıpları azaltmak ve dolayısıyla daha az sermaye ayırarak sermaye yeterlilik oranlarını arttırmak isteği içindedirler. Basel Komitenin sermaye gereksinimi yaklaşımları için ortaya attığı görüş, her bir derece gelişmiş yaklaşımın bankayı bir önceki yaklaşıma göre daha az sermaye gereksinimine ulaştıracağıdır. Bu nedenle bankalar daha gelişmiş yaklaşımları kullanmak isteğindedirler. Ancak Basel Komite, banakların faaliyet gösterdiği ülkenin bankacılık otoritesinin onayı olmadan istedikleri yaklaşımı kullanabilmelerine izin vermektedir.

Türk Bankacılık sektörünün denetim ve düzenleme otoritesi olan BDDK, operasyonel risk için sermaye tutulmasını 2007 yılı itibariyle zorunlu tuttuğu için Türkiye'de faaliyet göstermekte olan tüm bankalar bu cari dönem için operasyone risklerini için sermaye yeterlilik oranı hesaplamalarına dahil etmişlerdir.

Operasyonel risk, Türk Bankaları için henüz oldukça yeni bir kavramdır. Uluslararası standartları yakalamayı hedefleyen bankalar, operasyonel risklerini tanımak ve kayıp verilerini toparlayabilmek için geçmiş dönem teftiş raporlarını yeniden değerlendirmekte ve bir veritbanı oluşturmaya çalışmaktadır. Opersyonel riskin Türk Bankacılık sistemi için yeni bir kavram olması nedeniyle, sektörde faaliyet gösteren çoğu banka operasyonel risk çışmalrına yeni başlamış olmakla beraber bu çalışmalarda yol alan birkaç büyük ölçekli bankada mevcuttur. Özellikle yabancı sermayeli bankalarda daha ileri düzeyde operasyonel risk çalışmlarının yapıldığı sektörde bilinmektedir.

5.4.3.1 Temel Gösterge Yaklaşımının Kullanılması

Türkiye'de faaliyet gösteren diğer bankalarda olduğu gibi ilk defa 2007 yılında operasyonel riskini sermaye yeterlilik oranı hesaplamasına dahil eden Anadolubank A.Ş. de hesaplama yapılırken yıllık brut gelir, faiz gelirleri ile faiz dışı gelirlerin net tutarlarının toplamından satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetler hesaplarında izlenen menkul değerlerin satışından kaynaklanan kâr/zarar ile olağanüstü gelirler ve sigortadan tazmin edilen tutarlar düşülerek hesaplanmaktadır. (Bkz. Ek.1 ve Ek.2) Anadolubank A.Ş.nin operasyonel riske esas tutarı, 1 Kasım 2006 tarih ve 26333 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik"in 1 Haziran 2007 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 4. bölümü "Operasyonel Riske Esas Tutarın Hesaplanması" uyarınca Banka'nın son üç yılına ait 2005, 2006 ve 2007 yıl sonu brüt gelirleri kullanmak suretiyle hesaplanmıştır.

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla operasyonel riske esas tutar, BDDK'nın 7 Şubat 2008 tarih ve BDDK.BYD.126.01 sayılı yazısına istinaden 2007, 2006 ve 2005 yıl sonu brüt gelirleri üzerinden hesaplanmıştır.

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla hesaplanan 22,035 YTL maruz kalınabilecek operasyonel riski temsil etmekte olup aynı zamanda operasyonel riskin ortadan kaldırılması için gerekli minimum sermaye tutarını ifade etmektedir.

Tablo 5: Temel Gösterge Yaklaşımı Kullanılarak Hesaplanan Operasyonel Riske Esas Tutar

Temel Gösterge Yaklaşımı	**31.12.2007**	**31.12.2006**	**31.12.2005**	**31.12.2004**
1 Net Faiz Gelirleri	169.136	104.078	82.820	87.244
2 Net Ücret ve Komisyon Gelirleri	58.701	44.188	26.675	21.249
3 Temettü Gelirleri	0	0	0	0

Tablo 5 - devam

4 Ticari Kâr/Zarar (Net)	-12.770	23.424	27.421	16.430
5 Diğer Faaliyet Gelirleri	7.875	5.895	4.375	7.506
6 SHMD ve VKET Satış Kârı/Zararı	0	558	0	10.032
7 Olağanüstü Gelirler	0	0	0	0
8 Sigortadan Tazmin Edilen Tutarlar	0	0	0	0
9 Brüt Gelir (1+2+3+4+5-6-7-8)	222.942	177.027	141.291	122.377
10 Sermaye Yükümlülüğü (9 x %15)	33.441	26.554	21.194	18.357
11 Operasyonel Risk Sermaye Yük. Ortalaması	**27.063**	**22.035**		
12 Operasyonel Riske Esas Tutar (11 x 12,5)	338.288	275.434		

5.4.3.2 Standart Yaklaşımın Kullanılması

Standart yaklaşımının uygulanmasında bankanın tüm faaliyetleri 8 farklı faaliyet kolunda incelenmektedir. Operasyonel riskin hesaplanmasında standart yaklaşımı kullanabilmek için Anadolubank A.Ş. nin 31.12.2007 tarihli mizanındaki kalemler kurumsal finansman, alım/satım, perakende bankacılık, ticari bankacılık, ödeme ve takas, aracılık işlemleri, aktif yönetimi ve perakende komisyonculuk olmak üzere sekiz ayrı faaliyet kolu olarak ayrıştırılmıştır. (Bkz. Ek.3, Ek.4, Ek.5) BDDK'nın QIS Raporlamasında kullandığı hesaplama yöntemi temel öncelikli olarak Bankanın aktif büyüklüğü 8 farklı faaliyet koluna göre ayrıştırılmış ve Bankanın aktifleri içinde yüzdelikleri hesaplanmıştır.

Tablo 6: Anadolubanak A.Ş. Aktif Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Ayrıştırılması Neticesinde Elde Edilen Bulgular

AKTİF BÜYÜKLÜK		
Faaliyet Kolu	Tutar	Oran
Aracılık	140	0
Kurumsal Finansman	6.852	0,20
Perakende	884.358	28,60
Ticari	1.566.197	50,70
Perakende Komisyonculuk	3	0
Alım	631.839	20,50
TOPLAM	3.0189.388	100
Hariç Tutulan (Bilgi için)	1.470.722	

Aktif büyüklüğün 8 farklı faaliyet koluna ayrıştırılması ve toplam aktif büyüklük içindeki yüzdeliklerinin hesaplanması sonrasında BDDK'nın QIS Raporlamasındaki hesaplamaları örnek alınarak bankanın gelir ve gider kalemleri de yukarıda hesaplanan faaliyet kollarının aktif büyüklük içindeki oranları göz önünde bulundurularak aynı şekilde 8 farklı faaliyet koluna ayrıştırılmış ve söz konusu hesaplamalar neticesinde elde edilen bulgular aşağıda tablolaştırılmıştır.

Tablo 7: Anadolubanak A.Ş. Gelir Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Ayrıştırılması Neticesinde Elde Edilen Bulgular

GELİRLER	
Sınıflama	Tutar
Aracılık	2.067,60
Ticari	96.525,60
Ticari-Hesaplama Dışı	0
Kurumsal Finansman	0
Hesaplama Dışı	6.164,40
Fonlama	9.046,80
Ödeme	2.432,40
Diğer	75.315,60
Perakende	32.697,60
Perakende Komisyonculuk	0
Perk -Tic	199.640,40
Perk - Tic - Kur.Fin	71.070,00
Perk - Tic – Alım - Kur.Fin	1.623,60
Alım	251.712,00
Alım - Tic.	0
Alım - Hes.Dışı	35.127,60
Bilgi İçin	
a) Faaliyet kollarına dağıtılan gelirler	734.086,92
b) Giderden indirim yapılacak gelirler	9.046,80
c) Brüt gelir hesaplamasından hariç tutulan gelirler (Exclude)	40.289,88
TOPLAM GELİRLER	**783.423,60**

Tablo 8: Anadolubanak A.Ş. Gider Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Ayrıştırılması Neticesinde Elde Edilen Bulgular

GİDERLER	
Sınıflama	Tutar
Ticari	1.120,80
Ticari-Hesaplama Dışı	0
Hesaplama Dışı	130.438,80
Fonlama	211.414,80
Ödeme	412,80
Diğer	145.194,00
Perakende	3.166,80
Perakende Komisyonculuk	0
Perk. - Tic	58,80
Perk. - Tic - Kur.Fin	8.752,80
Perk. - Tic - Ödeme	728,40
Perk. - Tic - Alim-Kur.Fin	181,20
Alım	215.647,20
Alım-Tic	0
Alım - Hes.Dışı	8.713,20
Bilgi İçin	
a) Faaliyet kollarına dağıtılan giderler	375.511,37
b) Fonlama giderleri	211.414,80
c) Brüt gelir hesaplamasından hariç tutulan giderler (Exclude)	138.903,43
TOPLAM GIDERLER	**725.829,60**

Yukarıda görüldüğü gibi faaliyet kolları diğer faaliyet kolları ile birlikte ortak değerler de alabilmektedir. Ancak standart yaklaşımın kullanılabilmesi için her faaliyet kolunun almış olduğu toplam değerler hesaplanmalı ve gelir gider kalemleri ile ilgili ayrıştırma işlemi tamamlanmalıdır. BDDK'nın QIS çalışmaları sırasında kullandığı hesaplama baz alınarak aritmetik ortalama yöntemi ile herbir faaliyet

koluna ait tutarlar hesaplanmış ve brut gelir hesaplamalarında bu toplam tutarlar kullanılmıştır.

- Brüt Gelir ve Sermaye Gereksiniminin Hesaplanması

İlk olarak faaliyet kollarının gelir kalemleri içinde aldığı değerler hesaplanmış ve aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9: Her faaliyet Kolunun Gelir Kalemleri İçerisinden Aldığı Toplam Tutar

GELİRLER	TUTAR	ORAN
Kurumsal Finansman	369	0,10
Alım / Satım	268.450	36,60
Perakende Bankacılık	152.345	20,80
Ticari Bankacılık	308.420	42,00
Ödeme&Takas	2.432	0,30
Aracılık İşlemleri	2.071	0,30
Aktif Yönetimi	0	0,00
Perakende Komisyonculuk	0	0,00
TOPLAM	734.087	100

Daha sonar faaliyet kollarının gider kalemleri içinde aldığı değerler hesaplanmış ve aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10: Her faaliyet Kolunun Gider Kalemleri İçerisinden Aldığı Toplam Tutar

FONLAMA MALİYETİ	TUTAR	
Fonlama Maliyeti	202.368	
GİDERLER (Fonlama	**TUTAR**	**ORAN**
Kurumsal Finansman	796	0,10
Alım / Satım	287.016	49,70
Perakende Bankacılık	106.145	18,40
Ticari Bankacılık	183.494	31,80
Ödeme&Takas	413	0,10
Aracılık İşlemleri	16	0,00

Tablo 10 -devam

Aktif Yönetimi	0	0,00
Perakende Komisyonculuk	0	0,00
TOPLAM	577.879	100

Faaliyet kollarına göre ayrıştırılmış gelir ve gider tabloları yardımıyla (gelirler-giderler) brut gelir hesabı yapılmış ve sonuçlara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 11: Faaliyet Kollarına Göre Brüt Gelir Hesaplaması

BRÜT GELİR	TUTAR	ORAN
Kurumsal Finansman	-427	-0,30
Alım / Satım	-18.566	-11,90
Perakende Bankacılık	46.200	29,60
Ticari Bankacılık	124.926	80,00
Ödeme&Takas	2.020	1,30
Aracılık İşlemleri	2.055	1,30
Aktif Yönetimi	0	0,00
Perakende Komisyonculuk	0	0,00
TOPLAM	156.208	100

Yukarıdaki tabloda görülen ve her bir faaliyet kolu için hesaplanan brut gelir miktarları Basel Komitenin öngördüğü beta katsayıları ile çarpılarak sermaye yükümlülüğü (gereksinimi) hesaplanmıştır.

Tablo 12: Beta Katsayıları Kullanılarak Faaliyet Kollarına Göre Hesaplanana Sermaye Gereksinimi

FAALIYET KOLLARI	BETA KATSAYISI	ORTALAMA BRÜT GELIR	SERMAYE GEREKSINIMI
Kurumsal Finansman	%18	427	77
Alım / Satım	%18	18.566	3.342
Perakende Bankacılık	%12	46.200	5.544
Ticari Bankacılık	%15	124.926	18.739
Ödeme&Takas	%18	2.020	364
Aracılık İşlemleri	%15	2.055	308
Aktif Yönetimi	%12	0	0
Perakende Komisyonculuk	%12	0	0
TOPLAM		156.208	21.536*

Basel komitesinin belirlediği kurallar çerçevesinde operasyonel riske esas tutar toplam sermaye gereksiniminin 12,5 ile çarpılmasıyla bulunmaktadır. Bu sebeple;

Operasyonel Riske Esas Tutar = 21.536*12,5

= 269.200

5.4.3.3. Alternatif Standart Yöntem

Bu yaklaşımda, perakende ve ticari bankacılıkta brüt gelir yerine bu faaliyet kollarındaki aktif büyüklüğün (Bkz.Ek.3) % 3,5'u kullanılmakta, diğer faaliyet kolları için ise, yine brüt gelir kavramı benimsenerek Standart Yaklaşım'daki hesaplamanın benzeri yapılmaktadır.

Tablo 13: Alternatif standart Yönteme Göre Hesaplanana Sermaye Gereksinimi

Faaliyet Kolları	Beta Katsayısı	Ortalama Brüt Gelir	Sermaye Gereksinimi
Kurumsal Finansman	%18	427	77
Alım / Satım	%18	18.566	3.342
Perakende Bankacılık (884.358 * %3,5)	%12	30.593	3.714
Ticari Bankacılık (1.566.197 * %3,5)	%15	54.817	8.223
Ödeme&Takas	%18	2.020	364
Aracılık İşlemleri	%15	2.055	308
Aktif Yönetimi	%12	0	0
Perakende Komisyonculuk	%12	0	0
TOPLAM		70.851	9.190*

Operasyonel Riske Esas Tutar = 9.190*12,5

= 114.875

* Sermaye yükümlülüğü hesaplamaları, QIS Raporlama Dosyasında üç yıllık veri üzerinden yapılmaktadır. Ancak Ülkemizde operasyonel risk için sermaye ayırma yükümlülüğü BDDK tarafında 2007 yılı için mecburi tutulduğundan Anadolubank A.Ş. ve Türkiye'de faaliyet gösteren tüm bankalar operasyonel risk hesaplamalarına 2007 yılında başlamış bu yıl için sermaye yeterlilik rasyolarına operasyonel riski de dahil etmişlerdir. Bu sebeple, üç yıllık veri üzerinden değil sadece 31.12.2007 verileri ile standart yöntem ve alternatif standart yöntem kullanılarak operasyonel risk kapsamında ayrılması gereken sermaye miktarı hesaplamaları gerçekleştirilebilmiştir.

5.4.4.Operasyonel Riskin İçsel Ölçüm Yaklaşımıa Göre Hesaplanması

Temel gösterge yaklaşımı ve standart yaklaşımlar (standart-alternatif standart) banka mizanlarından yola çıkarak operasyonel risk için gerekli sermaye karşılığının ayrılmasına olanak vermektedir. Ancak bankaların operasyonel risklerini tanımlamak ve hangi faaliyetlerin operasyonel riske neden olacağını belirlemeleri için, bu üç yaklaşımın uygulanması yeterli değildir. İçsel ölçüm yaklaşımı, bir bankanın risk noktalarının belirlenmesinde ve bu risk noktalarının tanımlanarak ne tür önlemler ile engellenebileceği konusunda bilgiler de vermektedir. İçsel öçüm yaklaşımı uygulaması diğer yaklaşımlara göre daha zor olan ve detaylı içsel veri gerektiren bir yaklaşımdır. Komite bu yaklaşımın uygulanabilmesi için, bankanın en az 5 yıllık operasyonel kayıp verisine sahip olmalarını öngörmüş, ancak geçmiş dönemi için 3 yıllık bir verisetinin de yeterli olabileceğini belirtmiştir. Gelişmiş bankacılık sistemlerinde bile henüz birçok bankanın 5 yıllık bir operasyonel veriseti bulunmamakta ve bu bankalardan çok azının 3 yıllık bir veritabanına sahip olduğu söylenmektedir. Türkiye ise tüm bu hızlı gelişmelerin gerisinde kalmış, zaten yeni yeni tanımlanmaya başlayan operasyonel risk için sadece uluslararası faaliyetleri olan bankaların yaklaşık 2 yıllık kayıp veritabanına sahip olduğu tahmin edilmektedir. Bir bankanın operasyonel risklerini içsel ölçüm yaklaşımı ile modelleyebilmesi için aşağıdaki süreçleri takip etmesi gerekmektedir.

- Operasyonel risk noktalarının belirlenmesi ve kayıp veritabanının oluşturulması,
- Banka içi operasyonel risk matrislerinin hazırlanması,
- Bankanın beklenen ve beklenmeyen kayıplarının hesaplanması ve matrisin doldurulması,
- Sermaye gereksiniminin hesaplanması

Anadolubank A.Ş.de İçsel Ölçüm yaklaşımını kullanabilmek için gerekli çalışamalar yeni başlanmış olup veritabanı oluşturulması için gerekli altyapı çalışmaları tamamlanmış ve veri setleri toplanmaya başlamıştır. Ancak henüz daha veritabanı oluşturma aşamasında olan Anadolubank A.Ş.de gerekli dataların olmaması ve yeni toplanmaya başlaması sebepleriyle içsel ölçüm yaklaşımı kullanılarak operasyonel risk hesaplaması mümkün olmamıştır.

Çalışmanın bu kısmında operasyonel riskin hesaplanmasında içsel ölçüm yaklaşımını kullanabilme hedef ve isteğinde olan Anadolubank A.Ş.deki çalışmalardan bahsedilecektir.

5.4.4.1.Bankanın Risk Noktalarının Belirlenmesi ve Operasyonel Risk Veritabanının Oluşturulması

Gelişmiş ölçüm yaklaşımları içinde yer alan içsel ölçüm yaklaşımının uygulanabilmesi için, öncelikle bankanın operasyonel risk noktalarını belirlemesi ve etkin işleyecek bir veritabanını oluşturması gerekmektedir. Örnek veritabanının operasyonel riskin oluştuğu faaliyet kolu, alt faaliyet kolu, ürün ve hizmet türü yer almalıdır. Örneğin bireysel bankacılık faaliyet kolunda Bireysel krediler, alt faaliyet kolunda Bireysel kart hizmetlerinde (visa, master vb) bir operasyonel risk oluşmuş olabilir. Bankanın oluşturacağı veritabanında ayrıca, riskin oluştuğu tarih ortaya çıkan toplam kayıp miktarı gibi veriler bulunmaktadır.

Operasyonel risklerin ölçülmesinin yanında, kayıp olayına neden olan faktörlerin belirlenmesi, riskin oluştuğu birimin ve riskin oluşması durumunda personelin ya da yöneticilerin aldığı önlemlerin de veritabanında yer alması, bankanın operasyonel risk profilini belirlemesi ve stratejik karalar alabilmesi bakımından önemlidir. Böyle bir detay veritabanı ile Banka hem hangi faaliyetlerinin operasyonel riske neden olduğunu görebilmekte hem de alınan önlem ve kararları da veritabanına girerek yönetim sürecinde bir iyileşme olup olmadığını da kontrol edebilmektedir. Son olarak Banka maruz kaldığı operasyonel risklerin ortaya çıkmasında bir sinyal niteliği taşıması için kontrol noktaları belirlemeli ve veritabanına işlemelidir. Veritabanında yer alacak bir diğer unsur da ortaya çıkan riskin derecesidir. Operasyonel veritabanının oluşturulmasında

- Teftiş Raporları
- Iç Kontrol Raporları
- Dış Denetim Raporları
- Kurumun İçinde Kaybın Ortaya Çıktığı Birim
- Muhasebe Kayıtları
- Sigorta Raporları

gibi banka içi kaynaklar kullanılmaktadır.

Içsel Ölçüm Yaklaşımı için yeni çalışmalara başlamış olan Anadolubank A.Ş. veritabanı oluşturma kapsamında kendi iç sistemi üzerinden 2007 yılı içinde Bankanın maruz kaldığı operasyonel riskin maddi zarara dönmüş olması durumunda bu riskin tanımını, tarihini, yerini, kayıp parasal ise kayıp tutarını, sonucunu sisteme girmekte ve bu şekilde operasyonel risk matrisi için data oluşturma yoluna gitmektedir.

Bankanın maruz kaldığı operasyonel risk faktörleri tanımlanarak operasyonel risk matrisi oluşturulmalıdır.

5.4.5.Sermaye Gereksinimi Yaklaşımlarının Karşılaştırmalı Analizi ve Sermaye Yeterliliğine Etkisi

Bu bölümde Basel Komitesinin tanımladığı temel gösterge yaklaşımı, standart yaklaşım ve gelişmiş ölçüm yaklaşımları arasında incelenen içsel ölçüm yaklaşımına göre, Anadolubank A.Ş.nin operasyonel risk için sermaye gereksinimi hesaplanmıştır. Temel gösterge yaklaşımı ve standart yaklaşımlar, uygulaması içsel dönüşüm yaklaşımına göre daha basit modeler olarak kabul edilmiştir. Ancak uygulamada bu iki yaklaşım için de çeşitli zorluklar bulunmaktadır. Öncelikle ilk iki yaklaşım için, operasyonel risk göstergesi kabul edilen, son üç yıllık brut gelir miktarının hesaplanması karmaşık ve uzun bir işlemdir. Hesap kalemleri içinden, brüt gelir hesaplaması için gereken hesap kalemleri bulunmakta ve hesaplama yapılmaktadır. Temel gösterge yaklaşımında izlenen süreç bu iken, standart yaklaşımda brut gelir miktarının her faaliyet kolu için brut miktarının hesaplanması gerekmektedir. İçsel ölçüm yaklaşımı ise uygulaması pratikte kolay olmayan ancak uygulayabilen bankalara çok yüksek miktarda sermaye tasarrufu sağlayacak bir yaklaşımdır. Zaten bankaların içsel ölçüm yaklaşımının da içinde bulunduğu herhangi bir gelişmiş ölçüm yaklaşımını uygulamayı amaçlamalarının temel nedeni budur. Gelişmiş ölçüm yaklaşımları ile bankalar hem yüksek miktarda sermaye tasarrufu sağlamakta hem de banka içinde hazırlamış oldukları operasyonel risk matrisi yardımıyla en çok hangi alanda riske maruz kaldıkalrını belirleyebilmektedir.

Temel gösterge yaklaşımı ve standart yaklaşım bankanın gerçek operasyonel risk miktarını gözardı ederek, brüt gelirinin belirli bir oranında sermaye ayırmaları gerekmektedir. Bu brut geliri yüksek ancak gerçekte operasyonel riskini etkin olarak

yönetebilen büyü kölçekli bankaların gereksiz yere atıl sermaye tutmalarına engel olmaktadır.

Basel Komite, Haziran 2004'de yayınlamış olduğu basel II kriterlerinde bankalar için %8 olarak öngörülen sermaye yeterlilik oranını değiştirmemiş ancak Basel I'deki formülü modifiye ederek piyasa riski ve operasyonel riski de bu orana dahil etmiştir.

$$SYO = \frac{\text{Sermaye Tabanı}}{\text{Kredi Riski + Piyasa Riski + Operasyonel Risk}}$$

Sermaye yeterlilik oranı hesaplaması için gerekli olan sermaye tabanı, kredi riski, piyasa riski ve operasyonel risk hesaplamaları sonucu elde edilen verilerin toplu gösterimi aşağıdaki gibidir.

Tablo 14: Operasyonel Risk İçin Sermaye Yeterlilik Oranına Yansıtılacak Risk Miktarı

Uygulanan Yaklaşım	Sermaye Gereksinimi (SG) YTL	Zarar Miktarı (SG*12,5) YTL
Temel Gösterge Yaklaşımı	22.035	275.434
Standart Yaklaşım	21.536	269.200
Alternatif Standart Yaklaşım	9.190	114.875

Tablo 15: Anadolubank A.Ş.nin Kredi ve Piyasa Riskleri için Sermaye Yeterlilik Oranına Yansıtılacak Risk Miktarları

Risk Türü	Risk Miktarı
Kredi Riski (YTL)	2.210.766
Piyasa Riski (YTL)	120.300

Tablo 16: Anadolubank A.Ş. Özkaynak Tablosu

Veri	Tutar
Özkaynak (YTL)	375.127

Bu veriler kullanılarak Anadolubank A.Ş.nin sermaye yeterlilik oranı, kredi riski ve piyasa riski için standart yaklaşım sabit tutularak, operasyonel risk için ise temel gösterge yaklaşımı, standart ve alternatif standart yaklaşım kullanılarak aşağıda görüleceği gibi hesaplanmıştır.

- Temel gösterge yaklaşımında;

$$SYO = \frac{375.127}{2.210.766 + 120.300 + 275.434}$$

$$= \%14,28$$

- Standart yaklaşım kullanıldığında;

$$SYO = \frac{375.127}{2.210.766 + 120.300 + 269.200}$$

$$= \%14,42$$

- Alternatif Standart yaklaşım kullanıldığında;

$$SYO = \frac{375.127}{2.210.766 + 120.300 + 114.875}$$

$$= \%15,33$$

Bu hesaplamalardan da görülmektedir ki operasyonel riskler için sermaye gereksinimi hesaplamalarında gelişmiş yaklaşımların kullanılması bankların sermaye yeterlilik oranını arttırarak, bankaların maruz kaldıkları gerçek operasyonel risk kadar sermaye ayırmalarına olanak vermektedir.

Anadolubank A.Ş.nin operasyonel riskleri için sermaye gereksinimi temel gösterge yaklaşımı standart ve alternatif standart yaklaşıma göre hesaplanmış ve her modele göre hesaplanan sermaye yeterlilik oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 17: Farklı Sermaye Gereksinimi ile Hesaplanan Sermaye Yeterlilik Oranları

Uygulanan Yaklaşım	Sermaye Yeterlilik Oranı (%)
Temel Gösterge Yaklaşımı	14,28
Standart Yaklaşım	14,42
Alternatif Standart Yaklaşım	15,33

5.4.6. Karşılaştırma Sonuçları

Anadolubank A.Ş.nin finansal verileri ve içsel kayıp verileri ile yapılan bu uygulama sonrasında varılan sonuç, gelişmiş yaklaşımlar uygulandığında bankaların operasyonel riskleri daha doğru olarak ölçebildiği ve yönetebildiğidir. Anadolubank A.Ş.nin gerçekte maruz kaldığı operasyonel risk miktarı, bu riski, bankanın yarattığı brut gelirin belirli bir oranı ile ilişkilendiren temel gösterge ve standart yaklaşımını kullanması, sermaye tasarrufu sağlaması ve daha yüksek sermaye yeterlilik oranına sahip olması açısından önemlidir.

Operasyonel riskin daha yeni tanınmaya başladığı bankacılık piyasalarında gelişmiş yaklaşımların etkin olarak uygulanabilmesi için, bankaların detaylı olarak operasyonel kayıplarının sıklık ve etki verilerine ihtiyaçları vardır. Bu verilerin derlenmesi ancak geçmiş yılların teftiş iç kontrol ve departman raporlarının incelenmesi ile mümkün olabilmektedir. Ancak her bir operasyonel olaya ilişkin raporun 20-100 sayfa arası olduğu düşünülürse, geçmişe dönük raporların incelenmesi ve bir verisetinin oluşturulması bankalar için oldukça yüksek bir maliyettir. Bankaların halihazırda uygulamaya çalıştıkları, geçmiş kayıp verilerini bir kenara bırakarak, bugünden itibaren ortaya çıkabilecek her operasyonel risk doğuracak olaya ilişkin kayıp verilerin bir havuzda toplanmasıdır. Operasyonel risk

için ilk defa 2007 yılı haziran ayı itibariyle sermaye ayıran Türkiye'de faaaliyet gösteren bankaların hepsinin bu hesaplama için temel gösterge yaklaşımını kullandıkları ve henüz gelişmiş yaklaşımları kullanabilecekleri verisetlerinini ellerinde hazı bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda, önümüzdeki yıllarda da çok az sayıda bankanın gelişmiş yaklaşımları uygulayabileceği sonucuna varılabilir.

5.5. Tekstilbank A.Ş. – Anadolubank A.Ş. Karşılaştırılması

Tekstilbank A.Ş. Bakanlar Kurulu'nun 31 Ocak 1986 tarih ve 19005 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 24 Eylül 1985 tarih ve 85/9890 sayılı kararına istinaden "Tekstil Bankası A.Ş." ünvanıyla İstanbul'da kurulmuş ve bu husus İstanbul Ticaret Sicilinde 29 Nisan 1986 tarihinde tescil edilerek Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin 9 Mayıs 1986 tarih ve 1511 sayılı nüshasında yayınlanmıştır. Hazine'nin 13 Ekim 1986 tarih ve 94406 sayılı yazısı ile bankacılık işlemlerine başlama ve mevduat kabul etme yetkisi almıştır. 23 Mayıs 1990 tarihinden itibaren İMKB'de işlem görmeye başlayan Tekstil Bankası A.Ş. hisselerinin % 24,5'i halka açıktır. GSD Grubu bünyesinde yer alan bankanın ödenmiş sermayesinin % 75,5'i GSD Holding A.Ş.'ye aittir. Tekstilbank A.Ş 60 şubesi ve yaklaşık 2.8 milyar YTL aktif büyüklüğü sektörde yer almaktadır.

Uygulamanın bu bölümünde Anadolubank A.Ş. ile aynı aktif bütyüklüğü sahip Tekstilbank A.Ş.nin sermaye yeterliliği rasyosu hesaplanmış ve iki banka arasında karşılaştırma yapılması hedeflenmiştir. Kredi ve Piyasa riski hesaplamalarında Anadolubank A.Ş.de de olduğu gibi standart yöntem kullanılmış, operasyonel risk hesaplamalarında ise standart yöntem ve alternatif standart yöntem kullanımında içsel bilgilere ihiyaç duyulması ancak söz konusu bilgilere Tekstilbank A.Ş. için ulaşmanın mümkün olmaması neticesinde temel gösterge yaklaşımının kullanılması tercih edilmiştir. (Bkz. Ek.6)

Bu bağlamda Tekstilbank A.Ş. için yapılan hesaplamalar aşağıdaki gibidir.

5.5.1 Kredi Riski Hesaplaması

Tekstilbank A.Ş.ye ilişkin kredi riski aşağıda görüldüğü gibi hesaplanmıştır.

Tablo 18: Tekstilbank A.Ş. Kredi Riskine Esas Tutar Hesaplaması

	31.12.2007 Risk Ağırlıkları			
	0%	**20%**	**50%**	**100%**
Kredi Riskine Esas Tutar				
Bilanço Kalemleri (Net)	**385.945**	**181.584**	**343.325**	**1.847.434**
Nakit Değerler	19.649	-	-	-
Vadesi Gelmiş Menkul Değerler	-	-	-	-
T. C. Merkez Bankası	66.418	-	-	-
Yurtiçi. Yurtdışı Bankalar. Yurtdışı Merkez ve Şubeler	-	176.974	-	-
Para Piyasalarından Alacaklar	-	-	-	-
Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	-	-	-	-
Zorunlu Karşılıklar	107.369	-	-	-
Krediler	25.045	-	343.325	1.677.119
Tasfiye Olunacak Alacaklar (Net)	-	-	-	11.642
Kiralama İşlemlerinden Alacaklar	-	-	-	-
Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar	156.203	-	-	16.690
Vadeye Kadar Elde Tutulan Yatırımlar	-	-	-	-
Aktiflerimizin Vadeli Satışından Alacaklar	-	-	-	-
Muhtelif Alacaklar	854	4.474	-	4.402
Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Reeskontları	4.985	136	-	26.613
İştirak. Bağlı Ortak. Ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar (İş Ortaklıkları) (Net)	-	-	-	10.901
Maddi Duran Varlıklar	-	-	-	88.327
Diğer Aktifler	5.422	-	-	11.740
Nazım Kalemler	**6.707**	**419.429**	**152.754**	**335.357**
Gayrinakdi Krediler ve Taahhütler	6.707	411.249	152.754	334.228
Türev Finansal Araçlar	-	8.180	-	1.129
Risk Ağırlığı Verilmemiş Hesaplar	-	-	-	-
Toplam Risk Ağırlıklı Varlıklar	**392.652**	**601.013**	**496.079**	**2.182.791**

Kredi Riskine Esas Tutar (KRET) =0%*(392.652)+ 20%*(601.013)+ 50%*(496.079) +100%*(2.182.791)

= 2.551.033

5.5.2 Piyasa Riski Hesaplaması

Tekstilbank A.Ş.ye ilişkin piyasa riski aşağıda görüldüğü gibi hesaplanmıştır.

Tablo 19: Tekstilbank A.Ş. Piyasa Riskine Esas Tutar Hesaplaması

	31.12.2007
(I) Genel Piyasa Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü- Standart Metot	1,177
(II) Spesifik Risk İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü - Standart Metot	-
III) Kur Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü - Standart Metot	1,936
(IV) Emtia Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü - Standart Metot	-
(V) Takas Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü - Standart Metot	-
(VI) Opsiyonlardan Kaynaklanan Piyasa Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü - Standart Metot	402
(VII) Risk Ölçüm Modeli Kullanan Bankalarda Piyasa Riski İçin Hesaplanan Sermaye Yükümlülüğü	-
(VIII) Piyasa Riski İçin Hesaplanan Toplam Sermaye Yükümlülüğü (I+II+III+IV+V+VI)	3,515
(IX) Piyasa Riskine Esas Tutar (12,5 x VIII) ya da (12,5 x VII)	**43,938**

5.5.3.Operasyonel Risk Hesaplaması

Tekstilbank A.Ş.ye ilişkin operasyonel risk aşağıda görüldüğü gibi hesaplanmıştır.

Tablo 20: Tekstilbank A.Ş. Operasyonel Riske Esas Tutar Hesaplaması

Temel Gösterge Yaklaşımı	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005	31.12.2004
1 Net Faiz Gelirleri	147.300	91.700	63,372	50,027
2 Net Ücret ve Komisyon	27.100	23.100	17,474	17,884
3 Temettü Gelirleri	0	0		
4 Ticari Kâr/Zarar (Net)	-10.500	4.900	8,065	14,946
5 Diğer Faaliyet Gelirleri	9.400	10.000	4,714	7,143
6 SHMD ve VKET Satış	0	0	0	0
7 Olağanüstü Gelirler	0	0	0	0
8 Sigortadan Tazmin Edilen	0	0	0	0
9 Brüt Gelir	173.300	129.700	93.625	90.000
10 Sermaye Yükümlülüğü	25.995	19.455	14.043	13.500
11 Operasyonel Risk Sermaye	19.831	15.666		
12 Operasyonel Riske Esas	247.887	195.825		

5.5.4. Sermaye Yeterlilik Oranının Hesaplanması

Özkaynak değeri de aşağıda görülen Tekstilbank A.Ş.nin sermaye yeterlilik rasyosu hesaplaması gerçekleştirilmiştir.

Tablo 21: Tekstilbank A.Ş. Özkaynak Değeri

Veri	31.12.2007
Özkaynak (YTL)	367.747

$$SYO = \frac{367.747}{2.551.033 + 43.938 + 195.825}$$

$$= \%13.17$$

5.5.5. Anadolubank A.Ş. ile Tekstilbank A.Ş Verilerinin Karşılaştırılması

Aşağıda görülen tabloda aktif büyüklükleri birbirine yakın olan iki bankanın değerlerinin karşılaştırılması gerçekleştirilmiştir.

Tablo 22: Anadolubank A.Ş.-Tekstilbank A.Ş. Karşılaştırılması

31.12.2007	Anadolubank A.Ş	Tekstilbank A.Ş.
Kredi Riskine Esas Tutar (KRET)	1.843.045	2.551.033
Piyasa Riskine Esas Tutar (PRET)	120.300	43.938
Operasyonel Riske Esas Tutar (ORET)	275.434	195.825
Özkaynak	375.127	367.747
SYO (Özkaynak/(KRET+PRET+ORET) *100)	14.28	13.19
AKTİF BÜYÜKLÜK	3.029.698	2.902.000

Aktif büyüklüğü biribirlerine yakın olan Anadolubank A.Ş. ve Tekstilbank A.Ş. nin sermaye yeterlilik oranları karşılaştırıldığında aktif büyüklüğü % 4,4 daha büyük olan Anadolubank A.Ş.nin SYO'nın da Tekstilbank A.Ş.'ye gore % 8,2 daha büyük olduğu görülmüş, her iki bankanın SYO'sunu oluşturan veriler incelenmiştir.

SYO hesaplamada payda da yer alan değerlerden Kredi Riskinin Tekstilbank A.Ş. de Anadolubnak A.Ş'ye gore % 38 daha büyük olduğu görülmüş, bunun sebebinin Basel-I kriterlerine göre kredi riski hesabı yapan her iki bankadan Tekstilbank A.Ş.de %100 risk ağırlığı bölümüne giren ticari ve tüketici kredileri ve OECD üyesi olmayan ülke kredileri bölümünün bilanço içindeki ağırlığının Anadoluban A.Ş.'ye göre %54 oranında fazla olmasından kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Anadolubank AŞ.nin bilançosunun ağırlıklı olarak %0 risk ağırlığı bölümünde bulunan nakit değerler ve OECD ülkeleri hükümet ve merkez bankalarından alacaklar bölümünden de oluştuğu tüm bu nedenler göz önünde bulundurulduğunda kredi riskinin Tekstilbank A.Ş.ye göre daha küçük olduğu tespit edilmiştir.

İki bankanın piyasa riski karşılaştırıldığında Anadolubank A.Ş nin piyasa riski için hesaplanan tutarın Teksatilbank A.Ş.ye oranla %173 fazla olduğu görülmüş, bunun temel sebebinin risk faktörlerindeki olumsuz hareketlerden kaynaklanan riski ifade eden genel piyasa riski büyüklüğünün Anadolubank A.Ş. de Tekstilbank A.Ş.'ye göre 5 katından fazla değer alması olduğu tespit edilmiştir. Bankanın alım satım hesapları içinde yer alan getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş finansal araçlara ilişkin faiz oranındaki değişikliklerden kaynaklanabilecek genel piyasa riski, bunlara ilişkin uzun ve kısa pozisyonların vade merdiveni tablosu üzerinde tasnif edilerek yerleştirilmesi suretiyle hesaplanmaktadır.

Operasyonel riske gelindiğinde Anadolubank A.Ş.nin operasyonel riski için hesaplanan tutarın Tekstilbank A.Ş.ye oranla %40 fazla olduğu görülmüş bunun temel sebebinin de iki banka arasında gelir tablosu kalemlerinden faiz gelirleri ve net ücret ve komisyonlar kaleminde Anadolubank A.Ş. lehine oluşan fark neticesinde Anadolubank A.Ş. nin brüt gelirinin Tekstilbank A.Ş. ye göre % 28 fazla olduğu ve söz konusu bu farkın operasyonel riske esas tutar hesabında baz alınan değer olması nedeniyle farkın ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Özkaynak değerleri de birbirine yakın olan bu iki bankanın SYO'larının birbirine yakın çıkmasının Anadolubank A.Ş.nin kredi riskinin Tekstilbank A.Ş.ye oranla daha

küçük olması ancak, piyasa ve operasyonel riskinin ise daha büyük olması neticesinde gerçekleştiği görülmüştür.

5.6. Türkiye'de Kurulmuş ve Faaliyet Gösteren Tüm Mevduat Bankalarının Sermaye Yeterlilik Rasyolarına (SYO) Temel Bilanço Kalemlerinin ve Bankaya ait Bazı İçsel Değişkenlerin Etkisi

Uygulamanın bu bölümünde Türkiye'de kurulmuş ve faaliyet gösteren tüm mevduat bankalarının (Tablo 24.) sermaye yeterlilik rasyoları ile Toplam Aktifler, Toplam Krediler, Toplam Mevduat, Toplam Özkaynaklar, Net Dönem Kar/Zararı, Şube Sayısı, Personel Sayısı arasındaki ve borsaya kote dolmuş dolayısıyla halka açık şirketlerin piyasa değeri ile defter değeri (PD/DD) arasındaki korelason incelenmiş, anakütleye (Türkiye'de faaliyet gösteren tüm bankalar) göre normal sayılacak kadar bir gözlem sayısı (Türkiye'de faaliyet gösteren ya da halka açık tüm mevduat bankaları) alınarak bakılmış gözlem gruplarından oluştuğu için, korelasyon katsayısı (r) 0-0.49 arasında ise korelasyon zayıf, 0.5-0.74 arasında ise orta derecede, 0.75-1 arasında ise kuvvetli ilişki vardır şeklinde yorumlanmıştır.

Söz konusu inceleme neticesinde elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir.

Tablo 23: Bankaların SYO'ları ile Diğer Değişkenler Arasındaki Korelasyon

Değişkenler	r
SYO / Toplam Aktifler	0,0702
SYO / Toplam Krediler	-0,0801
SYO / Toplam Mevduat	0,1073
SYO / Toplam Özkaynaklar	0,0724
SYO / Net Dönem Kar-Zararı	0,0854
SYO / Şube Sayısı	0,03074
SYO / Personel Sayısı	-0,0359
SYO / (PD/DD)*	0,334

*Hesaplamada halka açık bankalar dikkate alınmıştır.

Tablo 24: Türkiye'de Kurulmuş ve Faaliyet Gösteren Mevduat Bankalarına Ait Veriler

Türkiye'de Kurulmuş ve Faaliyet Gösteren Mevduat Bankaları	SYO	Kuruluş Yılı	Toplam Aktifler (Bin YTL)	Toplam Krediler* (Bin YTL)	Toplam Mevduat (Bin YTL)	Toplam Özkaynaklar (Bin YTL)	Ödenmiş Sermaye (Bin YTL)	Net Dönem Kar/Zararı (Bin YTL)	Şube Sayısı	Personl Sayısı
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	25,4	1863	77.089.454	19.860.093	65.628.282	6.585.794	2.500.000	1.843.332	1.248	20.011
Türkiye İş Bankası A.Ş.	20,8	1924	76.461.171	32.125.612	43.499.134	11.004.594	2.756.585	1.359.844	929	19.159
Akbank T.A.Ş.	20,4	1948	64.363.450	33.301.535	39.089.237	10.128.701	3.000.000	1.574.131	698	13.205
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	15,1	1946	59.505.324	34.714.549	34.602.332	6.485.226	2.100.000	1.985.029	545	13.813
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	12,9	1944	47.917.477	25.204.063	31.517.019	4.050.369	3.149.450	632.110	660	13.712
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	19,7	1954	40.081.453	20.832.508	26.936.302	4.992.865	2.500.000	808.681	331	8.557
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	20,6	1938	38.004.208	15.979.685	29.706.835	3.832.237	1.250.000	813.807	586	11.572
Finans Bank A.Ş.	14,7	1987	18.838.009	13.095.983	11.528.938	2.544.702	1.400.000	458.053	378	8.875
Denizbank A.Ş.	14,6	1997	12.855.857	8.497.860	7.942.906	1.392.449	316.100	143.263	299	6.419
Oyak Bank A.Ş.	12,8	1984	12.113.687	8.034.804	8.405.602	1.146.632	999.098	101.145	365	5.924
HSBC Bank A.Ş.	14,0	1990	11.781.440	8.792.777	7.186.452	1.943.663	652.290	290.806	226	5.384
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	14,0	1927	10.825.687	6.545.511	7.200.926	669.706	100.000	104.678	253	4.978
Fortis Bank A.Ş.	14,8	1964	9.157.099	5.365.723	5.020.981	1.617.193	1.000.000	133.712	248	4.975
Şekerbank T.A.Ş.	18,2	1953	5.512.471	3.319.316	3.859.687	830.228	400.000	108.675	230	3.740
Citibank A.Ş.	15,3	1980	4.768.308	2.201.489	3.812.779	635.550	33.753	121.925	54	2.312
Anadolubank A.Ş.	14,5	1996	2.985.122	1.651.334	1.667.567	349.086	225.000	54.748	73	1.611
Tekstil Bankası A.Ş.	13,2	1986	2.774.325	2.003.126	1.416.561	363.819	300.000	33.678	56	1.471
Tekfenbank A.Ş.	29,2	1992	2.246.083	713.181	718.291	264.072	229.314	12.083	34	579
Alternatif Bank A.Ş.	12,7	1992	2.222.433	1.790.182	1.329.708	235.772	224.265	54.477	36	822
Deutsche Bank A.Ş.	29,5	1988	1.733.453	115.116	400.449	326.999	135.000	29.330	1	84
Millennium Bank A.Ş.	17,3	1984	1.109.653	691.801	920.416	106.525	163.791	-2.931	16	302
Turkish Bank A.Ş.	35,5	1982	708.516	102.360	354.307	98.088	70.000	1.899	22	249
Turkland Bank A.Ş.	16,1	1991	559.431	347.187	274.159	74.391	35.000	4.135	12	333

SYO/Toplam Aktifler arasındaki korelasyonun sıfıra yakın olduğu dolayısıyla bankanın aktif büyüklüğü ile SYO arasında bir etkileşimden söz edebilmenin mümkün olmadığı görülmüştür. Tablo 24'de de görüldüğü gibi Aktif büyüklük olarak en büyük aktif büyüklüğe sahip (77.089.454.000) T.C Ziraat Bankası'nın SYO'su 25,4 iken Ziraat Bankasından aktif büyüklük olarak 34 kat küçük olan (2.246.083.000) TekfenBank'ın SYO'sunun Ziraat Bankası'ndan daha yüksek ve 29,2 olduğu, bununla birlikte Tekfenbank ile benzer büyüklüğe sahip Anadolubank A.Ş.de (2.985.122.000) SYO'nun 14,5'e gerilediği görülmüştür.

SYO/Toplam Krediler arasında ters yönlü bir etkileşim olduğu ancak bu değerin sıfıra yakın olduğu görülmüş, ve Toplam Krediler ile SYO arasında bir etkileşimden söz edebilmenin mümkün olmadığı görülmüştür. Tablo 24'de de görüldüğü gibi Kredi Büyüklüğü olarak en büyük kredi büyüklüğüne sahip (34.714.549.000) Garanti Bankası'nın SYO'su 15,1 iken Garanti Bankasından kredi büyüklüğü olarak 16 kat küçük olan (2.201.489) Citibank'ın SYO'sunun Garanti Bankası ile benzer ve 15,3 olduğu görülmüştür.

SYO/Toplam Mevduat arasındaki korelasyonun 0,107 olduğu, söz konusu değer her ne kadar sıfıra yakınsa da bankanın toplam mevduatı ile SYO arasında zayıf bir korelasyondan bahsedebilmenin mümkün olduğu görülmüştür. Tablo 24' de görüldüğü gibi Türkiye'nin en büyük aktif büyüklüğe sahip 3 bankası olan Ziraat Bankası, İş Bankası ve Akbank'ın mevduatları sırasıyla azalırken, SYO değerlerinin de aynı şekilde azaldığı ancak Toplam Mevduatları biribirine benzer olan Şekerbank (3.859.687 – 18,2) ile Citibank'ın (3.812.779 – 15,3) SYO'larının farklılık gösterdiği görülmüştür.

SYO/Toplam Özkaynaklar arasındaki korelasyonun sıfıra yakın olduğu dolayısıyla bankanın aktif büyüklüğü ile SYO arasında bir etkileşimden söz edebilmenin mümkün olmadığı görülmüştür. Tablo 24'de de görüldüğü gibi toplam özkaynak olarak en büyük özkaynağa sahip (11.004.594.000) İş Bankası'nın SYO'su 20,8 iken İş Bankasından aktif büyüklük olarak 3 kat küçük olan (2.246.083.000) Halk Bankası'nın SYO'sunun İş Bankası ile benzer ve 20,6 olduğu, bununla birlikte benzer özkaynağa sahip Yapı Kredi'de (4.050.369.000) SYO 12,9 iken Vakıflar Bankası'nın (4.992.865.000) SYO'sunun 19,7'ye çıktığı görülmüştür.

SYO/Net Dönem Kar-Zararı arasında korelasyonun sıfıra yakın olduğu dolayısıyla bankanın Net Dönem Kar-Zararı ile SYO arasında bir etkileşimden söz edebilmenin mümkün olmadığı görülmüştür. Tablo x'de de görüldüğü gibi Net Dönem Kar-Zararı olarak en büyük Kar değeri (1.985.029) Garanti Bankası'nın SYO'su 15,1 iken Garanti Bankasından kar olarak 16 kat küçük olan (121.925) Citibank'ın SYO'sunun Garanti Bankası ile benzer ve 15,3 olduğu görülmüştür.

SYO/Şube Sayısı arasında korelasyonun sıfıra yakın olduğu dolayısıyla bankanın şube sayısı ile SYO'su arasında bir etkileşimden söz edebilmenin mümkün olmadığı görülmüştür. Tablo 24'de de görüldüğü en fazla şubeye sahip Ziraat Bankası'nın (1.248) SYO'su 25,4 iken Ziraat Bankası'nın yaklaşık yarısı kadar şube sayısına sahip Halk Bankası'nın (586) SYO'sunun 20,6 olduğu, bununla birlikte benzer Şube sayılarına sahip HSBC Bank (226 - 14) ile Şekerbank'ın (230 – 18,2) SYO'larının biribirlerinden farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

SYO/Personel Sayısı arasında ters yönlü bir etkileşim olduğu ancak bu değerin sıfıra yakın olduğu görülmüş, ve Personel Sayısı ile SYO arasında bir etkileşimden söz edebilmenin mümkün olmadığı görülmüştür. Tablo 24'de de görüldüğü gibi en fazla personele sahip (20.011) Ziraat Bankası'nın SYO'su 25,4 iken, SYO'su (29,2) Ziraat Bankası ile benzerlik gösteren Tekfenbank'ın 579 personel istihdam ettiği bununla birlikte Personel sayıları biribirlerine benzerlik gösteren Garanti Bankası (13.813 - 15,1) ve Yapı Kredi'nin (13.712 – 12,9) SYO'larınn farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 25: Borsaya Kote Olmuş Bankaların PD/DD Değeri İle SYO'ları Arasındaki İlişki

Banka Adı	SYO	PD/DD	Piyasa Değeri (PD)	Özsermaye (DD)
Akbank	20,4	2,86	27.600.000	9.654.053
Alternatifbank	12,7	2,65	580.846	219.167
Denizbank	14,6	3,1	4.204.130	1.356.821
Finansbank	14,7	2,94	7.210.000	2.450.107
Fortıs Bank	14,8	1,76	2.760.000	1.566.727
Garanti Bankası	15,1	3,25	19.425.000	5.973.973
İş Bankası	20,8	2	20.122.852	10.082.397
Şekerbank	18,2	3,91	1.944.000	496.947
T. Halk Bankası	20,6	3,44	12.250.000	3.558.924
T.S.K.B.	25,3	1,3	856.000	658.909
T.Ekonomi Bank.	14	3,72	2.340.500	628.396
Tekstilbank	13,2	1,89	678.000	359.508
Vakıflar Bankası	19,7	2,24	10.300.000	4.592.347
Yapı ve Kredi Bank.	12,9	3,18	12.156.877	3.826.266

Tüm yapılan SYO'nının diğer bağımsız değişkenlerle olan korelasyon hesaplamasındaki en yüksek değerin (ilişkinin) SYO ile piyasa değeri/defter değeri oranında ve 0,34 olduğu görülmüş, ve bu iki bağımsız değişken arasında -diğer değişkenlere kıyasla- bir etkileşim bulunduğu görülmüştür. Piyasa değeri/defter değeri (PD/DD) oranı şirketin piyasa değerinin şirketin öz varlığının kaç katı olduğunu göstermektedir. Örneklememize baktığımızda 3'ün üzerinde PD/DD oranı olan Garanti Bankası, İş Bankası, Halk Bankasının SYO değerlerinin de 15-20 arasında olduğu ve fakat %14 SYO değerine sahip TEB'in PD/DD değerinin oldukça yüksek ve 3.72 olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, yapılan tüm bu incelemeler neticesinde Bankaların SYO'larının bankaların bilanço değerleri, şube - personel sayıları ile etkileşiminin olmadığı, her bankanın SYO'sunun bankanın kendi içsel verilerine göre farklılık gösterdiği ve büyüklük olarak aynı olan bankaların SYO'larının birbirlerinden tamamen farklılık gösterebileceği görülmüştür. Gerek BIS'ın Gerek BDDK'ın da Bankalara yaptığı uyarılarda olduğu gibi SYO hesaplamalarında her bankanın kendi içsel yöntemlerinin kullanmasının ne kadar önemli olduğu bu incelememizde de ortaya çıkmıştır. Bankacılığın Basel–I de yayınlandığında da eleştiriye konu olan "one size fits all- tek beden elbise" yaklaşımı ile uyuşmadığı, Bankaların karlılık, büyüklük, özkaynak,

personel sayısı gibi değerleri benzerlik gösterse dahi ayırmaları gereken sermayelerinin birbirlerinden tamamen farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda gerek kredi riski, gerek piyasa riski ve gerekse Ülkemizde yeni olarak kullanılan operasyonel riskin Bankalar için önemi kendi içsel değerlerini ve metotlarını kullanarak hesaplamanın Bankalara ve tabi ki finansal piyasalardaki en büyük aktör olmaları sebebiyle Türkiye'deki finansal piyasalar için önemi ve piyasaların sağlamlaşması ve derinleşmesi adına katkısı bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

6.SONUÇ

Günümüzde iç ve dış finansal serbestleşme ile beraber uluslararası sermaye hareketlerinin ülkeden ülkeye rahat bir şekilde dolaşıyor olması, gelişmekte olan ülke ekonomilerini finansal kriz tehditlerine açık hale getirmiştir. 1990'lardan sonra spekülatif kısa vadeli sermaye hareketleri Brezilya, Arjantin, Meksika, Filipinler, Tayland ve Türkiye gibi risk yönetimine ilişkin yeterli yapılanmaları olmayan ülkelerin ulusal finans piyasalarında ve reel ekonomilerinde istikrarsızlıklara neden olmuştur. Gelişmiş ekonomilerde de tamamen ekonomik yapıdan ya da dış sermaye hareketlerinden kaynaklanmasa da büyük bankalarda yaşanan (Barings Bank, Daiwa Bank) skandallar operasyonel risk hatalarının ve temel iç kontrol sistemlerinin göz ardı edildiğini ortaya koymuştur.

Öteden beri süregelen krizler uluslararası tarafsız bir düzenleyici kurulun gözetiminde dünya çapında kabul gören bazı standartlar geliştirmenin zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Son 20 yıl içerisinde denetim ve gözetim otoritesi haline gelen Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS), sürekli yayınladığı çalışmalar ile bankacılık sektörünün de içinde olduğu dünya finans piyasalarınca kabul gören uluslararası bir risk yönetim sisteminin mimarı konumundadır.

Türkiye'de de risk yönetimi uluslararası bankacılık sektöründeki gelişmelere bağlı olarak ekonomik yapı içerisinde önemli gündem maddelerinden birini oluşturmuştur. Türkiye gibi ülkelerde banka krizlerin temeline inildiğinde, ülkede mevcut olan makro ekonomik dengesizliklerle beraber yetersiz sermaye, iyi bir denetim ve gözetim otoritesinin olmaması ve kötü bir risk yönetimi ortamında gelişen sıcak para hareketlerinin olduğu görülmektedir. 2000 Kasım ve 2001 Subat aylarında art arda yaşanan finansal krizlerden bankacılık sektörü önemli ölçüde etkilenmiştir. Kasım krizi sonrasında likidite ve faiz riski soku yasayan sektör, Subat krizi sonrasında kur riskinden kaynaklanan ciddi kayıplarla karşılaşmıştır. Bankacılık sektörünü derinden etkileyen, sektörün daralmasına ve aktif kalitesinin zayıflamasına yol açan bu krizlerden hemen sonra, eski uygulamalardan uzaklaşılmış ve risk yönetimi ile doğrudan ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler, temeli Basel I kriterlerine

dayalı olan sermaye yeterliliğinin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve piyasa riski ile ilgili düzenlemelerdir. Türk Bankacılık sektörünün sağlıklı bir yapıya kavuşması ancak, risk yönetimi felsefesinin özümsenmesi, piyasa riski ve operasyonel riskin standartlaştırılması, kredi riski yönetiminin geliştirilmesi, iç kontrol ve derecelendirme sistemlerinin kurulması ve düzenleyici otoritenin (BDDK) gözetim ve denetimi ile mümkün kılınmaya çalışılmaktadır.

Bankalar Kanunu uyarınca, Bankaların denetim komitesi oluşturması, İç Kontrol-Risk Yönetimi ve İç Denetim sistemleri kurması, doğru bilgi üreten muhasebe sistemi kurması zorunlu tutulmuştur. Sermaye yeterliliği ve likidite yeterliliğine yönelik koşullar belirtilerek, tesis edilen kredilerle ilgili sınırlamalar ve genel kredi karşılıklarının uygulanması şart koşulmuştur.

Krediler ile ilgili olarak getirilen kontroller; kredi açma yetkisinin Yönetim Kurulu'nda olması ve bankaların krediler nedeniyle maruz kalınacak riskleri ölçerek karsı tarafın mali gücünü düzenli olarak analiz ederek izlemesi alanlarından oluşmaktadır. Bu çerçevede Bankalar Kanunu uyarınca, bankalarca bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna kullandırılabilecek kredilerin özkaynaklara oranı sınırlandırılmış ve bankaların tesis etmiş oldukları krediler ile ilgi genel kredi karsılıgı, tahsilinde problem yaşanan krediler için ise özel karşılık ayrılması hükme bağlanmıştır.

B.D.D.K. tarafından risk yönetimi ve iç denetim alanında; 08.02.2001 tarihinde "Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkındaki Yönetmelik" yayınlanmıs ve bankaların iç denetim ve risk yönetimi sistemlerine iliskin gerçeklestirmeleri gereken faaliyetler belirtilmistir. Keza Bankalar Kanunu'nda belirtilen sermaye yeterliligi uygulamasına iliskin

olarak 01.03. 2003 tarihinde "Bankaların Sermaye Yeterliliginin Ölçülmesine ve Degerlendirilmesine İliskin Yönetmelik" yayımlanmıs ve bankaların üstlendikleri risklere istinaden tutmaları gereken sermayeler belirtilmistir. Bankaların kur riski, 19.02.2006 tarihli "Yabancı Para Net Genel Pozisyon / Özkaynak Standart Oranının Bankalarca Konsolide ve Konsolide Olmayan Bazda Hesaplanması ve Uygulanması Hakkında Yönetmelik" uyarınca sınırlandırılarak bankaların döviz varlık ve yükümlülükleri arasında dengelerin kurulması öngörülmüstür.

Bankalar Kanunu ve ilgili mevzuatın öngördügü kosullar dısında, bankalar risk yönetim ve denetim faaliyetleri için banka içi uygulamalar da gelistirmislerdir. Faiz oranı riskine iliskin olarak varlıkların, yükümlülüklerin ve bilanço dısı kalemlerin

faize duyarlılıgı haftalık Aktif-Pasif Komitesi toplantılarıyla piyasadaki gelismelerin de dikkate alınmasıyla degerlendirilmekte ve duyarlılık analizleri gerçeklestirilmektedir. Ayrıca, nakit akıs projeksiyonu, durasyon ve fark analizi gibi geleneksel risk ölçüm yöntemleri de kullanılmaktadır. Likidite riskinden korunmak amacıyla aktif ve pasif kalemlerin kalan vadelerine göre listelenmesi yapılarak, net likidite açıgı takip edilmekte, piyasa dalgalanmaları neticesinde ortaya çıkabilecek likidite ihtiyacının eksiksiz bir biçimde saglanabilmesi amacıyla likit degerler muhafaza etmektedirler. Maruz kalınan operasyonel risklerin önlenmesi ve azaltılabilmesi için bankalar faaliyetlerine iliskin ayrıntılı politika ve prosedürler belirlemekte, bünyelerindeki Teftis Kurulu Baskanlıgı ve İç Kontrol Merkezi aracılıgıyla periyodik olarak, sözkonusu politika ve prosedürlere Banka genelinde uyumun kontrolünü yaptırmaktadırlar.

Kredi riskine iliskin olarak, bankalar kredi politikalarını belirleyerek, bu politikalar çerçevesinde müsterilerinin kredi degerliligini analiz etmekte ve kredinin türüne göre teminat almaktadırlar. Ayrıca, kredi müsterilerini periyodik olarak takip ederek finansal durumlarını gözden geçirmekte, bozulma görülmesi durumunda ek teminat alınması veya kredinin geri çagrılmasına uygulamasına gitmektedirler.

Yukarıda belirtilen uygulamalar ile Türk bankaları risk yönetimi ve denetim faaliyetlerini gerçeklestirerek risklerini yönetmektedirler. Gelinen bu noktada, Basel I'in içerdigi kredi ve piyasa risklerine ilave olarak operasyonel riskleri de sermaye yeterliligi hesaplamasına dahil eden Basel II kriterlerini, yüzden fazla ülke 2007 yılında uygulamaya başlamışken bu süreç için Türkiye'de 2009 yılı öngörülmekte, eğer Bankacılık sektörü hazır olmazsa sürecin ertelenmesi planlanmaktadır. İlk defa 2007 yılı haziran ayında operasyonel riskleri için sermaye ayıran Türkiye'deki Bankacılık sektörü operasyonel risk hesabı için en basit yöntem olan temel gösterge yaklaşımını kullanmaktadır. Temel gösterge yaklaşımı, standart yaklaşım ve alternatif standart yaklaşım bankaların operasyonel riskleri için belirli bir sermaye hesaplayabilmelerine olanak sağlasa da, bu yaklaşımların hiçbirisi bankalara operasyonel risk noktaları hakkında bir fikir vermemektedir. Basel Komite, operasyonel risklerin etkin olarak yönetilebilmesi için, gelişmiş ölçüm yaklaşımını önermiştir. Bu yaklaşım operasyonel riski tamamıyla bankanın faaliyetleri ve iç verilerini ilişkilendiren bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımının kullanılabilmesi ancak bankanın operasyonel kayıplarına ilişkin sıklık ve etki verilerini içeren bir içsel

veritabanı oluşturulabilmesi ile mümkün olabilmektedir. Basel Komite, bankaların operasyonel risk yönetiminde gelişmiş yaklaşımları kullanmalarını teşvik etmiş, ancak bankaların gelişmiş yaklaşımlarını kullanabilmelerini ilgili ülkenin bankacılık otoritesinin onayını şart koymuştur. Gerek BIS'ın Gerek BDDK'ın da Bankalara yaptığı tavsiyelerde olduğu gibi sermaye yeterlilik oranı hesaplamalarında her bankanın kendi içsel yöntemlerinin kullanması bankalara hem çok yüksek miktarda sermaye tasarrufu sağlayacak, hem de banka içinde hazırlamış oldukları risk matrisleri yardımıyla en çok hangi alanda riske maruz kaldıklarını belirleyebileceklerdir. Sermaye yeterlilik oranının ölçülmesinde asıl önemli nokta birbirinden bağımsız olarak faaliyetini gösteren bankaların kendi yapı ve kriterlerine göre risklerini belirlemelerinin ardından risk yönetimlerini bu datalara göre gerçekleştirmeleri, doğru risklerine göre doğru sermayeyi ayırabilmeleridir. Bu sayede hem Bankaların atıl sermaye tutması engellenecek hem de ekonomik istikrarda baş aktör olan bankaların doğru yönetilmeyen riskler nedeniyle ülke ekonomisinin olumsuz etkilemeleri engellenmiş olacaktır.

Türkiye'de gelişmiş ölçüm yaklaşımlarını kullanabilmek için B.D.D.K.'ya başvuran herhangi bir banka mevcut değilken, Bankalar arasında veritabanı oluşturma çalışmalarına devam edilmektedir. Bankacılık sektörü son yıllarda hızlanan bir değişme ve gelişime uğramıştır. Sektörü yakından ilgilendiren çok sayıda yasal düzenlemenin yapılması, piyasalarda küreselleşme etkilerinin hızla hissedilemeye başlanması, bankaların sundukları ürün ve hizmetlerin çeşitlenmesi bankaların faaliyetleri ve yönetim politikalarında önemli yenilikler meydana getirmiştir. Tüm bu sebepler nedeniyle Basel II'ye geçis, Türk Bankacılık sistemi için, daha sağlam ve etkin bir bankacılık sisteminin oluşturulması ve finansal istikrar için gerekli risk yönetim standartlarına erişilmesi amacıyla kullanılabilecek önemli bir fırsat olarak görülmektedir.

KAYNAKÇA

Aksoy, Ahmet. **İşletme Sermayesi Yönetimi,** Ankara: Gazi Büro Kitabevi, 1993.

Aksu, Yalçın. "Bankalarda Hazine Yönetimi ve Uygulama Sorunları". YüksekLisans Tezi.İstanbul Üniversitesi, 1997.

Altıntas, M.Ayhan. **Bankacılıkta Risk Yönetimi ve Sermaye Yeterliligi.** Ankara: Turhan Kitabevi, 2006

Anadolubank A.Ş. **Piyasa Riski Yönetimi Politikası**. İstanbul, 2007.

Anadolubank A.Ş. **Risk Yönetim Rehberi**. İstanbul, 2007.

Ansell, Wharton. **Risk: Anaysis, Assessment and Management.** New York: John Wiley&Sons, 1992

Arman, Tevfik. **Risk Analizine Giriş.** İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1997.

B.I.S. **B.I.S. History.** www.bis.org/about/history.htm. [03.02.2008]

Babuşcu, Şenol. **Basel 2 Düzenlemeleri Çerçevesinde Bankalarda Risk Yönetimi**. Ankara: Akademi Yayınevi, 2005.

Basel Komitesi. **Bankacılıkta Etkin Gözetim ve Denetim Koşullarına İlişkin Temel Prensipler**. http://www.tbb.org.tr. [15/03/2008]

BDDK. "Bankacılık Kanunu (5411 sayılı)". **Resmi Gazete**, 25983, Kasım 2005.

BDDK. "Bankalarca Karsılık Ayrılacak Kredilerin ve Diger Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karsılıklara iliskin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik". **Resmi Gazete**, 24448, Haziran 2006

BDDK. "Bankaların İç Denetim Sistemleri Hakkında Yönetmelik". **Resmi Gazete**, 26333, Kasım 2006.

BDDK. "Bankaların Sermaye Yeterliliginin Ölçülmesine ve Degerlendirilmesine İliskin Yönetmelik". **Resmi Gazete**, 24657, Mart 2003

BDDK. Basel-II'yeGeçişe İlişkin Yol Haritası. 2005. http://www.bddk.org.tr/turkce/basel/basel/30052005isunum.pdf [03.01.2008]

Berk, Niyazi. **Sigorta Şirketlerinde Mali Yeterlilik ve Risk Yönetimi**. İstanbul:Sigorta Araştırma ve İnceleme Yayınları, 2005

BIS. Enhancing Corporate Governance for Banking Organizations. 1999. http://www.bis.org/publ/bcbs56.pdf[23.10.2007]

BIS. Proposal to Issue a Supplement to the Basle Capital Accord to Cover Market Risks. Basel: 1995. http://www.bis.org/publ/bcbs15.pdf. [03.02.2008]

Bolgün, Akçay. **Risk Yönetimi -Gelismekte Olan Türk Finans Piyasasında Entegre Risk Ölçüm ve Yönetim Uygulamaları**. 2.bs. İstanbul: Scala Yayıncılık, 2005.

Boyacıoğlu, Melek Acar. "Operasyonel Risk ve Yönetimi". **Bankacılar Dergisi**. s. 43 (2002):14

Cohen, Jerome, Robins M. **The Financial Manager.** New York: Harper and Row, 1966

Deloitte&Touche. "Risk Yönetimi Haber Bülteni". s.3 (2001):b

Donaldson, Gordon. **Corporate Debt Capacity**. 3. bs. Boston: Division of Research, Harward University ,1964..

Ercan, Ban. **Değere Dayalı İşletme Finansı: Finansal Yönetim**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2005

Fıkırkoca, Meryem. **Bütünsel Risk Yönetimi.** Ankara: Pozitif Matbaacılık, 2003.

Gup, Kolari. **Commercial Banking: The Management of Risk.** 3.bs. New Jersey: John Wiley & Sons, 2005.

Güven, Sevil. **Finansal Risk Yönetimi Çerçevesinde Piyasa Volatilitesinin Tahmini ve Portföy VaR Hesaplamaları**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2001.

"İstatistiki Veriler", http://www.bddk.org.tr/turkce/Istatistiki_Veriler/Istatistiki_Veriler.aspx [20.05.2008]

Jorion, Khoury. **Financial Risk Management: Domestic and International Dimensions.** Cambridge: Blackwell Business Mass, 1996

Kaval, Hasan. **Bankalarda Risk Yönetimi.** Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2000.

Mandacı, P. Evrim. "Türk Bankacılık Sektörünün Taşıdığı Riskler ve Finansal Krizi Aşmada Kullanılan Risk Ölçüm Teknikleri". **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. c. 5 s. 1 (2003): 67-84.

Parasız, İlker. **Modern Bankacılık Teori ve Uygulama.** İstanbul: Banksis Yayınları, 2000.

Pezier, Jacques. "Operasyonel Risk: Basel II ve Sonrası". **Activeline Bankacılık ve Finans Gazetesi**. Ekim 2002.

"Risk Yönetimi Nedir?". Risk Yönetimi, http://www.riskyönetimi.com, [06.01.2008]

Sarıaslan, Halil. **Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi.** Ankara: Turhan Kitabevi, 1990.

Sarıkamıs, Cevat. **Sermaye Pazarları**. Istanbul: Alfa Basım Yayın Dagıtım, 1995.

Sharpe, William. "Determining a Fund's Effective Asset Mix". **Investment Management Review**. (1988):59-69.

Şahin, Hamdi. **Riske Maruz Değer Hesaplama Yöntemleri**. Ankara: Turhan Kitapevi, 2004.

TC Ziraat Bankası A.S. **Bankacılıkta Risk Yönetimi**. Ankara: Arastırma ve Gelistirme Dairesi Raporu, 2000.

Teker, Bolgün, Barış Akçay. "Banka Sermaye Yeterliliği: Basel II Standartlarının Bir Türk Bankasına Uygulanması". **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**. c. 3 s.12 (2005): 42-46

Usta, Öcal. **İşletme Finansı ve Finansal Yönetim.** İzmir: Anadolu Matbaacılık, 2002.

Yavuz, Salih Tanju. "Risk Yönetimi İçeri Aktif Pasif Yönetimi Dısarı (mı?)". **TBB Bankacılar Dergisi**. s. 41 (2002): 21.

Yüzbaşıoğlu, A.Nejat. "Risk Yönetimi ve Bankaların Denetimi". **BDDK Risk Yönetimi Konferansı, 16 Ocak 2003.** İstanbul: 2003: 12.

EKLER

Ek.1: Anadolubank A.Ş. 31.12.2007 - 31.12.2006 - 31.12.2005 Tarihli Bilançoları

	31.12.2007			31.12.2006			31.12.2005		
AKTİF (VARLIKLAR)	**TP**	**YP**	**Toplam**	**TP**	**YP**	**Toplam**	**TP**	**YP**	**Toplam**
NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI	**83.928**	**348.103**	**432.031**	**75.121**	**161.964**	**237.085**	**5,444**	**34,702**	**40,146**
GERÇEĞE UYGUN D FARKI K/Z'A YANSITILAN FV (Net)	**7.545**	**5.497**	**13.042**	**19.273**	**692**	**19.965**	**5,399**	**-**	**5,399**
Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar	2.176	271	2.447	18.895	165	19.06	-	19,519	19,519
Devlet Borçlanma Senetleri	2.176	271	2.447	18.895	165	19.06	45	15,183	60,183
Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer Menkul Değerler	-	-	-	-	-	-	73,13	6,333	79,463
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan O.Sınıflandırılan FV	-	-	-	-	-	-	73,13	6,333	79,463
Devlet Borçlanma Senetleri	-	-	-	-	-	-	72,825	6,333	79,158
Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-	-	-	-	305	-	305
Diğer Menkul Değerler	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar	5.369	5.226	10.595	378	527	905	-	-	-
BANKALAR	2.952	164.998	167.95	149.561	146.428	295.989	-	-	-
PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR	110.047	-	110.047	-	146.286	146.286	41,651	92,456	134,107
Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	110.047	-	110.047	-	-	-	41,651	92,456	134,107
İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	-	-	-	-	-	-	2,007	49,691	51,698
Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	-	-	-	-	146.286	146.286	39,644	42,765	82,409
SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (Net)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Devlet Borçlanma Senetleri	-	-	-	-	-	-	280	-	280
Diğer Menkul Değerler	-	-	-	-	-	-	280	-	280
KREDİLER	1.577.062	187.217	1.764.279	1.170.380	207.53	1.377.910	-	-	-
Krediler	1.577.062	187.217	1.764.279	1.170.380	207.53	1.377.910	-	-	-
Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler	19.807	-	19.807	288	-	288	-	-	-
Diğer	1.557.255	187.217	1.744.472	1.170.092	207.53	1.377.622	-	-	-
Takipteki Krediler	28.819	-	28.819	18.469	-	18.469	-	-	-
Özel Karşılıklar (-)	28.819	-	28.819	18.469	-	18.469	727,226	219,248	946,474
FAKTORİNG ALACAKLARI	-	-	-	-	-	-	595,418	210,577	805,995
VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)	213.27	183.192	396.462	356.796	292.256	649.052	131,808	8,671	140,479

Devlet Borçlanma Senetleri	213.27	180.416	393.686	356.796	292.256	649.052	15,885	-	15,885
Diğer Menkul Değerler	-	2.776	2.776	-	-	-	15,885	-	15,885
İŞTİRAKLER (Net) I-7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler	-	-	-	-	-	-	169,313	229,185	398,498
Konsolide Edilmeyenler	-	-	-	-	-	-	169,313	229,185	398,498
Mali İştirakler	-	-	-	-	-	-	169,313	229,185	398,498
Mali Olmayan İştirakler	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)	7.177	28.762	35.939	7.177	1.701	8.878	7,177	667	674,177
Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar	7.177	28.762	35.939	7.177	1.701	8.878	7,177	667	674,177
Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (Net) I-9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Konsolide Edilmeyenler	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mali Ortaklıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (Net) I-10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansal Kiralama Alacakları	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Faaliyet Kiralaması Alacakları	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kazanılmamış Gelirler (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR I-11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)	20.445	21	20.466	16.614	26	16.64	19,849	24	43,849
MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)	2.053	-	2.053	2.68	-	2.68	38	-	38
Şerefiye	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	2.053	-	2.053	2.68	-	2.68	1,32	-	1,32
YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net) I-14	-	-	-	-	-	-	1,282	-	1,282
VERGİ VARLIĞI	4.911	-	4.911	-	-	-			
Cari Vergi Varlığı	-	-	-	-	-	-			
Ertelenmiş Vergi Varlığı	4.911	-	4.911	-	-	-			
SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (NET)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	276	-	276	279	-	279			

Satış Amaçlı Durdurulan faaliyetlere ilişkin	276	-	276	279	-	279			
	-	-	-	-	-	-			
DİĞER AKTİFLER	68.286	13.956	82.242	4.951	6.818	11.769	14,742	170	14.912
TOPLAMI	2.097.952	931.746	3.029.698	1.802.832	963.701	2.766.533	1,403,671	663,148	2.066.819

		31.12.2007			**31.12.2006**			**31.12.2005**	
PASİF (YÜKÜMLÜLÜKLER)	**TP**	**YP**	**TOPLAM**	**TP**	**YP**	**TOPLAM**	**TP**	**YP**	**TOPLAM**
MEVDUAT	988.601	867.796	1.856.397	801.267	880.031	1.681.298	683.827	654.217	1.338.044
Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı	3.931	38.903	42.834	8.864	30.233	39.097	25.294	28.054	53.348
Diğer	984.67	828.893	1.813.563	792.403	849.798	1.642.201	529.931	-	529.931
ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	46.877	1.06	47.937	7.142	8.747	15.889	47.172	-	47.172
ALINAN KREDİLER	77.657	389.22	466.877	78.807	520.238	599.045	76.346	-	76.346
PARA PİYASALARINA BORÇLAR	8.05	125.147	133.197	89.238	37.192	126.43	5.084	-	5.084
Bankalararası Para Piyasalarından Borçlar	-	-	-	-	-	-	-	626.113	626.113
İMKB Takasbank Piyasasından Borçlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar	8.05	125.147	133.197	89.238	37.192	126.43	170.427	95.573	266.000
İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bonolar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler	-	-	-	-	-	-	170.427	95.573	266.000
Tahviller	-	-	-	-	-	-	34.793	153.657	188.450
FONLAR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Müstakriz Fonlar	-	-	-	-	-	-	34.793	153.657	188.450
Diğer Fonlar	-	-	-	-	-	-	7.793	5.955	13.748
MUHTELİF BORÇLAR	10.892	391	11.283	4.392	273	4.665	27000	147.702	174.702
DİĞER YABANCI KAYNAKLAR	97.26	12.458	109.718	11.574	1.383	12.957	-	-	-
FAKTORİNG BORÇLARI	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR (Net)	-	686	686	-	385	385	-	-	-
Finansal Kiralama Borçları	719	719	-	401	401	-	-	-	-
Faaliyet Kiralaması Borçları	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	Şub.69	134	25.369
Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)	33	33	-	16	16	-	12.483	9.274	21.757
RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR II-6	-	-	-	-	-	-	4.083	-	4.083
Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KARŞILIKLAR	21.853	-	21.853	16.654	-	16.654	-	-	-
Genel Karşılıklar	13.882	-	13.882	9.354	-	9.354	12.451	6.804	19.255
Yeniden Yapılanma Karşılığı	-	-	-	-	-	-	10.784	1.707	12.491
Çalışan Hakları Karşılığı	5.986	-	5.986	5.76	-	5.76	111	2.607	2.718
Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)	-	-	-	-	-	-	302	2.427	2.729
Diğer Karşılıklar	1.985	-	1.985	1.54	-	1.54	1.254	63	1.317
VERGİ BORCU	14.435	-	14.435	16.194	-	16.194	26.932	-	26.932
Cari Vergi Borcu	14.435	-	14.435	14.093	-	14.093	6.244	-	6.244
Ertelenmiş Vergi Borcu	-	-	-	2.101	-	2.101	907	-	907
SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)	-	-	-	-	-	-	16.741	-	16.741
SERMAYE BENZERİ KREDİLER II-10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ÖZKAYNAKLAR	369.672	-2.357	367.315	295.952	-2.936	293.016	03.Nis	-	39.541
Ödenmiş Sermaye	225	-	225	225	-	225	-	-	-
Sermaye Yedekleri	-4.546	-2.357	-6.903	-5.712	-2.936	-8.648	199.474	-	199.474
Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-	-	-	-	-	66000	-	66.000
Hisse Senedi İptal Karları	-	-	-	-	-	-	32.357	-	32.357
Menkul Değerler Değerleme Farkları	-4.546	-2.357	-6.903	-5.712	-2.936	-8.648	-	-	-
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İştirakler. Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. Bedelsiz Hisse Senetleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)	-	-	-	-	-	-	32.357	-	32.357
Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer Sermaye Yedekleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kar Yedekleri	76.664	-	76.664	28.669	-	28.669	61.589	-	61.589
Yasal Yedekler	7.456	-	7.456	5.056	-	5.056	3.079	-	3.079
Statü Yedekleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Olağanüstü Yedekler	69.208	-	69.208	23.613	-	23.613	58.510	-	58.510
Diğer Kâr Yedekleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kâr veya Zarar	72.554	-	72.554	47.995	-	47.995	39.528	-	39.528
Geçmiş Yıllar Kâr ve Zararları	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dönem Net Kâr ve Zararı	72.554	-	72.554	47.995	-	47.995	39.528	-	39.528
PASİF TOPLAMI	1.635.297	1.394.401	3.029.698	1.321.220	1.445.313	2.766.533	1.147.160	919.659	2.066.819

Ek.2. Anadolubank A.Ş. 31.12.2007 - 31.12.2006 - 31.12.2005 Tarihli Gelir Tablosu

	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
	Toplam	**Toplam**	**Toplam**
FAİZ GELİRLERİ	419.624	302.949	227,869
Kredilerden Alınan Faizler	310.769	190.693	121,197
Zorunlu Karşılıklardan Alınan Faizler	9.942	Tem.54	4,252
Bankalardan Alınan Faizler	18.571	15.293	11,628
Para Piyasası İşlemlerinden Alınan Faizler	6.758	3.714	3,052
Menkul Değerlerden Alınan Faizler	67.958	84.355	87,073
Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklardan	2.269	4.407	21,906
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FVdan	-	-	-
Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	-	6.819	16,472
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlardan	65.689	73.129	48,695
Finansal Kiralama Gelirleri	-	-	-
Diğer Faiz Gelirleri	5.626	1.354	667
FAİZ GİDERLERİ	233.237	191.462	145,049
Mevduata Verilen Faizler	175.052	143.097	100,673
Kullanılan Kredilere Verilen Faizler	37.768	30.452	7,814
Para Piyasası İşlemlerine Verilen Faizler	16.773	17.744	36,357
İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	-	-	-
Diğer Faiz Giderleri	3.644	169	205
NET FAİZ GELİRİ	186.387	111.487	82,820
NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRLERİ	41.45	36.779	26,675
Alınan Ücret ve Komisyonlar	48.728	42.507	31,955
Gayri Nakdi Kredilerden	11.435	11.389	3,261
Diğer	37.293	31.118	10,234
Diğer Durdurulan Faaliyet Giderleri	-	-	
DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z	-	-	
DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ KARŞILIĞI (±)	-	-	
Cari Vergi Karşılığı	-	-	
Ertelenmiş Vergi Karşılığı	-	-	
DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM NET K/Z	-	-	
NET NET KAR VE ZARARI	72.554	47.995	39,416

Ek.3: Anadolubank A.Ş.ye Ait 31.12.2007 Tarihli Aktif Kalemlerin Faaliyet Kollarına Göre Ayrıştırıldığı Mizan

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
010	3	ALIM	KASA	6.014,40
011	3	ALIM	EFEKTİF DEPOSU	17.847,60
020	3	ALIM	T.C. MERKEZ BANKASI - T.P.	38,40
021	3	ALIM	T.C. MERKEZ BANKASI - Y.P.	46.236,00
022	3	ALIM	YURTİÇİ BANKALAR - T.P.	178.815,60
023	3	ALIM	YURTİÇİ BANKALAR - Y.P.	130.570,80
024	3	ALIM	YURTDIŞI BANKALAR - T.P.	384,00
025	3	ALIM	YURTDIŞI BANKALAR - Y.P.	44.923,20
030	3	ALIM	ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER -T.P.	25.560,00
031	3	ALIM	ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER - Y.P.	196,80
038	3	ALIM (-)	MENKUL DEĞERLER DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI – T.P.	2.932,80
039	3	ALIM (-)	MENKUL DEĞERLER DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI – Y.P.	2,40
051	3	ALIM	TERS REPO İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR – Y.P.	175.070,40
100	3	DAĞITIM	İSKONTO SENETLERİ - T.P.	37.125,60
10011	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	37.125,60
110	3	DAĞITIM	KISA VADELİ AÇIK İHRACAT KREDİLERİ - T.P.	4.356,00
11011	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	4.356,00
111	3	DAĞITIM	KISA VADELİ AÇIK İHRACAT KREDİLERİ - Y.P.	10.378,80
11111	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	10.378,80
112	3	DAĞITIM	KISA VADELİ TEMİNATLI İHRACAT KREDİLERİ - T.P.	22.491,60
11211	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	22.491,60
113	3	DAĞITIM	KISA VADELİ TEMİNATLI İHRACAT KREDİLERİ - Y.P.	214.628,40
11311	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	214.628,40
115	3	DAĞITIM	KISA VADELİ TEMİNATLI İTHALAT KREDİLERİ - Y.P.	3.052,80
11511	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	3.052,80
116	3	DAĞITIM	KISA VADELİ AÇIK DİĞER KREDİLER - T.P.	59.758,80
11611	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	20.473,20
11620	5	PERAKENDE	TÜKETİCİ KREDİLERİ	1.033,20
11621	5	PERAKENDE	BİREYSEL KREDİ KARTLARI	28.506,00
11631	5	PERAKENDE	KURUMSAL KREDİ KARTLARI	8.906,40
11641	5	PERAKENDE	PERSONEL KREDİ KARTLARI	840,00
117	3	DAĞITIM	KISA VADELİ AÇIK DİĞER KREDİLER - Y.P.	256,80
11711	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	254,40
11721	5	PERAKENDE	BİREYSEL KREDİ KARTLARI	2,40

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
118	3	DAĞITIM	KISA VADELİ TEMİNATLI DİĞER KREDİLER - T.P.	896.727,60
11811	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	826.058,40
11814	5	PERK-TİC	MÜŞTERİ ADINA MENKUL DEĞER ALIM KREDİLERİ	21.079,20
11820	5	PERAKENDE	TÜKETİCİ KREDİLERİ	4.375,20
11830	5	PERK-TİC	TAKSİTLİ ALIM KREDİLER	44.544,00
11840	5	PERAKENDE	PERSONEL KREDİLERİ	670,80
126	3	DAĞITIM	MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLER - T.P.	105.164,40
12600	5	2. SEVİYE DAĞITIM	AÇIK	31.674,00
126009	6	TİCARİ	DİĞER MALİ KURULUŞLAR	31.674,00
12601	5	2. SEVİYE DAĞITIM	TEMİNATLI	73.490,40
126011	6	TİCARİ	ÖZEL MEVDUAT BANKALARI	75,60
126016	6	TİCARİ	SİGORTA ŞİRKETLERİ	159,60
126019	6	TİCARİ	DİĞER MALİ KURULUŞLAR	73.255,20
127	3	DAĞITIM	MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLER - Y.P.	1.662,00
12701	5	2. SEVİYE DAĞITIM	TEMİNATLI	1.662,00
127011	6	TİCARİ	ÖZEL MEVDUAT BANKALARI	1.662,00
129	3	DAĞITIM	YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLER - Y.P.	2.035,20
12900	5	TİCARİ	BANKALAR	2.035,20
135	3	DAĞITIM	ORTA VE UZUN VADELİ AÇIK DİĞ.YATIRIM KRD. - Y.P.	5.086,80
13511	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	5.086,80
137	3	DAĞITIM	ORTA VE UZUN VAD.TEMİNATLI DİĞER YATIRIM KRED. - Y.P.	1.114,80
13711	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	1.114,80
140	3	DAĞITIM	ORTA VE UZUN VAD. TEMİNATLI İŞLET. VE DİĞER KRED. - T.P.	265.118,40
14011	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	3.189,60
14020	5	PERAKENDE	TÜKETİCİ KREDİLERİ	175.496,40
14030	5	PERK-TİC	TAKSİTLİ ALIM KREDİLER	86.432,40
141	3	DAĞITIM	ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI İŞLETME VE DİĞER KREDİLER - Y.P.	2.586,00
14111	5	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	2.586,00
146	3	DAĞITIM	MALİ KESİME VERİ.ORTA VE UZUN VAD.KREDİ. - T.P.	1.596,00
14601	5	2. SEVİYE DAĞITIM	TEMİNATLI	1.596,00
146016	6	TİCARİ	SİGORTA ŞİRKETLERİ	27,60
146019	6	TİCARİ	DİĞER MALİ KURULUŞLAR	1.568,40
147	3	DAĞITIM	MALİ KESİME VERİLEN ORTA VE UZUN VAD.KRED. - Y.P.	3.391,20
14701	5	2. SEVİYE DAĞITIM	TEMİNATLI	3.391,20
147019	6	TİCARİ	DİĞER MALİ KURULUŞLAR	3.391,20
154	3	DAĞITIM	YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA	2.308,80

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
			PLANINA BAĞLANAN ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATSIZ KREDİLER – T. P.	
15480	5	2. SEVİYE DAĞITIM	İŞLETME KREDİLERİ	2.308,80
154805	6	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	2.308,80
156	3	DAĞITIM	YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN ORTA VE UZUN VADELİ TEMİNATLI KREDİLER – T. P.	1.360,80
15680	5	2. SEVİYE DAĞITIM	İŞLETME KREDİLERİ	1.360,80
156805	6	PERK-TİC	DİĞER MÜŞTERİLER - (ÖZEL)	1.360,80
158	3	PERK-TİC	TAZMİN EDİLEN GAYRİNAKDİ KREDİ BEDELLERİ – T.P.	260,40
170	3	PERK-TİC	TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR /TAHSİL İMKANI SINIRLI KREDİLER VE DİĞER ALACAKLAR – T. P.	3.080,40
172	3	PERK-TİC	TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR/ TAHSİLİ ŞÜPHELİ KREDİLER – T. P.	1.602,00
176	3	PERK-TİC	ZARAR NİTELİĞİNDEKİ KREDİLER VE DİĞER ALACAKLAR -T. P.	17.480,40
180	3	PERK-TİC (-)	ÖZEL KARŞILIKLAR – T. P.	22.162,80
210	3	HESAPLAMA DIŞI	ZORUNLU KARŞILIKLAR - T.P.	81.981,60
211	3	HESAPLAMA DIŞI	ZORUNLU KARŞILIKLAR - Y.P.	129.962,40
220	3	PERK-TİC-KURM FIN	KREDİ FAİZ. GELİR.TAHAKKUK REESKONTLARI - T.P.	15.704,40
221	3	PERK-TİC-KURM FIN	KREDİ FAİZ.GELİR.TAHAKKUK REESKONTLARI - Y.P.	4.842,00
222	3	DAĞITIM	DİĞER FAİZ VE GELİR REESKONTLARI - T.P.	15.406,80
22201	5	2. SEVİYE DAĞITIM	MENKUL DEĞERLER FAİZ REESKONTLARI	11.965,20
222010	6	ALIM	ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLERİN	46,80
222013	6	TİCARİ	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER	11.918,40
22205	5	HESAPLAMA DIŞI	ZORUNLU KARŞILIKLAR FAİZ REESKONTLARI	2.109,60
22207	5	ALIM	TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR REESKONTLARI	453,60
22299	5	ALIM	DİĞER	878,40
223	3	DAĞITIM	DİĞER FAİZ VE GELİR REESKONTLARI - Y.P.	14.498,40
22301	5	2. SEVİYE DAĞITIM	MENKUL DEĞERLER FAİZ REESKONTLARI	6.838,80
223010	6	ALIM	ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLERİN	3,60
223013	6	TİCARİ	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER	6.835,20
22303	5	ALIM	TERS REPO İŞLEMLERİNDEN ALACAKLARA İLİŞKİN FAİZ REESKONTLARI	472,80
22305	5	HESAPLAMA	ZORUNLU KARŞILIKLAR FAİZ	310,80

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
		DIŞI	REESKONTLARI	
22307	5	ALIM	TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR REESKONTLARI	632,40
22399	5	ALIM	DİĞER	6.243,60
242	3	TİCARİ	BAĞLI ORTAKLIKLAR - T.P.	8.612,40
243	3	TİCARİ	BAĞLI ORTAKLIKLAR - Y.P.	1.958,40
244	3	TİCARİ	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER - T.P.	416.238,00
245	3	TİCARİ	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER – Y.P.	343.873,20
250	3	HESAPLAMA DIŞI	MENKULLER - T.P.	46.531,20
251	3	HESAPLAMA DIŞI	MENKULLER - Y.P.	61,20
252	3	HESAPLAMA DIŞI	GAYRİMENKULLER - T.P.	5.542,80
254	3	HESAPLAMA DIŞI	ÖZEL MALİYET BEDELLERİ - T.P.	23.872,80
255	3	HESAPLAMA DIŞI	ÖZEL MALİYET BEDELLERİ – Y.P.	48,00
256	3	HESAPLAMA DIŞI (-)	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR - T.P.	54.398,40
257	3	HESAPLAMA DIŞI (-)	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR - Y.P.	78,00
258	3	HESAPLAMA DIŞI	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR - T.P.	1.584,00
260	3	HESAPLAMA DIŞI	PEŞİN ÖDENMİŞ VERGİLER - T.P.	4,80
270	3	HESAPLAMA DIŞI	AYNİYAT MEVCUDU - T.P.	1,20
278	3	DAĞITIM	MUHTELİF ALACAKLAR - T.P.	2.828,40
27800	5	PERK-TİC	VERİLEN NAKDİ TEMİNATLAR	54,00
27802	5	PERK-TİC	DAVA VE MAHKEME MASRAFLARINDAN ALACAKLAR	78,00
27803	5	2. SEVİYE DAĞITIM	BANKACILIK HİZMETLERİNDEN ALACAKLAR	669,60
278030	6	PERK-TİC	PROTESTO VE KOMİSYON MASRAFLARINDAN ALACAKLAR	9,60
278033	6	ARACILIK	SİGORTA PRİMLERİNDEN ALACAKLAR	136,80
278036	6	PERK-TİC	KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME FONUNDAN ALACAKLAR	1,20
278039	6	PERK-TİC	DİĞER	522,00
27805	5	ALIM	TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ALACAKLAR	382,80
27890	5	PERAKENDE	KREDİ KARTI ÖDEMELERİNDEN	1.627,20
27899	5	PERK-TİC-KURM FIN-ARAC-PERK KOM-ALIM	DİĞER MUHTELİF ALACAKLAR	16,80
279	3	DAĞITIM	MUHTELİF ALACAKLAR - Y.P.	32,40
27900	5	PERK-TİC	VERİLEN NAKDİ TEMİNATLAR	20,40
27907	5	TİCARİ	TAHSİL EDİLECEK MUHABİR KOMİSYONLARI	12,00

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
280	3	DAĞITIM	BORÇLU GEÇİÇİ HESAPLAR - T.P.	2.504,40
28000	5	PERK-TİC	AVANSLAR	43,20
28001	5	2. SEVİYE DAĞITIM	PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	1.840,80
280010	6	PERK-TİC	KİRALAR	72,00
280019	6	PERK-TİC	DİĞER	1.768,80
28002	5	PERK-TİC	KASA NOKSANI	9,60
28099	5	PERK-TİC	DİĞER BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	610,80
281	3	DAĞITIM	BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR - Y.P.	2.126,40
28100	5	PERK-TİC	AVANSLAR	2,40
28101	5	2. SEVİYE DAĞITIM	PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	1.218,00
281019	6	PERK-TİC	DİĞER	1.218,00
28102	5	PERK-TİC	KASA NOKSANI	1,20
28199	5	PERK-TİC	DİĞER BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR	904,80
292	3	HESAPLAMA DIŞI	EFEKTİF ALIM/SATIM HESABI - T.P.	19.274,40
293	3	HESAPLAMA DIŞI	EFEKTİF VAZİYETİ - Y.P.	19.274,40
294	3	HESAPLAMA DIŞI	DÖVİZ ALIM/SATIM HESABI - T.P.	597.144,00
295	3	HESAPLAMA DIŞI	DÖVİZ VAZİYETİ - Y.P.	597.144,00
298	3	HESAPLAMA DIŞI	ELDEN ÇIKARILACAK KIYMETLER - T.P.	351,60

Ek. 4. Anadolubank A.Ş.ye Ait 31.12.2007 Tarihli Gelir Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Göre Ayrıştırıldığı Mizan

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR(YTL)
500	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	İSKONTO VE İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN.FAİZLER - T.P.	7.220,40
501	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	İSKONTO VE İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN FAİZLER - Y.P.	34,80
510	3	DAĞITIM		KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER - T.P.	4.482,00
51011	5	PERK-TİC	AKTİF	DİĞER MÜŞTERİLERDEN - (ÖZEL)	4.482,00
511	3	DAĞITIM		KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER - Y.P.	18.440,40
51111	5	PERK-TİC	AKTİF	DİĞER MÜŞTERİLERDEN - (ÖZEL)	18.440,40
513	3	DAĞITIM		KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERDEN ALINAN FAİZ. - Y.P.	286,80
51311	5	PERK-TİC	AKTİF	DİĞER MÜŞTERİLERDEN - (ÖZEL)	286,80
514	3	DAĞITIM		KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN FAİZ. - T.P.	146.450,40
51411	5	PERK-TİC	AKTİF	DİĞER MÜŞTERİLERDEN - (ÖZEL)	125.311,20
51420	5	PERAKENDE		TÜKETİCİ KREDİLERİNDEN	10.417,20
51422	5	PERK-TİC	AKTİF	TAKSİTLİ TİCARİ KREDİLER	10.603,20
51423	5	PERAKENDE		PERSONEL KREDİLERİ	118,80
515	3	DAĞITIM		KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN FAİZ - Y.P.	15,60
51511	5	PERK-TİC	AKTİF	DİĞER MÜŞTERİLERDEN - (ÖZEL)	15,60

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR(YTL)
520	3	DAĞITIM		MALİ KESİME VERİL.KISA VADE.KREDİLERDEN ALIN.FAİZ.-T.P.	10.723,20
52009	5	TİCARİ		DİĞER MALİ KURULUŞLARDAN	10.723,20
523	3	DAĞITIM		YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİ.ALINAN FAİZ - Y.P.	108,00
52309	5	PERK-TİC	AKTİF	DİĞER	108,00
533	3	DAĞITIM		ORTA VE UZUN VADELİ DİĞ.YATIR.KRED.ALI.FAİZ. - Y.P.	376,80
53311	5	PERK-TİC	AKTİF	DİĞER MÜŞTERİLERDEN - (ÖZEL)	376,80
534	3	DAĞITIM		ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME VE DİĞER KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER - T.P.	29.004,00
53420	5	PERAKENDE		TÜKETİCİ KREDİLERİNDEN	17.914,80
53422	5	PERK-TİC	AKTİF	TAKSİTLİ TİCARİ KREDİLER	11.089,20
535	3	DAĞITIM		ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME VE DİĞER KREDİLERDEN ALINAN FAİZLER - Y.P.	212,40
53511	5	PERK-TİC	AKTİF	DİĞER MÜŞTERİLERDEN - (ÖZEL)	212,40
541	3	DAĞITIM		MALİ KESİME VER.ORTA UZU.VAD.KRED.ALI.FAİZ - Y.P.	232,80
54109	5	TİCARİ		DİĞER MALİ KURULUŞLARDAN	232,80
548	3	PERK-TİC	AKTİF	TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR (Tahsili Şüpheli Alacaklardan alınanlar dahil) ile ZARAR NİTELİĞİNDEKİ KREDİLER VE DİĞER ALACAKLARDAN ALINAN FAİZLER – T.P.	226,80

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR(YTL)
560	3	FONLAMA (-)		ZORUNLU KARŞILIKLARDAN ALINAN FAİZLER - T.P.	6.861,60
561	3	FONLAMA (-)		ZORUNLU KARŞILIKLARDAN ALINAN FAİZLER - Y.P.	2.185,20
570	3	DAĞITIM		BANKALARDAN ALINAN FAİZLER - T.P.	4.456,80
57001	5	ALIM		YURTİÇİ BANKALARDAN	1.268,40
57002	5	ALIM		YURTDIŞI BANKALARDAN	3.188,40
571	3	DAĞITIM		BANKALARDAN ALINAN FAİZLER - Y.P.	13.894,80
57101	5	ALIM		YURTİÇİ BANKALARDAN	2.650,80
57102	5	ALIM		YURTDIŞI BANKALARDAN	11.244,00
572	3	ALIM		PARA PİYASASI İŞLEMLERİNDEN ALINAN FAİZLER - T.P.	3.968,40
576	3	ALIM		TERS REPO İŞLEMLERİNDEN ALINAN FAİZLER – T.P.	4,80
577	3	ALIM		TERS REPO İŞLEMLERİNDEN ALINAN FAİZLER – Y.P.	484,80
580	3	DAĞITIM		MENKUL DEĞERLERDEN ALINAN FAİZ - T.P.	67.132,80
58000	5	ALIM		ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLERDEN	5.150,40
58001	5	ALIM		SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLERDEN	6.758,40
58002	5	TİCARİ		VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLERDEN	55.224,00
581	3	DAĞITIM		MENKUL DEĞERLERDEN ALINAN FAİZ - Y.P.	34.093,20
58100	5	ALIM		ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLERDEN	2.539,20
58101	5	ALIM		SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLERDEN	1.424,40

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR(YTL)
58102	5	TİCARİ		VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLERDEN	30.129,60
598	3	PERK-TİC-ALIM-CORP FIN	AKTİF	DİĞER ALINAN FAİZLER - T.P.	1.611,60
599	3	PERK-TİC-ALIM-CORP FIN	AKTİF	DİĞER ALINAN FAİZLER - Y.P.	12,00
701	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	İSKONTO VE İŞTİRA SENETLERİNDEN ALINAN KOMİSYON. -Y.P.	138,00
710	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	KISA VADELİ İHRACAT KRED.ALIN.ÜCPER AKENDE KOMİSYON. - T.P.	54,00
711	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	KISA VADELİ İHRACAT KRED.ALIN.ÜCPER AKENDE KOMİSYON. - Y.P.	135,60
714	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	KISA VADELİ DİĞER KRED.ALIN.ÜCPER AKENDE. KOMİSYON. - T.P.	9.163,20
715	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	KISA VADELİ DİĞER KRED.ALIN.ÜCPER AKENDE KOMİSYON. - Y.P.	561,60
720	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	MALİ KESİM VER.KISA VAD.KRED.ALI.ÜCP ERAKENDE KOMİSYON. -T.P.	182,40
723	3	PERK-TİC	AKTİF	YURTDIŞI KISA VAD.KRED.ALI.ÜCP ERAKENDE. KOMİSYON. - Y.P.	9,60
734	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	ORT.VE UZU.VAD.İŞLE.KRE D.ALI.ÜCR. KOMİSYON. - T.P.	212,40
735	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	ORT.VE UZU.VAD.İŞLE.KRE D.ALI.ÜCR. KOMİSYON. - Y.P.	561,60
748	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	NAKDİ OLMAYAN KRED.ALI.ÜCR. KOMİSYON. - T.P.	9.639,60
749	3	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	NAKDİ OLMAYAN KRED.ALI.ÜCR.KO MİSYON. - Y.P.	4.027,20

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR(YTL)
750	3	ALIM-EXC	ASMK+SHMK+VKET	SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KÂRLARI - T.P.	15.584,40
751	3	ALIM-EXC	ASMK+SHMK+VKET	SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KÂRLARI - Y.P.	19.543,20
752	3	ALIM		TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN KÂRLAR – T.P.	1,20
753	3	ALIM		TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN KÂRLAR – Y.P.	213.026,40
760	3	DAĞITIM		BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ - T.P.	36.050,40
76001	5	PERK-TİC	AKTİF	MAL MUKABİLİ İTHALAT KOMİSYONLARI	25,20
76002	5	PERK-TİC	AKTİF	VESAİK MUKABİLİ İTHALAT KOMİSYONLARI	188,40
76003	5	PERK-TİC	AKTİF	TAHSİL SENEDİ KOMİSYONLARI	370,80
76004	5	PERK-TİC	AKTİF	ALINAN İSTİHBARAT ÜCPERAKENDELERİ	2.274,00
76005	5	ÖDEME		HAVALE KOMİSYONLARI	2.432,40
76007	5	AGENCY		SİGORTA KOMİSYONLARI	1.954,80
76008	5	PERK-TİC	AKTİF	TAHSİL VE TEDİYE KOMİSYONLARI	2,40
76009	5	AGENCY		KİRALIK KASA GELİRLERİ	112,80
76012	5	PERK-TİC	AKTİF	TAHSİLE ALINAN TİCARİ VESAİK KOMİSYONLARI	52,80
76016	5	PERK-TİC	AKTİF	İTİBAR MEKTUPLARI KOMİSYONLARI	133,20
76017	5	PERK-TİC	AKTİF	EKSPERTİZ ÜCPERAKENDELERİ	733,20
76018	5	PERK-TİC	AKTİF	İHRACAT AKREDİTİFİ KOMİSYONLARI	240,00
76019	5	PERAKENDE		KREDİ KARTI ÜCPERAKENDE VE KOMİSYONLARI	4.246,80
76099	5	PERK-TİC	AKTİF	ALINAN DİĞER KOMİSYON VE HİZMET GELİRLERİ	23.283,60

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR(YTL)
761	3	DAĞITIM		BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ - Y.P.	1.291,20
76102	5	PERK-TİC	AKTİF	VESAİK MUKABİLİ İTHALAT KOMİSYONLARI	3,60
76111	5	ALIM		EFEKTİF VE DÖVİZ ALIM SATIM KOMİSYONLARI	2,40
76112	5	PERK-TİC	AKTİF	TAHSİLE ALINAN TİCARİ VESAİK KOMİSYONLARI	8,40
76114	5	TİCARİ		MUHABİRLERDEN ALINAN KOMİSYONLAR	216,00
76118	5	PERK-TİC	AKTİF	İHRACAT AKREDİTİFLERİ KOMİSYONLARI	223,20
76199	5	PERK-TİC	AKTİF	ALINAN DİĞER KOMİSYON VE HİZMET GELİRLERİ	837,60
771	3	DAĞITIM		KAMBİYO KÂRLARI - Y.P.	74.509,20
77101	5	PROP		EFEKTİF VE DÖVİZ ALIM SATIM VE DEĞERLEME KÂRLARI	74.269,20
77199	5	PROP		DİĞER	240,00
790	3	DAĞITIM		DİĞER FAİZ DIŞI GELİRLER – T.P.	45.692,40
79001	5	HESAPLAMA DIŞI		HABERLEŞME GİDERLERİ KARŞILIĞI	4.836,00
79005	5	2. SEVİYE DAĞITIM		AKTİFLERİMİZİN SATIŞINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER	8,40
790052	6	HESAPLAMA DIŞI		MENKULLER SATIŞINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER	8,40
79007	5	HESAPLAMA DIŞI		GEÇMİŞ YILLAR GİDERLERİNE AİT DÜZELTME HESABI	808,80
79010	5	PERK-TİC	AKTİF	KİRALAMA GELİRLERİ	102,00
79011	5	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	DÖVİZE ENDEKSLİ KREDİLER ANAPARA KUR ARTIŞLARI	39.139,20
79099	5	PROP		DİĞER GELİRLER	798,00
791	3	DAĞITIM		DİĞER FAİZ DIŞI GELİRLER-Y.P.	519,60
79101	5	HESAPLAMA DIŞI		HABERLEŞME GİDERLERİ KARŞILIĞI	511,20
79199	5	PROP		DİĞER GELİRLER	8,40

Ek 5. Anadolubank A.Ş.ye Ait 31.12.2007 Tarihli Gider Kalemlerinin Faaliyet Kollarına Göre Ayrıştırıldığı Mizan

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
608	3	FONLAMA		TÜRK LİRASI MEV.VERİLEN FAİZLER(YURTDIŞI. YERLEŞ.KİŞİ VE KUR.)	100,80
610	3	FONLAMA		TÜRK PARASI MEVDUATA VERİLEN FAİZLER (Y.İ.Y.K)	140.040,00
611	3	FONLAMA		Y.P. MEVDUATA VERİLEN FAİZLER	31.575,60
622	3	FONLAMA		YURTİÇİNDEN KULLANILAN KRED.VER.FAİZ. - T.P.	1.666,80
623	3	FONLAMA		YURTİÇİNDEN KULLANILAN KRED.VER.FAİZ. - Y.P.	637,20
624	3	FONLAMA		YURTDIŞINDAN KULLANILAN KRED.VER.FAİZ. - T.P.	9.777,60
625	3	FONLAMA		YURTDIŞINDAN KULLANILAN KRED.VER.FAİZ. - Y.P.	22.334,40
628	3	ALIM		REPO İŞLEMLERİNE VERİLEN FAİZLER – T.P.	14.575,20
629	3	ALIM		REPO İŞLEMLERİNE VERİLEN FAİZLER – Y.P.	6.716,40
645	3	FONLAMA		FİNANSAL KİRALAMA GİDERLERİ – Y.P.	20,40
698	3	PERK-TİC-ALIM-CORP FIN	AKTİF	VERİLEN DİĞER FAİZLER - T.P.	147,60
699	3	PERK-TİC-ALIM-CORP FIN	AKTİF	VERİLEN DİĞER FAİZLER - Y.P.	33,60
810	3	HESAPLAMA DIŞI		PERSONEL GİDERLERİ - T.P.	63.921,60
820	3	HESAPLAMA DIŞI		KARŞILIK VE DEĞER DÜŞME GİDERLERİ - T.P.	25.632,00
821	3	HESAPLAMA DIŞI		KARŞILIK VE DEĞER DÜŞME GİDERLERİ - Y.P.	2,40
830	3	HESAPLAMA DIŞI		VERGİ, RESİM, HARÇLAR VE FONLAR - T.P.	3.324,00

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
840	3	DAĞITIM		T.P. İŞLEMLERDEN VERİLEN KOMİSYONLAR VE ÜCPERAKENDELER – T.P.	4.808,40
84002	5	2. SEVİYE DAĞITIM		BANKALARA	3.963,60
840021	6	PERK-TİC	AKTİF	TAHSİL SENEDİ KOMİSYONLARI	1,20
840022	6	PERK-TİC	AKTİF	TEMİNAT MEKTUBU KOMİSYONLARI	3,60
840025	6	PERAKENDE		KREDİ KARTLARI İÇİN VERİLEN KOMİSYON VE ÜCPERAKENDELER	2.817,60
840026	6	ÖDEME		TAKAS ODASINA VERİLEN KOMİSYON VE ÜCPERAKENDELER	114,00
840027	6	ÖDEME		EFT İÇİN VERİLEN KOMİSYON VE ÜCPERAKENDELER	298,80
840029	6	PERK-TİC-ÖDEME	AKTİF	DİĞER	728,40
84099	5	PROP	AKTİF	DİĞER KOMİSYON VE ÜCPERAKENDELER	844,80
841	3	DAĞITIM		Y.P. İŞLEMLERİNDEN VERİLEN KOMİSYON VE ÜCPERAKENDELER - Y.P.	4.190,40
84100	5	FONLAMA		KULLANILAN KREDİLERE	2.126,40
84102	5	2. SEVİYE DAĞITIM		BANKALARA	1.201,20
841022	6	PERK-TİC	AKTİF	TEMİNAT MEKTUBU KOMİSYONLARI	54,00
841023	6	TİCARİ		YURTDIŞINDAKİ MUHABİRLERE VERİLEN MASRAF VE KOMİS.	1.120,80
841025	6	PERAKENDE		KREDİ KARTLARI İÇİN VERİLEN KOMİSYON VE ÜCPERAKENDELER	26,40
84199	5	PROP	AKTİF	DİĞER KOMİSYON VE ÜCPERAKENDELER	862,80
850	3	HESAPLAMA DIŞI		AMORTİSMAN GİDERİ - T.P.	6.040,80
861	3	DAĞITIM		KAMBİYO ZARARLARI - Y.P.	130.626,00

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
86101	5	PROP		EFEKTİF VE DÖVİZ ALIM VE SATIM VE DEĞERLEME ZARARLARI	130.622,40
86199	5	PROP		DİĞER	3,60
870	3	ALIM-EXC	ASMK+SHMK+VKET	SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI - T.P.	6.889,20
871	3	ALIM-EXC	ASMK+SHMK+VKET	SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI - Y.P.	1.824,00
872	3	ALIM		TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ZARARLAR – T.P.	10.197,60
873	3	ALIM		TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ZARARLAR – Y.P.	184.158,00
880	3	DAĞITIM		DİĞER İŞLETME GİDERLERİ - T.P.	29.944,80
88000	5	HESAPLAMA DIŞI		KİRALAMA GİDERLERİ	9.484,80
88001	5	HESAPLAMA DIŞI		BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	986,40
88002	5	HESAPLAMA DIŞI		TAŞIT ARACI GİDERLERİ	2.064,00
88003	5	HESAPLAMA DIŞI		SİGORTA GİDERLERİ	566,40
88004	5	HESAPLAMA DIŞI		ISITMA AYDINLATMA VE SU GİDERLERİ	1.306,80
88005	5	HESAPLAMA DIŞI		HABERLEŞME GİDERLERİ	5.446,80
88006	5	HESAPLAMA DIŞI		BASILI KAĞIT VE KIRTASİYE GİDERLERİ	1.670,40
88007	5	HESAPLAMA DIŞI		REKLAM VE İLAN GİDERLERİ	1.802,40
88008	5	HESAPLAMA DIŞI		KÜÇÜK DEMİRBAŞ GİDERLERİ	68,40
88009	5	HESAPLAMA DIŞI		BİLGİSAYAR KULLANIM GİDERLERİ	2.036,40
88010	5	HESAPLAMA DIŞI		AİDATLAR	121,20
88011	5	HESAPLAMA DIŞI		YARDIM VE BAĞIŞLAR	42,00
88012	5	HESAPLAMA DIŞI		TEMSİL VE AĞIRLAMA GİDERLERİ	1.198,80
88013	5	HESAPLAMA DIŞI		KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER	523,20
88014	5	HESAPLAMA DIŞI		NAKLİYE VE HAMALİYE GİDERLERİ	14,40

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
88015	5	HESAPLAMA DIŞI		DAVA VE MAHKEME GİDERLERİ	244,80
88016	5	HESAPLAMA DIŞI		TEMİZLİK GİDERLERİ	1.258,80
88019	5	PERAKENDE		KREDİ KARTLARI VE BANKACILIK HİZMETLERİNE İLİŞKİN PROMOSYON UYGULAMALARI GİDERLERİ	322,80
88099	5	HESAPLAMA DIŞI		DİĞER İŞLETME GİDERLERİ	786,00
881	3	DAĞITIM		DİĞER İŞLETME GİDERLERİ – Y.P.	2,40
88105	5	HESAPLAMA DIŞI		HABERLEŞME GİDERLERİ	1,20
88113	5	HESAPLAMA DIŞI		KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER	1,20
882	3	DAĞITIM		DİĞER GİDERLER VE ZARARLAR - T.P.	14.217,60
88200	5	2. SEVİYE DAĞITIM		AKTİFLERİN SATIŞINDAN ZARARLAR	7,20
882002	6	HESAPLAMA DIŞI		MENKULLER SATIŞINDAN ZARARLAR	7,20
88203	5	FONLAMA		TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU	3.135,60
88205	5	HESAPLAMA DIŞI		DENETİM VE MÜŞAVİRLİK ÜCPERAKENDELERİ	1.162,80
88206	5	HESAPLAMA DIŞI		T. BANKALAR BİRLİĞİ MASRAF PAYI	32,40
88207	5	PROP		GEÇMİŞ YILLAR GELİRLERİNE AİT DÜZELTME HESABI	435,60
88208	5	HESAPLAMA DIŞI		BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU KATILIM PAYI	583,20
88210	5	PERK-TİC-KUR FİN	AKTİF	DÖVİZE ENDEKSLİ KREDİLER ANAPARA KUR AZALIŞLARI	8.752,80
88299	5	HESAPLAMA DIŞI		DİĞER	108,00
883	3	PROP		DİĞER GİDERLER VE ZARARLAR – Y.P.	535,20

HESAP KODU	HESAP SEVİYESİ	FAALİYET KOLU	DAĞITIM KRİTERİ	HESAP ADI	TUTAR (YTL)
896	3	PROP		ERTELENMİŞ VERGİ PASİFİ GİDERLERİ – T.P.	11.889,60

Ek.6. Tekstilbank A.Ş.nin 2006-2007 Yıllarına ait Bilançosu

Devlet Borçlanma Senetleri	0	0	0	0	0	0
Diğer Menkul Değerler	0	0	0	0	0	0
İştirakler (Net)	0	0	0	0	0	0
Özkaynak Yönt. Göre Kons. Edilenler	0	0	0	0	0	0
Konsolide Edilmeyenler	0	0	0	0	0	0
Mali İştirakler	0	0	0	0	0	0
Mali Olmayan İştirakler	0	0	0	0	0	0
Bağlı Ortaklıklar (Net)	4.801	4.819	9.620	2.840	2.191	5.031
Mali Ortaklıklar	4.694	4.819	9.513	2.733	2.191	4.924
Mali Olmayan Ortaklıklar	107	0	107	107	0	107
Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar	0	0	0	0	0	0
Özkaynak Yönt. Göre Kons. Edilenler	0	0	0	0	0	0
Konsolide Edilmeyenler	0	0	0	0	0	0
Mali Ortaklıklar	0	0	0	0	0	0
Mali Olmayan Ortaklıklar	0	0	0	0	0	0
Kiralama İşlemlerinden Alacakları (Net)	0	0	0	0	0	0
Finansal Kiralama Alacakları	0	0	0	0	0	0
Faaliyet Kiralaması Alacakları	0	0	0	0	0	0
Diğer	0	0	0	0	0	0
Kazanılmamış Gelirler (-)	0	0	0	0	0	0
Riskten Korunma Amaçlı Türev FV	0	0	0	0	0	0
Gerçeğe Uygun Değer Risk. Korun. Amaç.	0	0	0	0	0	0
Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	0	0	0	0	0	0
Yurtdışındaki Net Yat. Risk. Korun. Amaç.	0	0	0	0	0	0
Maddi Duran Varlıklar (Net)	69.772	0	69.772	68.487	0	68.487
Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Net)	3.419	0	3.419	2.280	0	2.280
Şerefiye	0	0	0	0	0	0
Diğer	3.419	0	3.419	2.280	0	2.280
Vergi Varlığı	5.430	0	5.430	2.700	0	2.700
Cari Vergi Varlığı	0	0	0	0	0	0
Ertelenmiş Vergi Varlığı	5.430	0	5.430	2.700	0	2.700
Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar	23.292	0	23.292	24.281	0	24.281
Diğer Aktifler	15.423	13.503	28.926	5.603	8.330	13.933
Toplam Aktifler	1.954.381	819.944	2.774.325	1.801.841	983.357	2.785.198
Pasifler						
(Bin YTL)						
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırım.(Net)	0	0	0	0	0	0

Hisse Senedi İhraç Primleri	-618	0	**-618**	-618	0	**-618**
Hisse Senedi İptal Kârları	0	0	**0**	0	0	**0**
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	-1.022	26	**-996**	947	33	**980**
Maddi Duran Var. Yen. Değ. Değ. Artışları	0	0	**0**	0	0	**0**
Maddi Olm. Dur. Var. Yen. Değ. Değ. Artış.	0	0	**0**	0	0	**0**
İştir., Bağ. Ort.ve Bir. Kon. Edi. Ort. Bed. HS	0	0	**0**	0	0	**0**
Riskten Korunma Fonları (Etkin Kısım)	0	0	**0**	0	0	**0**
Satış Amaçlı Duran Varlıklar Değ. Artışları	0	0	**0**	0	0	**0**
Diğer Sermaye Yedekleri	9.449	0	**9.449**	9.449	0	**9.449**
Kâr Yedekleri	22.306	0	**22.306**	7.238	0	**7.238**
Yasal Yedekler	1.260	0	**1.260**	507	0	**507**
Statü Yedekleri	0	0	**0**	0	0	**0**
Olağanüstü Yedekler	21.046	0	**21.046**	6.731	0	**6.731**
Diğer Kâr Yedekleri	0	0	**0**	0	0	**0**
Kâr veya Zarar	33.678	0	**33.678**	15.068	0	**15.068**
Geçmiş Yıllar Kâr ve	0	0	**0**	0	0	**0**
Dönem Net Kâr ve Zararı	33.678	0	**33.678**	15.068	0	**15.068**
Toplam Pasifler	**1.369.297**	**1.405.028**	**2.774.325**	**1.290.198**	**1.495.000**	**2.785.198**
Finansal Kiralama Borçları	0	2.243	**2.243**	0	660	**660**
Faaliyet Kiralaması Borçları	0	0	**0**	0	0	**0**
Diğer	0	0	**0**	0	0	**0**
Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)	0	176	**176**	0	39	**39**
Riskten Korun. Amaç. Türev Finan. Borçlar	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerçeğe uygun Değer Risk.Korun.Amaç.	0	0	**0**	0	0	**0**
Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	0	0	**0**	0	0	**0**
Yurtdışındaki Net Yat. Risk. Korun. Amaç.	0	0	**0**	0	0	**0**
Karşılıklar	**19.429**	**0**	**19.429**	**18.139**	**0**	**18.139**
Genel Karşılıklar	13.853	0	**13.853**	10.074	0	**10.074**
Yeniden Yapılanma Karşılığı	0	0	**0**	0	0	**0**
Çalışan Hakları Karşılığı	3.554	0	**3.554**	5.072	0	**5.072**
Sigorta Teknik Karşılıkları	0	0	**0**	0	0	**0**
Diğer Karşılıklar	2.022	0	**2.022**	2.993	0	**2.993**
Vergi Borcu	**19.968**	**1**	**19.969**	**6.961**	**1**	**6.962**
Cari Vergi Borcu	19.968	1	**19.969**	6.961	1	**6.962**
Ertelenmiş Vergi Borcu	0	0	**0**	0	0	**0**
Satış Amaçlı Duran Varlıklara İliş. Borçlar	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Sermaye Benzeri Krediler	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Özkaynaklar	**363.793**	**26**	**363.819**	**332.084**	**33**	**332.117**
Ödenmiş Sermaye	300.000	0	**300.000**	300.000	0	**300.000**
Sermaye Yedekleri	7.809	26	**7.835**	9.778	33	**9.811**

ÖZGEÇMİŞ

KIŞISEL BILGILER

Adı Soyadı: Esin Demirel
Doğum Yeri ve Tarihi: İzmit, 10/03/1982

EĞITIM DURUMU

Lisans Öğrenimi: İstanbul Teknik Üniveristesi / İşletme Mühendisliği
Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

İŞ DENEYIMI

Çalıştığı Kurumlar:

Anadolubank A.Ş. (2006-….)
Teftiş Kurulu / Müfettiş

Garanti Bankası (08/2004- 07/2004)
Staj

İş Yatırım (06/2004 – 07 /2004)
Staj

BekSA Çelik Kord A.Ş. (06/2003 – 07/2003)
Staj

SERTIFIKALAR

TBB Finansal Kriz ve Risk Yönetimi Programı (2008)
Loreal E'strat Challenge Yarı Final (2005)
IMKBTemel Eğitim Programı (2004)

İLETIŞIM

E-posta Adresi: edemirel@anadolubank.com.tr, esindem@yahoo.co.uk

TARIH: 23 Mayıs 2008

